

په پامه كاني
گه نجان
۳۸

چاپي
دووهم

جه مکی و خودا

وه لامي بر سياره كان لهه ئيسلام

نوسيني : د.زاكير نايك
وه رگپړاني : محمد شيخاني

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النِّقَافِي)

پدای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا النفاقی)

بۆدابهزاندنێ جۆرهها کتیب: سهردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النِّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للکتب (کوردی ، عربی ، فارسی)

پەيامەكانى رېنويۇن بۇ گەنجان

چە مكى خودا و

وہ لاسى پر سيارەكان لە سەر

ئىسلام

نووسىنى: دكتور زاكېر نايك

وهرگېرانى: محمد شېخانى

فاسنامہ کی کتبیب

📖 ناوی کتبیب: (چہ مکی خودا و وہ لامي پرسيارہ کان لہ سہر نیسلام)

✍ نویسنی : دکتور زاگیر نایک

✍ وەرگیپرانى : محمد شیخانى

* ناوی زنجیره: زنجیره ی بابہ تہ فیکریہ کان (ژمارہ: ۱۰)

* تیراژ : ۲۰۰۰ دانہ

* نوبہ ی چاپ: دووہم

* سالی چاپ: ۲۰۱۶

* ژمارہ ی لاپہرہ : ۱۷۱ لاپہرہ

* دیزاین : گوٹاری پینوین

* نرخ تہنہا : (۳۵۰۰) دینار

* سہرپہ رشتیکار : سہرکو کریم احمد

* نیمہیل: renwen۲۰۰۹@yahoo.com

لہ ہر نیوہ بہرایہ تی گشتی کتبیبخانہ گشتیبہ کان ژمارہ (۷۴۵) ی سالی

۲۰۱۵ ی پیدراوہ

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سپاره کان له سهر نیسلام

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشه کی

به ناوی خوی به خشندهی میهره بان (به ناوی نهو خوی به کانگای
رهحمت و سؤزو به زهییه).

درود و صلات و پردهحمت برژیت به سهر پیغه مبهری پیشه و امان و هرزا و
رهحمت له یاروشوین که وتوانی بیت تا پوژی دوا بی .

له ژیر سیبهری نه م نایه تهی خودای پهروه دگار که له سورتهی (النحل)
ده فهرموویت: ﴿ اذْعُ اِنَّ سَبِيْلَ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ
اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهِ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴾ (النحل)

واتا (خه لکی بانگ بکه بؤ پرنگه ی پهروه دگارت به لیزانی و دانایی و
ناموزگاری چاک و شیرین وه له گه لیان بدوی (موجاده له بکه) بدوی
به چاکترین شیوه بیگومان پهروه دگارت خو ی چاک ده زانی به وانهی
گومر ابوون و لایاندا وه له پرنگاکه ی وه ههر خو شی زانایه به وانهی
له سهر پرنگای راستن .)

به راستی کتیب و فیدو کانی { شیخ احمد دیداد و د. زاگیر نایک و یوسف
استیس و پیر فوجیل و شیخ خالدیاسین و ابوهمزه و ابو عمر الباحت
و د. هیشم طلحت و } له م سهردهمه زور پیویسته تا هه مو
گومانه کانی نه م سهردهمه یه که به یه که هه لوه شینه وه، وه نه م گومانه

به يامه كانى رينوين بۇ گەنجان چەمكى خودا و وەلامى پرسىيارە كان لەسەر ئىسلام
 بەقازانجى ئىمەى موسولمان تەوايىت چونكە دەبىتتە ھۆى ئەوھى كە
 شارەزايماں زياتر بىت لەدینەكەى خودا وە باوەر بونماں
 بە خوداپتە و تریبىت وە جىگىرىن لەسەردینەكەى خودا .

ئىمەش لەگەل تەواوى خۆشە و یستمان بۇ ھاوالاتى كورد وە بە تايبەتى
 لاوانى كورد بە پىو یستمان زانى كە ھەر وەك ھۆشيار كوردنە وە، تاكە تاكەى
 ھاوالاتى خۆشە و یست لە بە لاریدانى ھاوالاتى كورد لەسەر ئىسلامى مەزن
 بۇ ئیلحاد و مەسیحیەت و ... ھتر. بۆیە لەم سەردەمە كە سەردەمىكى
 پىشكە و توە وە گەنجى موسولمان ھۆشيار بوو وە بۆیە دەیانە وى ئەم
 گەنجانە لە پىلابدەن و بىكەن بە مەسیحى بە لام گەنجى كورد زۆر لە وە
 ھۆشيار ترن كە مەسیحیەت قىبۇلناكات و وە ھەر گویشى پىنادات بە لام
 ئىستا كلىسا زانیو یەتى كە گەنجى كورد مەسیحیەت قىبۇلناكات بۆیە
 بە ناوى بىدینە وە دین بۇگەنجان وە گومانە كانیان لەسەر ئىسلام بە ناوى
 بىدینى بلا و دەكەنە وە بۆیە ئىمە كە وە لامى گومانە كان دەدینە وە
 وە قسەى زۆر لەگەل ئەم كەسانە دەكەین كە گومان بلا و دەكەنە وە

جارىكان لەگەل یەكك بە ناوى بىدینى

گومانى بلا و دەكەردە وە قسەم كرد

وتى: دەمە ویت گفتوگۆت لەگەل بكەم.

وتم: چ بیرو باوەر یكت ھەیە؟

وتى: بى دین!

په يامه کانی رېنوين بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسياړه کان له سره ئيسلام

__ وتم: چؤن بى دينيک؟

__ وتى: له فهيسبووک پهيجيکم کرده وه و خه لکم بى دين ده کرد!

__ وتم: چؤن چؤنى؟

__ وتى: له وه پهيجهدا گومانىکى زؤرم له سره ئيسلام و موسولمانان

بلاوده کرده وه!

__ وتم: نهى باشه نه وان باوه پريان پيټ ده کرد؟

__ وتى: نهى چؤن باوه پناکه ن! وينهى پهيجه که م هي نه نيشتاين بوو به

رهش و سپى که ناستى زانستى من دهرده خات، ئينجا به که ميک گالته

و هندی دهستکاری زانست و جار جاريش به عه قل دهچومه دلى

باوه پردار و گومانم تيايدا دهچاند.

__ وتم: نهو کارهت بؤ نه وه بوو تا له حهقيقهت رابکهى يان له بهر پق و

کينهت بوو له ئيسلام؟

__ وتى: نا، له پق و کينهت بهرامبهر ئيسلام!

__ وتم: بؤچى؟

__ وتى: چونکه من "مهسيحى" م به لام له فؤرميکى بى دينيدا!

__ وتم: نهى بؤ هر له سه ره تا وه نهت وت که مهسيحيت، نا هم دوو

پروييهت له چيه؟

__ وتى: ناخر ناتوانم، چونکه موسولمانان نه وه قهبول ناکه ن که "سى

خوا" (الثالوث المقدس، Trinity) وجودى هه بى، وه به وهش رازى نابن که

په يامه کالی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سه ر نیسلام
به که سیکی له دایک بوو - عیسی ی مه سیح " علیه السلام " - بو تریت
خوا !

_ وتم: جا که دینه کهت ناوایه نهی بۆچی وازی لینا هینی؟

_ وتی: له عنه تی خوات لیبی، دوور که وه لیم، وات لیکردم پووی خۆم
بو تو نا شکرا بکه م.

بۆیه ئیمهش به پیویسمان زانی وهک خزمه تیک به گهنج ولوانی
ولاته که مان نه م کتیبه یان پیشکهش کهین وهک چه ند گهنجیکی لاو
خه مخۆری نه م نیسلامه هه ر نه وهنده مان له ده سهات وه چا وه پروانی کتیبه
به سو ده کانی د. زا کیر بن که ما وه ما وه کتیبیکی نه وتان پیشکهش ده کهین
بمان بوورن له هه ره له یهک و که مته رخه میهک ...

به هیوای سو ده رگرتن

په يامه کانی رېنوين بؤ گه نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر ئیسلام

به شی یه که م:

"چه مکی خواله ئاینه سر که کان"

دابه شکر دنی نه دیانه سره کییه کان :

هموو دینه کانی جیهان نه تواندریت دابه شکرین بؤ دینه (سامییه کان) و دینه (غیرسامییه کان) ، که دینه (غیرسامییه کان) یش ده تواندریت دابه شکرین بؤ دینه (ناریاییه کان) و دینه (غیرناریاییه کان).

دینه سامییه کان: نه مانه کۆمه لیک دینن که له سامییه کانه وه سرچاوه ده گرن، به گویره ی ئینجیل، پیغه مبه ر نوح (علیة الصلاة والسلام) کوریک ی هه بوو به ناوی (سام) نه وه کانی نه میس به سامییه کان ناسراون، هه ربویه دینه سامییه کان نه و دینانه که له جوله که و عه رب و ئاشورییه کانه وه سرچاوه ده گرن که سره کیتیرینیان ئیسلام و مه سیحیه ت و یه هودیه ته، که هه موویان دینی پیغه مبه رایه تیه که برویان به دابه زینی پینمای و وه حی هیه له خوداوه بؤ پیغه مبه ره کان.

په پامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سپاره کان له سه ر نیسلام

دینه غه یر سامییه کان ... زیاتر دابه شده کرین بؤ:

أ / دینه ئارییه کان:

ئه مانه دین گه لیک که له نیوان گه له ئارییه کان بئاو بوون و سه رچاوه یان گرتووه، گروپگه لیکه به هیزی هیندؤ - ئه وروپییه کان که به ئیران و باکوری هیندا بئاو بوونه وه له سالانی ۱۵۰۰ - ۲۰۰۰ پیش زاین.

که دینه ئارییه کانیش زیاتر دابه شده کرین بؤ (فئیدیکی) وه (غیر فئیدیکی)، دینه فئیدیکیه کان به هه له ئیستا ناوده برین به هیدویزم یا خود براهمینیزم. وه دینه غیر فئیدیکیه کانیش سیخیزم، بودایزم، جاینیزمو هتد..... که نزیکه ی هه موو دینه ئارییه کان دینی بی پیغه مبه رن .

به لام دینی زه رده شتی که دینیکی ئارییه و له جوړی غیر فئیدیکیه به لام ده بینین ئیدیعیای هه بووی پیغه مبه ریک ده که ن.

ب / دینه غه یر ئارییه کان:

دینه نا ئارییه کان سه رچاوه یان زور جیاواز و هه مه جوړه، کونفوسیایزم و توویزم چند دینیکی چینین له کاتی کدا شینتوویزم دینیکی یابانییه.

پەيامەكانى رېنۇۋىن بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
زۆرىك لەم دىنە ئانارىيانە چەمكىكى پرونيان نىيە بۇ خودا بۇيە زىاتر
وەك چەند سىستەمىكى فىكرى ئاماژەيان بۇدەكرىت وەك لەوہى پىيان
بوترىت دىن .

دروستىرېن پەناسە بۇ خودالە ھەردىنىڭدا

چەمكى خودا بەپىي تىپروانىنى دىنىك ناتواندىرت حوكمى
لەسەردىرت بەتەنھا تىبىنىكىردنى شوينكەوتوانى . شتىكى زۆر باوہ
كە شوينكەوتوانى دىنىك بى ئاگاۋ نەزان بن سەبارەت بەوہى كە
كتىبەكەيان چى دەلىت سەبارەت بە چەمكى خودا، بۇيە ھەمىشە
باشتروايە بۇ تىگەشت لە چەمكى خودا لە ھەردىنىڭدا بگەپىينەوہ بۇ
سەرچاوہ پىرۆزەكانيان . با پىكەوہ لىكۆلىنەوہىك لەسەر ئەدىانەكانى
تر بگەين بۇ ئەوہى بزانىن چىيان ھەيە بۇ وتن لەسەر چەمكى خودا .

په پامه کانی رېښونېن بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سپاره کان له سر ئیسلام

چه مکی خودا له هیندویزما

دیارتیرین دین له نیوان دینه ناریییه کاندای دینی هیندویزما. 'هیندووا' له راستیدا ووشه یه کی فارسییه که به واتای ناوچه کانی پاش دولی (ئیندوز) هوه دیت. هرچؤنیک بیت له ئیستادا ووشه ی هیندویزما به کار دیت

وهک ناوی دینیکی سهر به خو و تایبته به خه لکانی نه و ناوچه یه. که نه ساسه کانی نه م دینه بریتین له 'فیداس'، 'نوپانیشادا'، 'باگوت گیتا'. چه مکی باو بؤ خودا له ئاینی هیندویزما:

هیندویزما زیاتر به وه به ناوبانگه که دینیکی فره بیروړاو عه قیده یه. هر له راستیشدا زؤریک له شوینکه وتوانی نه م دینه لایه نگری نه مه ده کهن وه بانگه واز بؤ دینه که یان ده کهن وهک دینیک که خاوه نی چه ندین خودابیت. نه مه له کاتیکدا هندیک له هیندووه کان پروایان به هه بوونی (۳۳) تاوه کو (۳۳۰) ملیون خودا هه یه.

به لام هیندووه خوینده وار و تیگه شتووه کان که شاره زای دینه که یان سورن له سر نه وهی که ده بیت هیندووه کان پروایان به تنها هه بوونی یه که خودا هه بیت و بیهرستن.

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسپاره کان له سهر نيسلام
ديارترين جياوازی له نيوان موسولمانان و هيندووه کان له سهر چه مکی
باوی خودايه لای هيندووه کان، که بروایان به فلهسه فهی (پانسيزم -
يه کگرتویی) هه يه که ئيديعاي ئه وده کات که هه موو شته کان به
زيندوو نا زيندووه وه به شیکن له خوداو پیروژن. ههر له بهر ئه مه شه که
هيندووه کان دار و خور و ئازهل و مروقه کانیش به به شیک له خودا
دهزانن، بؤ هيندوويه کی ئاسایی هه موو شتیک خودايه.

به نام پیچه وانهی ئه مه له نيسلامدا هه يه که هانی مروقايه تی دهادت که
خوی و هه موو ده ورو به ره که شی به نمونه ی دروستکراوی خودا بزنان
و مه خلوقن نه وه که خویان به به شیک له خودا بزنان. بویه له م روانگه وه
موسولمانان بروایان وایه که هوموو شتیک مولکی خودايه و له لایه ن
ئه وه وه دروستکراون جا ههر له دار و به رده وه بیگره هه تا وه که و خور و
که له ئه ستیره کان.

قورئان: که ديارتین ناماژه له قورئان ئه وه يه که هه یچ که س و شتیک
نه پرستريت بیجگه له الله.

ئيستا با به يه که وه ئه و باباته انه هه لبسه نگینین که ئایینی نيسلام و
هيندويزم تیدا هاوبه شن.

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سه ر نیسلام

باگوات گیتا: دیارترین و باوترین کتابی پیروژه له ناو هه موو

هیندووه کاند، تییدا چه ندین دهق هه ن که ناماژه به یه کتا په رستی

دهکن و دژی په رستی خودای جوړاو جوړن:

(نه وانهی که ژیریان پاره و مال و سامان دزیویه تی خویمان داوه

به دهسته وه بۇ نیمچه خودا و خودا دروستکراوه کانیا ن که نه مان شوین

پینمای و پړوشوین و په رستشیک ده که ون که له گهل سروشت و

به رژه وهندی خویمان ده گونجیت)

"باگوات گیتا به شی (۷) نایه تی (۲۰)" لیره دا گیتا ناماژه به و که سانه

دهکات که ماده په رستن و بویه خودا دروژینه کان ده په رستن نه وه ک

خودای راسته قینه .

ئوپانیشاد: ئوپانیشادیش به هه مان شیوه به کتیبیکسی پیروزی

هیندووه کان داده نریت، که تییدا تیبینی چند ده قیک ده که ی ن:

(نه و ته نها یه که و ناییت به دوو) (ئوپانیشاد- ۶ - ۲ - ۱)

(نه و نه خیزانی هه یه نه خودا) (ئوپانیشاد- ۶ ، ۹)

(هیچ هاوتاو هاوشیویه کی نییه) (ئوپانیشاد- ۴ : ۱۹)

(هیچ هاوتاو هاوشیویه کی نییه که ناوی نه و سه ره برزییه کی

که وره یه) (ئوپانیشاد- لا په ره- ۷۳۶ - ۷۳۷)

په يامه کالی رېښونې بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پر سپاره کان له سر نيسلام

با نهو ده قانهی سهره وه بهر اورد بکهين به چند ده قينکی قورنان:

﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ (٤) الاخلاص، (وه هيچ هاوشيوه يه کی

نييه) (قورنان - ٤: ١١٢)

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾ (١١) الشورى، (هيچ شتيك نييه به وينه ی نهو

زاته هيچ شتيك لهو ناچيت) (قورنان - ٤٢: ١١)

گر بنواړينه ده قينکی تری نوپانیشاد و بهر اوردی بکهين به

قورنان: (شيوهی نهو هرگيز نه بينراوه، کهس به چاوی خوئی

نه بينيوه، نهوانه ی که به دل و به نه قل دينا سن نهوا په يوه ندييه کی

پته ويان دروستکردووه و هميشه زيندووه بن) (نوپانیشاد - ٤: ٢٠)

قورنانيش به هه مان شيوه باسی نه م لايه نه ده کات و خودای گوره

ده فرمويت: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ (١٣)

الانعام، (دهزگای بينايی و نيدرکی مروءه ناتوانيت نهو زاته بينيت،

به لام زانياری و نه سهری نهو خودايه هه موو شوينکی گرتوته وه،

ناگاداريشه به هه موو دهزگاکانی بينايی. هر نهو وردبين و

ناگايه) (قورنان - ٦: ١٠٣)

په پامه کالی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وه لای پرسیاره کان له سه ر نیسلام

فیداس: فیداس داده نریت به پیوژترین کتاب له ناو هه موو

هیندووه کاندا ، که ٤ فیداسی سه ره کی بوونیان هیه (ریگ فید ،
یا جور فید ، سام فید ، نه سارفا فید).

١. یا جور فید: چند ده قیک له م کتیبه: (هیچ شتیک نییه له شیوهی نهو)

(یا جور فید - ٣:٣٢)

وه دواتریش تییدا ناماژه به وه ده کات که وه له دایک نه بووه.

(نهو بیجهسته و پاکه) (یا جور فید ٨:٤٠)

(نهوان ده چنه تاریکییه وه ، نهوانه ی که شته سروشتیه کان

ده پرستن ، وه نهوانه ی که شته دروستکراوه کانن ده پرستن ده چنه

قولاییه کی زیاتری تاریکییه وه) (یا جور فید ٩:٤٠)

٢. نه سارفا فید: چند ده قیک له م کتیبه: (خودا گه وره و پیوژه)

نه سارفا فید - ٣:٥٨،٢٠

٣. ریگ فید: کوترینی هه ر ٣ فیداسه که یه ، وه به یه کیک له کتابه زور

پیوژه کانیش داده نریت لای هیندووه کان. که تییدا ناماژه به وه ده کات

که راهیبه زیره که کانیا ن زور جار خودایان به تاک و تا قانه ناو بردووه .

(ریگ فید - ١:١٦٤:٤٦)

په يامه کانس رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لآمی پرسیاره کان له سهر نیسلام
له ریگفیدادا نه تواندریت بوتريت زیاد له (۳۲) سیفته تی خوی تیدایه که
یه کیك له وانه "براهما" که به واتای خالیق دیت که موسولمانان هیچ
کیشه یه کیان له که لیدا نییه به لام کیشه مان له که ل شه ودا هه یه که
هیندو وه کان به خویه کی ؟ سهری داده نین.

ده قیگ له ریگفیدادا: (نه ی هاوریننه ، هیچ که سینک مه په رستن ته نها

نه ونه بیت، نه و که خودای پیروزه) ریگفید- ۸: ۱: ۱

وه له کتیبی ریگفیدا سایتیدا له به شی ۶ لاپه ره ۱۸۰۲ و ۱۸۰۳ ناماژه
به چند ده قیگی یه کتا په رسی دراوه، وه ک: (ته نها یه ک خودا هه یه، دوو
نا، هرگیز، هرگیز و هرگیز)

بویه ته نها له پری به دوا دا چونکی هیمنانه وه ده توانین بگهین به
مه قیفی دینی هیندویزم له سهر چه مکی خودا.

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سه ر ئیسلام

چه مکی خودا له سیخیزمدا

سیخیزم دینیکی غیر سامییه و دینیکی ناری غیر فئیدیکیه. هر چه نده دینیکی سه ره کی نییه له جیهاندا، به لکو لقیکه له نایینی هیندویزم که له لایهن گورو (پراهیب) نانه که وه دؤزرایه وه له سالانی کؤتایی سه دهی (۱۵) سه رچاوهی سه ره له دانی ناوچه کانی پاکستان و باکوری پؤژئاوای هینده که پئی دهوترا (پونجاب) واته خاکی پینچ پووباره که. گورو نانه که له کشاتریا له دایک بووه له خیزانیکی هیندوو به لام زور کاریگه ربوو به دینی ئیسلام و موسولمانه کان.

پیناسه ی سیخ و سیخیزم: وشه ی "سیخ" وه رگراوه له وشه ی "سیسیا" به واتای مورید یا خود شوینکه وته. نایینی سیخیه کان نایی (۱۰) گوروه که یه (پراهیب)، یه که م گورو که نانه که بوو وه دههم و کؤتا گورو گورو گوین سینغ بوو. کتیبی پیروزی سیخیه کان پئی دهوتریت 'سری گورو گرانز' وه پیشی دهوتریت "نادی گرانز ساهیب" ه "ک" یه که: هه موو سیخیک ده بیت په یوستبیت به ه "ک" یه که وه که ده بن به پیناسی نه وان.

۱. کیش : قزئکی دریز که هه موو گوروه کان ده یان هیشته وه.

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

۲. كانغا : شانەكردنى قز، دەبوو قزبان بە پاك و خاوينى رابگرن.

۳. كادا : بازنى كازايى ، بۇ بەھىزكردنى لەش خۇپاراستنى
جەستەيى.

۴. كىرپان : ەلگرتنى چەقۇيەك بۇ پارىزگارى خۇي.

۵. كاچا : جلى ژىرەو ەي تايبەت كە درىژبۇتەو ە بۇ زىادبوونى
گرجوگۇلى ..

مولمانترا: سەرەكىترىن رېبازى سىخىزم، باشتىن پېناسە كە ەر

سىخىك بتوانىت لەسەر چەمكى خوداى بكات ووتەي (مول ماترايە) ،
كە ئەم رېبازە لەسەرەتاي كاتى "گورو گرانز ساھىب" سەرى ەلدا.

كە لە سەرى گورو گرانز ساھىب ئايەتى - ۱ دا دەلىت :

(تەنھا يەك خودا بوونى ەيە، كە پىنى دەوترىت خالىقەكە ، كە دوورە

لە ترس و رقلېبوونەو ە تاھەتايىو ە لەكەس نەبوو، گەرەو پىرۇزە)

دىنى سىخىزم سنور بۇ چەمكى خودا لاي شوپنكەوتوانى دادەنىت

بەو ە تەنھا يەك خوداى گەرە و بەتوانا ەيە كە ناديارە و لەسەر

فۇرمى (ئىك ئۆمكارا).

لە فۇرمە ديارەكەيدا كە بە "ئۆمكارا" ناودەبرىت خودا چەند

سىفەتىكى ەيە:

په يامه گانې رښونېن بۇ گه نجان چه مكي خوداو وه لامي پرسياړه كان له سر نيسلام

* كارتار: خاليق

* ساهيب: خودا

* ناكال: هه تاهه تايي

* ساتاناما: ناوه پيروزه كه

* پارقادىگار: چاوديريكه ر

* رهيم: به خشندهك

* كهريم: چا كه كار

وهه روهه پيشى دهوتريت "وهى گورو" خوداى تاك و تهنهاو
راسته قينه.

له گهل نه وهى كه دينى سيخيزم سوره له سر هه بوونى يهك پيىبازى
يه كته رستى ، وه باوه پيشيان به " نانا تارا اادا " واته هاتنى خودا به
شيوه يهكى به رجهسته. واته بروايان وايه كه خودا له سر شكلى مروؤ
خوى دهرناخت كه به " نانا تارا " ناسراوه. وهه روهه سيخيزم زور به
توندى دژى بته رستيه.

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام

کاریگه ربوونی "گورو نانه ک" به "که بیر"

گورو نانه ک زور کارتیکراو بوو به ووته کانی سانت کبیر هیئنده پیی
کاریگه ربوو که هندیک له به شه کانی سری گورو نانه ک ساهیب دوو
بهیتی سانت که بیرى تیدایه.

یه کیك له و تانه: (هه مووان بیرى خودایان ده که ویتته وه له کاتی کیشه و
چهرمه سه ری دابه لام که س بیرى له لای خودا نییه له کاتی ناشتی و
خوشیدا. ئه و که سه ی که له کاتی ناشتی و خوشیدا بیرى لای خودایه نیتر
بوچی توشی کیشه ده بییت؟)

با ئه م چند دیره به راورد بکهین به قورئان....

﴿وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوًّا
إِلَيْهِ مِن قَبْلٍ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

﴿ الزمر، و اتا: (ئاده میزاد کاتیك ناخوشی و زهره ریکی توشهات،
هاوار و هانا بؤ پهروه ردگاری ده بات و لییده پارپتته وه. پاشان کاتیك
خودا ده رووی لیكرده وه ئه سا چیتر دووعای نزاکانی فهراموش ده کات
و بیرى خوی نامینیت) (قورئان ۳۹: ۸)

په پامه کانی رېښون بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام

چه مکی خواله ئاینی زور و ئه ستیریانیزم (زه رده شتی)

ئاینی زور و ئه ستیریانیزم یه کیکه له دیرینترین ناینه کانی ئارییه کان که زیاتره (۲۵۰۰) سال بهرله نیستا له ئیران سه ری هه لداوه. هر له بهرته مه شه که ژماره ی شوینکه وتوانی که مه که ده کاته نزیکه ی سه د و سی هه زار کهس له سه رتا پای هه موو جیهان. په پامه بر ئیرانیه کان (زور و ستیر) "زه رده شت" دامه زیننه ری زور و ئه ستیریانیزمه، پور تووکی پیوژی نه م ناینه بریتین له "ده ساتیر" و "ئافیستا". وشه ی خواله ئاینی زور و ئه ستیریانیزم پیی دهوتریت "ناهورا مه زدا". وشه ی "ناهورا" به مانای "خواله دیت و وشه ی" مه زده "ش به مانای "زانا" دیت، که واته هه ردوو کین به یه که وه "نه هروو مه زدا" واتای "خواله زانا" ده گه یه نیت. ناهورامه زدایش جوړیکه له جوړه کانی باوه رپوون به تاکیتی خواله به یه کتا په رستنی.

که .. تاییه تمه ندیییه کانی خواله به گویره ی "ده ساتیر" :-

۱. خواتاک و ته نیایه.
۲. خواله و شپوه ی نیه.
۳. نه سه رتای هیه و نه کو تایی.
۴. نه و نه باوکی هیه نه دایک، هه روه ها خیزان و مند آیشی نیه.

په پامه کانی رېښويز بؤ گنجان چه مکی خودا و وه لامي پرسياره کان له سر نيسلام

۵. نهو شپوه يا خود وينا يه کی نيه.

۶. نه چاو نه توانيت بيبي نيت، نه هي زي بيرکردنه وه نه توانيت بيرکاته وه ليی.

۷. نهو له سر وو هموو نهو شتانه يه که نيمه به ميشک و خه يالماندا ديت.

۸. نهو له خودی خو مان لي مان نزيک تره.

که.. تايبه تمه ندي به کانی خوا به گويزه ی "نافیستا" :-

به گويزه ی نافیستا هر دوو "گاتا کان" و "يه سنا" کومه ليک تايبه تمه ندي جياواز نه دهنه پال "نه هرومه زده"، له وانه ش :-

۱. به ديه نهر . (يه سنا ۳۱ : ۷-۱۱)، (يه سنا ۴۴ : ۷)، (يه سنا ۵۰ : ۱۱)، (يه سنا ۵۱ : ۷).

۲. گوره و به توانا، به ميز. (يه سنا ۳۳ : ۱۱)، (يه سنا ۴۸ : ۶).

۳. ميه ره بان و دلوفان. (يه سنا ۳۳ : ۱۱)، (يه سنا ۴۸ : ۶).

۴. به خشنده. (يه سنا ۴۳ : ۴، ۵، ۷، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۵)، (يه سنا ۴۴ : ۲)، (يه سنا ۴۵ : ۵)، (يه سنا ۴۶ : ۹)، (يه سنا ۴۸ : ۳)

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام

چه مکی خواله نایینی جود پیزم (جوله که)

نایینی جوله که یه کی که له نایینه سره کیه کانی ره گزی سامیه کان. شوینکه وتوانی نه م نایینه پینان دهوتریت "جوله که" و باوه پریان به پیغه مبرایه تی پیغه مبر موسا هه یه. نه م چند دیره ی خواره وه له (دیوتیرونومی) "که ده کاته پینجه م په رتوکی پیروزیان" چند ناموژگاری و راسپارده یه کی پیغه مبر موسایه:

* نه ی نه وه ی نیسپرائیل گوینبگرن، خودای ئیمه یه ک خودایه. (ئینجیل، دیو ۶: ۴).

* بروانه نه م دیره ی په رتوکی (نیسایه) که ده لیت: (به ته نها من په روه ردگارم، هیچ رزگار که ریکی تر نیه له پال مندا) (ئینجیل، نیسایه ۴۵: ۱۱).

* ته نها من خودام، هیچ خواجه کی تر نیه، هیچ خواجه کی تر هاوشانم نیه. (ئینجیل، نیسایه ۴۵: ۵).

* من خودام و هیچ خواجه کی تر بوونی نیه. من خودام و هیچ هاوشیوه یه کم نیه. (ئینجیل، نیسایه ۴۶: ۹).

نایینی جوله که ره خنده گریت له په رستنی بت، هه روه ک له م چند دیره ی خواره وه دا پرونده بیته وه: -

په يامه کانی رېښونېن بؤ که نجان چه مکی خودا و وه لامي پرسياړه کان له سره نيسلام

- "ئيوه نابيت هيچ خوايه کی تر تان هه بيټ جگه له من. ئيوه نابيت هيچ وينه يه کی داتاشراو دروست بکه ن بؤ خوا له هاوشيوه ی هه رشتيک له ناسماني سه روو، يا خود له زهوی خواره ووه، يا خود نه وه ی له ناو ئاوی زه ويدا هه يه. ئيوه نابيت هه ولېده ن که کړونو شيان بؤ ببه ن يا خود بيانينن چونکه ته نها من په روه ردگارم، من خوايه کم هه سوو دم...." (ئينجيل، ئيکسوډوس ۳۰: ۳-۵)

- ئيوه نابيت هيچ خوايه کی تر تان هه بيټ جگه له من. ئيوه نابيت هيچ وينه يه ک داترشن بؤ خودا هاوشيوه ی هه رشتيک له ناسماني سه روو، يا خود زهوی خواره ووه، يا خود نه وه ی له ناو ئاوی زه ويدا هه يه. ئيوه نابيت خو تان بؤ بچه ميننه وه بؤيان، وه نابيت خزمه تيشيان بکه ن، له بهر نه وه ی ته نها من خودام، من خوايه کی هه سوو دم...." (ئينجيل، ديو ۵: ۷-۹)

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سه ر نیسلام

چه مکی خواله ئاینی کریستیانیتی (مه سیحی)

مه سیحیه ت یه کی که له ئاینه کانی ره گزی سامیه کان، که دهوتریت نزیکه ی دوو بیلوون شوینکه وتوی هیه له هه موو جیهاندا. ناوی "کریستیانیتی" وهرگراوه له ناوی "جیزز کرایس" که دهکاته پیغمبر عیسا. پیغمبر عیسا به هه مان شیوه که سایه تیه کی به ریزه له ئاینی نیسلامدا، ههروه ها نیسلام تاکه ئاینی غهیره مه سیحیه که فه رمانی کردوه به پروابوون به پیغمبر عیسا.

به لام پیش نه وهی چه مکی خوا له ئاینی مه سیحیدا تاوتوی بکهین، نه وه دین باس له پله وپینگه ی پیغمبر عیسا دهکهن له ئاینی نیسلامدا.

* نیسلام تاکه ئاینی غهیره مه سیحیه که پروابوونی به پیغمبر (عیسا) ی کردوته به شیک له ئیمان. هیچ موسولمانیک پنی ناوتریت موسلمان گه هاتوو پروای به پیغمبر عیسا نه بوو.

* یه کی که بووه له به ریزترین و به هیزه کانی پهروه دگار.

* ئیمه باوه رمان به وه هیه که وا له دایک بوونی پیغمبر عیسا ده رناسا بووه به هوی نه وه ی به بی بوونی باوک بووه، که زوریک له مه سیحیه کانی نه م چه رخنه باوه ریان به مه نیه.

پەيامەكانى رېنۇيىن بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
* ئىمە بىرومان بەو ھەيە كە ئەو چارەسەرى نابىنا و ئەوانەى
تېكچوونى پىستيان ھەبووە كردوو، بەلام ھەموو ئەمانەش بەيارمەتى
و پەزنامەندى پەروەردگار.

رەنگە كەسىك ھەبىت و پىرسىت باشە ئەگەر موسلمانەكان و
مەسىحىەكان بەم شىۋەيە رېزدەگرن لە پىغەمبەر عىسا و خوشيان
دەويت، ئەى كەواتە لايەنە ناكۆك و دژەكەيان چىە؟ جىاوازى
سەرەكى ئاينى ئىسلام و مەسىحىت لە پىداگىرى مەسىحىەكانە
لەبەخوادانانى پىغەمبەر عىسا. ئەمە لەكاتىكدا بەلىكۆلىنەو لە
سەرچارەكانى ئاينى مەسىحى ئەو دەردەكەويت كە پىغەمبەر عىسا
ھەرگىز بانگەشەى بۇ خوايەتى خۆى نەكردوو. ھىچ وشەيەك ياخود
دېرىك نىە لەھەموو ئىنجىلدا كە تىيدا پىغەمبەر عىسا بەخۆى وتبىتى
"من خودام" يان "من پەرسىتن". بەلكو بەپىچەوانەو ئىنجىل
ژمارەيەك گوفتارى تىدايە كە پىغەمبەر عىسا تەواو پىچەوانەى
بانگەشەى خۇدانانى بەخوئا نامۆزگارى خەلكى كردوو. بىروانە ئەم
چەند دېرەى ئىنجىل كە لەسەر زارى پىغەمبەر عىسا تۇماركراون:-

* باوكى من لەمن گەورەترە. (جۆن ۱۴: ۲۸)

* باوكم لەھەموو شتىك گەورەترە. (جۆن ۱۰: ۲۹)

په يامه کانی رینوین بۆ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سياره کان له سه ر نيسلام

* من به رۆحی خودا شه يتان به ده رده نيم (مه تا ۱۲ : ۲۸)

* به په نجهی خودا شه يتان به ده رده نيم (لوقا ۱۱ : ۲۰)

* من خودی خۆم ناتوانم هيچ شتيك بگم. هر كه نه بيستم يه كسه ر
برياردهم. برباردانی منيش دادپه روه رانه يه چونكه ويستى نيه به لكو
ويستى باوكمه، كه بۆ منى ناردوو.

كه .. ئه ركى پيغه مبه ر عيسا جي به جي كرده نى شه ريعه ته كانى تر بوو :-

پيغه مبه ر عيسا هر گيز بانگه شه ي خوايه تى بۆ خۆى نه كرددوه. ئه و
راست و په ووان سه روشتى ئه ركه كه ي خۆى ئامازه پيداوه. پيغه مبه ر
عيسا خوادا ناردى تاكو ياساكان يا خود شه ريعه ته كانى پيش خۆى
جي به جيبان بكات و كارايان پيبكات. ئه مه ش زۆر به پرونى له و قسانه
ده بينرين كه پيغه مبه ر عيسا خۆى كردوونى، بۆ نمونه :-

- "ئه وه بزائن كه من نه هاتووم تاوه كو ياساكان تيكبدهم، يا خود
نه هاتووم تاكو پيغه مبه ركه كان له ناويده م. من ناها تووم بۆ تيكدان به لكو
ها تووم بۆ كارپي كردن. به تووندى پيتان راده گه يه نم ئه گه ر ئاسمان و
زه وى تپه پهن و برون ئه وه نابيت بچو وكترين به شى ياساكان پشتگوى
بخرين به لكو ده بيت هه موويان جي به جى بكرين."

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

- " جا ئەوئى لادىت لە يەككە لەو فەرمانانە ياخود كەسانى تر هاندات بۇ سەرپىچىكىردن ئەو لە بەهەشتدا بە بچوك سەيردەكرىت. بەلام ئەوئى جىبەجىيان بكات و نامۇزگارى كەسانى تر بكات بەكردى، ئەو بە گەرە سەيردەكرىت لە بەهەشتدا. "ئىنجىل، مەتا ۵: ۱۷- ۲۰"

كە... پەرەردگار پىغەمبەر عىساي ناردووه:-

ئىنجىل باس لە سروسىتى پىغەمبەرايەتى پىغەمبەر عىسا دەكات لەم چەند دىرەدا:-

- "... ەروەها ئەو قسانەئى لەمنى دەبىستىن ەئى خۆم نىە بەلكو باوكم پىيداوم. " "ئىنجىل، جۆن ۱۴: ۲۴"

- "ەروەها ژيانى نەمرى و ەمىشەئى بۇ كەسكە لە ئىوہ كە خوئى تاك و ەق بناست كە (عىسا) بۇ ناردوون. " "ئىنجىل، جۆن ۱۷- ۳"

پىغەمبەر عىسا بچوكترىن بۇچوونى بەخوادانانى خۆئى رەتكردۆتەو، ئىستاش بابەيەكەو لەم روداوانە بروانىن كە لەئىنجىلدا ەاتووه:-

" ووردبەئو لەو كاتەئى كە يەككە ەات و بەئەوئى وت "رەبرى چاك"، چ كارىكى باش ەئى گەر بىكەم دەبەمە خاوەنى ژيانىكى ەمىشەئى؟. ئەوئىش پىئى وت: بۇچى من بە چاك بانگدەكەئىت؟ ەئىچ كەسكە چاك نىە تەئىها يەك زات نەبىت، كە ئەوئىش پەرەردگارە. بەلام ئەگەر ژيانىكى

پەيامەكانى رېنۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
ھەمىشەيت دەوئەت ئەو پەرسىيارەكانى بىكە لە بەجىگە ياندىنى
فەرمانەكان. " ئىنجىل، مەتا ۵ : ۱۷ - ۲۰ "

ئەم چەند دېرەي سەرەو بەھەموو شىئوئەيك باوهرى بەخووانىنى
پىغەمبەر عىسا و پەرسىيارەكانى مەھۇم بەھۇمى خۇقۇربانى كەردنەكەي
پىغەمبەر عىسا پەتدەكاتەو كە مەسىھىيەكان باوهرىيان پىيەتى.
پىغەمبەر عىسا جەختى كەردۆتەو لە بەجىگە ياندىنى (۱۰) فەرمانەكان
تاكو پەرسىيارەكانى و ژيانىكى ھەمىشەي بەدەست بەيئىرنى.

كە... عىساى ناصرى " شۆينى مندالى پىغەمبەر عىساىە " ئەو پىاوەي
لەلەين خاوە ھەلبىژىردراوہ :-

ئەم چەند دېرەي خاوەو كە لەئىنجىلدا ھاتوہ ئەو پەرسىيارەكانى قورپان
پەتدەكاتەو كە عىسا پىغەمبەرىكى پەروەردگارە :-

- " ئەي نەوہى ئىسرائىل، گوئىگەن لەم وشانە : عىساى ناصرى، ئەو
پىاوەي لەناو ئىوہدا لەلەين پەروەردگارەو ھەلبىژىردراوہ لەپىنگاي
دەرئاسا و موعجىزە و نىشانە، كە پەروەردگار ھەر لەناو ئىوہدا
پىشانى دان لەسەردەستى ئەو، ھەرەكو خۇشتان ئەمە ئەزانن. "

په پامه کالی رېښون بزرگه نجان چه مکی خود او وه لامي پر سياره کان له سره نيسلام

که... یه که م فرمان نه ویه که خوا تاك و ته نیایه :-

ئینجیل هرگیز باوه پری مه سیحیه کان به بوونی سیّ خوا به راست
دانه اوه. نه و تا کاتیک یه کیک له وانه ی که ئینجیلی نووسیوه ته وه له
پیغه مبر عیسا نه پرسیت که یه که مین فرمان چیه له (۱۰) فرمانه کان،
پیغه مبر عیسا ش تاراده یه که همان شت ده لیت که موسا پیغه مبر
پیشتر و توویه تی که :-

- "نه ی نه وه ی ئیسرائیل گوینگرن، خوا، خوی ئیمه تاکه و یه
خوایه." "مه رقس ۱۲ - ۲۹"

په پامه کانی رېښونېن بؤ که نجان چه مکی خودا و وه لأمی پرسپاره کان له سره نیسلام

چه مکی خواله نایینی نیسلام

نیسلام که یه کیکه له نایینی سامیه کان که زیاتر له (۱.۲) بلیون شوینکه وتوی هیه له سهرتاپای جیهاندا. نیسلام به مانای ملکه چ بوون دیت بؤ ویست و فرمانه کانی "الله". موسلمانان قورپان به وتهی په روهدگار نه زانن که بؤ پیغه مبر (محمد) ﷺ ناردوه. نیسلام نه وهی پوونکردوته وه که "الله" پیغه مبر و په یامبرانی به دریزایی میژوی مروؤ ناردوه که هه موویان یه که په یامیان پیبووه بؤ مروفایه تی، که نه ویش باوه پوونه به یه کتایی خوا و بهر پرسپارتی پوژی دوايي. هه رله بهر نه مه شه که نیسلام پروابوونی به پیغه مبرانی پیشووی کردوته به شیک له نیمان، له و پیغه مبرانهش (نادهم، نوح، نبراهیم، نیسماعیل، نیسحاق، یعقوب، موسا، داود، عیسا و پیغه مبرانی تر).

که .. وردترین پیناسه ی خوا:-

وردترین پیناسه بؤ چه مکی خوا له نیسلامد هاتوه، نه ویش هه چواره که ی نایه ته که ی سوږه تی (الإخلاص) ه. په روهدگار به م شیوه یه

ده فهرموویت: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝۱ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝۲ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا ۝۳﴾ (الإخلاص)

په پامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 وشه ی (الصَّمَدُ) هندیک زه حمت بؤ وه رگی پاران. ئەم وشه یه به مانا
 "بوونی ره ها" دیت، که ئەمهش سیفه تیکه تایبه تمهنده به پهروه ردار
 و تهنه ئەه توانریت بدریته پال ئەو چونکه سه رجهم بوونه کانی تر
 په یوه ستداره به کات و شوین و مهر جدارن. له لایه کی تره وه ئەم وشه یه
 به مانای ئەوه دیت که پهروه ردار نیازمندی به هیچ که سینک یا خود
 شتیک نیه، به لکو ئەوه که سه کان و شته کانن که پیوستیان به خودا
 هه یه و پشنتی پیده بهستن.

که.. سوپه تی (الإخلاص) - پیوه ری ناینزانی :-

سوپه تی (الإخلاص) که سوپه تی ژماره (۱۱۲) ه له قورئانی پیروز
 پیوه ره بؤ زانستی ناینزانی (Theology). وشه ی (Theo) له زمانی
 یونانیدا به مانای "خوا" دیت، ههروه ها وشه ی (logy) به مانای
 به مانای ناسین یا خود لیکولینه وه و تویرینه وه دیت. به مشیوه یهش
 (Theology) واتای زانستی ناسین و زانینی ناینه کان ده که یه نیت. بؤ
 موسلمانان نایه ته کانی ئەم سوپه ته به سن تا کو ببنه پیوه ری ناسینی
 خوا. هه رکه سینک بانگه شه ی خویه تی بکات پیویسته له تاقیکردنه وه
 یه کلایکه ره وه که ی ئەم سوپه ته سه ربکه ویت و ئەو تایبه تمهندیانه ی
 تیدابیت، چونکه ئەو تایبه تمهندیانه ی که له م سوپه ته باسکراون تاک و

په يامه کانی رېښونين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وه لامي پر سپاره کان له سر نيسلام
بيوننه. بويه ش هموو خوايه ساخته کان و نه وانهي بانگه شه ي
خوايه تي ده کن هه رزوو ناشکرا نه بن له ژير پووناکی نه م سوپه ته.
که... بؤچوونی نيسلام ده باره ي بوونی مروڤيک که خوا بيت:-

هيندستان زورجار به نيشتيمانی مروڤه خوايه کان ناوده بریت، نه مه ش
به هوی نه و ژماره ي زوری رابه ره پوحيه کان که له ويدا هن، که
هه ريه کيک له وپياوه گه وره و ناینیانه ژماره يه کی زور شوينکه وتوویان
هه يه له زوريک له ولاته کان. نيسلام هه موو بانگه شه يه ک بؤ به خوادانانی
مروڤه رته ده کاته وه. جا بؤ نه وه ي له هه لويستی نيسلام تيښگه ين
به رامبه ر نه وانهي خویان به خوا داده نين، بابيښ و له يه کيک له و که سانه
بکولینه وه که نه ویش "نوشو پهنجيش". "پهنجيش" يه کيکه له و
رابه ره پوحيانه ي که له هيندستان سه ری هه لدا. له مانگی (۵) ي سالی
(۱۹۸۱) "نوشو" ده پواته نه مریکا و شاروچکه يه کی دروستکرد به ناوی
"پهنجيش پوره م"، دواتر نه و له پوژئاوادا که و ته ناو هه له وه و
ده ستگيرکرا و داوی ليکرا که نه مریکا جيبيليت. بويه نه و گه پرايه وه بؤ
هيندستان و ده ستیکرد به بنياتنانی کومه لگايه ک له "پوين" که نيستا
به "کومه لگای نوشو" ناسراوه، هه روه ها نوشو له سالی (۱۹۹۰) کوچي
دوايکرد. شوينکه وتووانی نوشو له وپروايه دان که نوشو خوا بووه.

په بامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خوداو وەلامی پرسیاره کان لەسەر ئیسلام ئەوانەى که سەردانەى کۆمەلگایەکەى ئۆشۆ ئەکەن، لەسەر کینلی گۆرەکەى ئەم پارچە نووسینە ئەبیین "ئۆشۆ - نە لەدایک بوو، وە نە مردوو، بەلکو ئەو تەنها سەردانی زەوی کردوو لەنیوان (۱۱) ی مانگی (... سالی (۱۹۳۱) تا کو (۱۹) ی مانگی (... سالی (۱۹۹۰). بەلام ئەوان بى ئاگان لەوەى که ئۆشۆ لەلایەن (۲۱) ولاتەوە فیزەى پینەدراو، وادیاره شوینکە وتوانی ئۆشۆ هیچ کیشەیک لەوهدا نابینن که خواکەیان پىویستی بە فیزەیه تا بتوانیت بچیتە ولاتیک لەکاتی سەردانەکەى بۇ زەوی.

ئىستاش بابەیه کەو ئەم کەسە "ئۆشۆ رەنجیش" کەبەخوا دانراوە بخەینە ژىر تاقیکردنەوەى سوپەتى (الإخلاص):-

۱- یەکەمین پىوەر دەلیت "بلى، ئەو، (الله) تاك و تەنیا یە". باشە ئایا رەنجیش تاك و تەنیا بوو؟ بىگومان نەخیر چونکە زۆرانیکى ترهەبوون کە بانگەشەى خوایەتیاں کردوو. کەچى هەندیک لە شوینکە وتوانی ئۆشۆ رەنگە ئىستاش بلىن کە ئەو تاك و تەنیا بوو.

۲- دووهم پىوەر دەلیت "پەروەردگار بى نیازە و جىی نیاز و نومیده و زاتیکى نەمره". رەنجیش بەهیچ شیوہیکە بى نیاز و خاوەن بوونیکى ئەبەدى نەبوو، چونکە ئەوتا لەسالی (۱۹۹۰) کۆچى دواىی دەکات.

په يامه گانې رېڼويزېن بؤ گه نجان چه مکی خودا و وه لامي پرسياره کان له سره نيسلام
 له ژيانې نه ودا نه وه ده بېنرېت که نؤشؤ نه خوشي شه کره و
 تهنگه نه فسه سي و پشت نيشه ي دريژخايه ني هه بووه. نؤشؤ نه وه شي
 دوپات کردؤ ته وه که وا حکومه تي نه مريکا له زينداندا ژهر خوارديان
 کردووه. بهينه پيش چاوي خوت خوايه کی بهه يز و ده سلا ت
 ژهر خوارد بکريت. بويه ناکريت په نجيش بي نياز و خاوه ني بوونتيکی
 نه مر بووبيت.

۳- سييه مين پيوهر برتیه له "کسی لي نه بووه و، وه له که سيش
 نه بووه" که چي نيمه نه زانين که وا په نجيش له "جه بلپور" له دايک بووه.
 نه و دايکی و باوکی هه بووه و باوکيشی دواتر بووته يه کيک له
 شوينکه و توواني.

۴- چواره مين پيوهر سه ختره و دژوارتر چونکه نه لیت "نه و خوايه هيچ
 هاوشيوه کی نيه". هه رله گه ل وينه کردنی خوا يا خود به راورد کردنی
 خوا به شتانی تر نه وه راسته و خو بزانه که نه وه خوا نيه، چونکه
 هه رگيز ناتوانريت وينه ي زاتي په روه ردگاری تاک و ته نيا له زهني
 خوماندا بکه ين. که چي نيمه نه زانين په نجيش ريشيکی سپي
 شوړه وه بووی هه بوو. نه و دوو گوی و دوو چاو و يه ک لووت و يه ک زاری
 هه بوو. وينه و پوسته ري په نجيش بي ژماره هه ن. بويه نه و کاته ي که
 توانيت وينه ي خوا بکه يت نه وه بزانه نه و شته خوا نيه.

په بامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

که.. موسولمانان به چی ناویک خوا ناوده نین یا خود بانگ دهکن؟:-
موسلمانان وابه باش دهزانن که خودا به ناوی "الله" بانگ بکن، نهک
به ناوی ئینگلیزیه که (God) که به مانای خوا دیت. ناوی "الله" ناویکی
تاک و بی وینه یه و گۆرانکاری به سهردا نایهت، به پیچه وانهی ناوه
ئینگلیزیه که که ده توانریت گۆرانکاری به سهردا بیت. به گویره ی
ناوه پۆکی نووسینه که یا خود قسه کان. نه گهر "S" ی کوکردنه وه
زیادبکه یین بؤ ناوی "God" نهوکات ده بیته "Gods" که واتای خواکان
ده گه یه نیت که نه مهش ناوی کویه بؤ خودا. به لام ناتوانریت هه مان
شت به سهر ناوی "الله" بکریت بکریته کو چونکه ناویکی تاک و بی
وینه یه. له لایه کی تره وه نه گهر پاشگری "dess" زیادبکه یین بؤ ناوی
"God" نهوکات ده بیته "Goddess" که به مانای خوی میینه دیت.
نه مه له کاتیکدا هیچ شتیکی وه کو خوی نیرینه یان خوی میینه
ناتوانریت بکریت له گه ل ناوی "الله" چونکه ناوی "الله" هیچ
ره گزیکه نیه. له لایه کی تره وه نه گهر پیشگری "Tin" بخینه پیش
ناوی "God" نه وه نه بیته "Tin-God" که به مانای خوی دروینه
یا خود ساخته دیت. به پیچه وانه وه ناوی "الله" ناویکی بی هاوتایه که
ناتوانریت وینه ی بؤ بکریت یا خود دهستکاری بکریت و ماناکه ی

په يامه کانی رینونین بۇ گەنجان چەمکی خودا و وەلامی پرسیاره کان لە سەر نیسلام بگۆردریت. هەربۆیەش موسلمانان وابەباش ئەزانن ناوی "الله" بەکاربەینن، بەلام هەندی کجار که له گەل کەسیکی غەیره موسلمان ئەدوین وشەي خوا یاخود پەرورەدگار بەکار دینن. جا لەبەر ئەوەی ئەم پەرتووکه بۆ موسلمان و ئەوانەشی که موسلمان نین نوسراوه تەوه، ئەوه من وشەي خوا یان پەرورەدگارم بەکارهیناوه لەزۆر شوینی ئەم پەرتووکه^۱.

کھ..خودا نابیتە مرۆڤ:-

هەندی کهس دەپرسن ئەگەر خوا ئەتوانیت هەموو شتی بکات که واتە بۆ ناتوانیت خۆی بخاتە شیوه یاخود وینەي مرۆڤهوه؟. ئەگەر خودا بیهویت ئەوه ئەتوانیت خۆی بخاتە شیوهي مرۆڤ بەلام ئەمە مانای وایه که ئەو چیت نابیتەوه خوا چونکه تاییبەتەندیەکانی خوا و مرۆڤ تەواو لەیهک جیاوازن. ئەم چەند راستیه خوارهوه پرۆپوچی ئەو بیروکهیه دەر دەخات که دەپرسیت که بۆچی خوا خۆی ناخاتە سەر شیوهي مرۆڤهوه:-

^۱ تیبینی/ ئەم باسکردنەي ناوی (الله) ، له پرۆی زمانەکانی عەرەببیهوه تەواو نییه، چونکه وشەي (الله) له (ال ، له) هوه وەرگیراوه و پاشان (إ) حذف بووه و بووتە (ال ، له) - (الله) و بۆ مەزنیش بەقەلمی دەخوینریتەوه . وه عەرەبه کۆنەکان بتيکیان ههبووه بهناوی (اللة) که به (مؤنثی) ی وشەي (الله) یان دەزانی - پەنا بەخوا - (رینونین)

په يامه کانی رښونين بوزگه نجان چه مکی خداو وهلامی پر سياره کان له سر نيسلام
 خودا نهر و هه ميشه ييه نه مه له کاتيکدا مروؤ نه مر نيه و ده مریت.
 نا کریت مروؤ فیکي خوايينه هه بیټ که له يه ک کاتدا هم نه مر بیټ و هم
 سهرتا و کوټای هه بیټ، چونکه نه مه شتيکه دووره له ژيري. خودا
 سهرتايه کی نيه به لام مروؤ سهرتايه کی هه يه. ئيمه ناتوانين که
 مروؤ فیک بدوزينه وه که له يه ک کاتدا هم سهرتايه کی هه بیټ هه ميش
 سهرتاي نه بیټ. ههروها مروؤ هه کان کوټايه کیان هه يه. ئيمه هه رگيز
 ناتوانين مروؤ فیک بدوزينه وه که له يه ک کاتدا کوټايه کی هه بیټ هه ميش
 کوټايی نه بیټ. به راستی نه مه باوه ریکي پروپوچه.

په روهردگار پښويستی به خواردن و خواردنه وه نيه که چی مروؤ هه کان
 پښويستیان به خواردن و خواردنه وه هه يه تا کو زيندوو بميننه وه :

﴿... وَهُوَ يَطْمَعُ وَلَا يَطْمَعُ...﴾ (١١) ﴿ (الانعام) ﴾

ههروها په روهردگار نه نه خهويت وه نه پښويستی به پشودان هه يه،
 نه مه له کاتيکدا مروؤ هه کان پښويستیان به خهوتن و پشودان هه يه:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي
 يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
 كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (١٠٠) ﴿ (البقرة) ﴾

بەيامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ەلامى پىرسپارە كان لەسەر ئىسلام

كە.. بەندايەتى كىردنى مەرقۇمكى تىر كارىكى پىرپوچە:-

نەگەر وادابنىن كە خۇدا مەرقۇمكى بىت ئەوكات پىنويستە دان بەوەشدا
بنىن كە بەندايەتى كىردنى مەرقۇمكى تىر بى مانا و پىرپوچ ئەبىت.
نەگەر خۇدا خۇي خىستە شىوەي مەرقۇمكى ئەوكات ئەو دەگەيەنىت كە
نە دەستى ەلگىرتوۋە لەخوايەتى و ەموو تايبەتمەندىەكانى مەرقۇمكى
وەرگىرتوۋە. بۇنموونە نەگەر ەاتو پىرپىسورىكى لىھاتو تووشى
پىروداۋىك ەات و بەھۇيەو تووشى نەخۇشى بىرچوونەو بىت،
ئەوكات زۇر گەوجانە ئەبىت بۇ قوتايەكانى كە لاي ئەو بخوینن و
بەردەوامى بەن بە فېرپوون لە وانەكانى ئەودا.

بەھمان شىوە نەگەر خۇدا بچىتە سەرشىوەي مەرقۇمكى ئەوكات ناتونىت
بىتەو بە خۇدا چونكە ەروەك زۇر پوون و ئاشكرايە مەرقۇمكى ەركىز
ناتونىت بىتە خوا. ەربۇيەش باو پىرپوون بە بوونى خوا لەسەر
شىوەي مەرقۇمكى لىكدانەو و باو پىرىكى ەلەيە و نەخوازراو.

ەربۇيەش قورئان ەموو جۇرە بىرۇكەيەكى دانانى مەرقۇمكى وەكو خوا
پەتدەكاتەو. ئەوتا قورئان بەم شىوەيە ئەدوئىت:

﴿... لَيْسَ كُنْهٖ شَيْءٌ...﴾ (الشورى)

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام

که.. خودا کاریک ناکات که شیاوی خوایه تی نه بیټ:-

ئو سیفه تانه ی پروهردگار هیه تی دورن له هه موو جوړه کاریکی ناریک و هه له چونکه پروهردگار هر خوی سه رچاوه ی داد پروهری و به زهیی و حقه. هر له بهر نه مه شه ناکریت بیر له وه بکهینه وه ک خودا کاریک بکات نه شیاو بیټ بؤ خوایه تی. نابیت ئوه به می شکماندا بیټ که پروهردگار درؤبکات، نادا پروهری بیټ، هه له بکات و شتی بیر چیت هه یا خود ئو هه لانه ی که مروؤ دهیکات. هر چه نده پروهردگار نه گهر بیه ویت ده توانیت نادا پروهری بیټ به لام هر گیز نه م کاره ناکات چونکه کاریک ناشیاوی خوایه تیه. قورئان به م شیوه یه نه فیرموویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلُمُ شَيْئًا لَّذَرُّهُ...﴾ (النساء)

پروهردگار نه گهر بیه ویت نه توانیت نادا پروهری بکات به لام هر نه وکاته ی که نادا پروهری دهکات ئوه دهستی له خوایه تی هه لگرتوه.

که.. خودا هر گیز شتی بیرنا چیت هه و هه له ناکات:-

پروهردگار هیچ کات شتی بیرنا چیت هه و چونکه بیر چوونه کاریک ناشیاوه بؤ خوایه تی و به شیکه له که موکو پرتیه کانی مروؤ. به هه مان شیوه پروهردگار هه له ناکات چونکه هه له کردد نیش گونجاو نیه بؤ خوایه تی پروهردگار: ﴿لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى﴾ (طه)

په پامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

که.. په وردگار کاریک دهکات شیایوی خویه تی بیت:-

په وردگار تواناداره به سر هه مووشتیک. لیکنده وهی نیسلام بؤ

چه مکی خوا نه وهیه که خوا زاتیکه تواناداره به سر هه مووشتیکدا

ودهسه لاتی به سر هه مووشتیکدا نه شکیت. قورنآن له زور شوینیدا نه م

راستییهی دوویات دهکاتوه له م چند نایه ته هاتووه:-

﴿ اَلَمْ تَسْأَلْ اَنْ اَللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۶﴾ ﴾ (البقرة)

﴿ اِنَّ اَللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۷﴾ ﴾ (البقرة)

﴿ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۸﴾ ﴾ (البقرة)

﴿ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۹﴾ ﴾ (آل عمران)

﴿ اِنَّ اَللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۲۰﴾ ﴾ (الحل)

﴿ اِنَّ اَللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱﴾ ﴾ (فاطر)

ههروها قورنآن له شوینکی تریدا وا نه فرموویت:

﴿ قَالاَ لِمَا يُرِيْدُ ﴿۱۶﴾ ﴾ (البروج)

نه وهی لیږه په وردگار مه بهستییه تی له کردنی نه و کارانه یه که شیایوی

خویه تیه نه وه که نه وانهی که ناشیایوی خویه تین.

زوریک له ناینه کان تاراده یه که جا راسته و خو بیت یا خود ناراسته و خو

برویان به فلهسه فهی بوونی خوا له سر شیوهی مروؤ هیه. نه وان له و

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سەر نیسلام
 بپروایه دان کهوا خودا نه وهنده پاک و بیگهرد و پیروزه که بی ناگایه له
 زهحمهت و کهم و کورتیی و ههستهکانی مروّڤ، جا بۆ نهوهی یاسا و
 شهریعت بۆ مروّڤه کان دابنی ناچار بووه خوئی بخاته سهرشیوهی
 مروّڤ. ئەم باوهر هه لئه تیئهره ملیونان خه لکی هه لئه تاندووه. کهوتا
 بابین و ئەم باوهره شرۆڤه بکهین و بزانین ئەم باوهر تا چه ند
 نه گونجیت له گه ل ژیری مروّڤ؟.

که.. به دیهینهر نامیلکه یه کی پینمایي ناماده دهکات:-

"الله" مروّڤی خه لاتکردووه به وهی که ژیری و تیگه یشتنی پیداووه.
 نیمه ی مروّڤ به و هویه وه نامیر بۆ هوکاری جیاواز داده یینین و به رهه م
 دینین. توّماره دهنگیه کان که یه کیکه له و به رهه مانه و ژماره یه کی زۆری
 لی به رهه م دیت، به لام هیچ کاتیک ناوتریت بۆ نه وهی بزانین چی باشه
 بۆ توّماره دهنگیه کان نه وه پیویسته خوّمان بخهینه سهرشیوهی
 توّماریکی دهنگی. نیمه نه وهش دهزانین که لایه نی به رهه مهینهر
 هه لئه ستیت به بلاوکردنه وهی نامیلکه یه کی پینمایي له گه ل
 به رهه مه که ی که زانیاری ته وا و وردی تیدایه له سهر توّماره
 دهنگیه که. ئەم نامیلکه پینماییه سهرجه م نه و شتانه ی که ده کریت
 بکریت و نه و شتانه شی که نابیت بکریت. نیستاش نه گه ر بیت و

په يامه کانی رېښونېن بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لآمی پرسپاره کان له سر نیسلام
 سهیری مروؤ بکهین وه کو نامیریک، نه وه بیگومان دهینین که
 نالوزترین دروستکراوی "الله" یه. پهروهردگاری به دیهینهر "الله"
 هرگیز پیویستی به وه نیه خوی بخاته سر شیوهی مروؤ تا کو بزانیئت
 چی باشه یا خود چی خراپه بؤ مروؤ. نه وهی که پیویسته نه وهیه که
 پهروهردگار نامیلکه یه کی رینمای بنیریت بؤ مروؤ هکان. قورپانیش له
 حکومی نه و نامیلکه یه رینماییه بؤ مروؤ هکان. نهر هر نه وهنده بگره
 پهروهردگار له پرؤژی دوایدا مروؤ هکان هر هه موویان کؤده کاته وه بؤ
 لیپرسینه وه، که نه مهش به ته وای قه بولکراوه له گه ل ژیری چونکه
 پهروهردگار هه موو نه و شتانهی که ده کریت بکرین و نه و شتانه شی که
 نابیت بکرین له و نامیلکه رینماییه "قورپان" پوونکردؤ ته وه.

که .. "الله" پهروهردگار پیغه مبه ران هه لده بژیریت:-

"الله" پیویستی به وه نه بوو که خوی بگوریت سهر شیوهی مروؤ و بیته
 سهر زهوی و نامیلکه رینماییه که بنووسیته وه و بلا بکاته وه، به لکو
 له بری نه مه دا به دریزایی ژیان مروؤ فی له نه ته وهی جیاواز هه لبرژاردوه
 تا بتوانن نه و په یامه خوییه بگه یه ننه مروؤ هکانی تر. به و مروؤ ه
 هه لبرژردراوانه ده وتریت پیغه مبه ر و په یامه برانی پهروهردگار.

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خوداۋ وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

كە.. ھەندىك لە مروققەكان كەپ و كوئىرن:-

سەرەراي پەروپوچى بىرۆكەي بوونى خوا لەسەر شىۋەي مروققە، كەچى زۆرىك لە شۆيىنكە وتوۋانى ئاينەكانى تر باۋەريان پىيەتى و بانگەشەي بۆدەكەن. پەرسىيارىش لىرەدا ئەۋەيە ئايا ئەمە جۆرىك نىە لە گالتەكردن بەو ژىرىيەي كە پەروەردگار بەمرقى بەخشيۋە؟. ئەو جۆرە كەسانەي ھەلگىرى ئەم باۋەرەن بەپراستى كەپ و كوئىرن ئەگەرچى پەروەردگار ھەستى بىستى و بىنىنى پىبەخشيون. ئەۋەتا قورئان وا باسى ئەم جۆرە مروققانە ئەكات:-

﴿صُمُّ بَكْمٌ عُنَىٰ فَهَمٌّ لَا يَرْجُونَ﴾ (البقرة)

ئىنجىلىش لە پەرتووكى " مەتا " ھەمان پەيامى پىيە و بەمشىۋەيە باس لەو كەسانە ئەكات:-

- "بىنىنيان ھەيە بەلام نابىنن، بىستىنيان ھەيە بەلام نابىستىن، بەپراستى ئەوان تىناگەن" " مەتا ۱۳: ۱۳"

ھەمان پەيام ئەتوانرىت بىنىرىت لە پەرتووكى پىرۆزى ھىندۆسەكان "رىجفىدە" :-

- "رەنگە كەسىك ھەبىت ئەم وشانە بىنىت كەچى لەپراستىدا ھەر ۋەكو واىت نەبىنى بىت، رەنگە كەسىكى تر ھەبىت ئەم وشانەي

په پامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 بیستبیت به لام له راستیدا ههروه کو و ابیت نه بیست بیت. " ریجفیده
 ۱۰: ۱۷: ۴"

هه موو نه م پهرتوکه ناینیانه نه وه په یامه نه گه یه نن کهوا سه ره پرای
 پوونی حه حقیقهت و زانینی که چی که سانیک هه ن له حه حقیقهت و راستی
 لاده دن و پشتی تیده کهن.

سیفهت و تایبه تمه ندیه کانی خوا

قورنانی پیروز به م شیویه ده ده ویت: ﴿قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ
 الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ (الإسراء: ۱۱۰)

هه مان په یام له زور شوینی قورنانی پیروز دو باره بووه ته وه ده باره ی
 ناوه جوانه کانی "الله": ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يَلْحَدُونَ فِي
 أَسْمَائِهِ سَاجِدُونَ مَا كَانُوا يَمْلُونَ﴾ (الأعراف)

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾ (طه)

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّبُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ
 الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (۳۳) هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ
 يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (الحشر)

په يامه کانی رینوین بۆگه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سیاره کان له سه ر نیسلام

له فه رمووده ی پیغه مبه ری خوادا (ﷺ) (۹۹) ناو و سیفه تی باسکردوه له ناوه و سیفه ته کانی په روه ردگاری مه زن. وه له سه رووی هه مووشیا نه وه ناوی "الله" دیت. قورئان وه سفی "الله" ده کات به "الرحمن، الرحیم، الحکیم" و ناوه کانی تریش. مروؤ نه توانیت به هر ناویک بانگی په روه رداری بکات به لأم به مهرجه ی پیویسته نه و ناوه جوان بیت و وینه یه که له میشکدا دروست نه کات.

که .. هه موو ناو سیفه ته کانی خوا تاک و بی وینه ن و هه رخوی خاوه نی نه و ناوانه یه :-

نه که هه رئه وه ی که په وهر دگار خاوه نی نه و ناو سیفه ته بی وینانه یه، هه موو نه و ناو و سیفه تانه زۆر به جوانی و ریک و پیکی وه سفی په روه ردگار ده که ن. نیستاش بابین نه م خاله به دریژی پوونبکه ی نه وه، با نیستاش که سایه تیه کی به ناوبانگ به نموونه وه ریکرین، بۆ نموونه نیل نارمسترونک. نه گهر که سیک بیت و بلیت نیل نارمسترونک خه لکی نه مریکایه، نه وکات سیفه تی خه لکی نه مریکا راست و دروسته به لأم سیفه تیکه که به ته نها به س نیه تا نیل نارمسترونکی پی بناسریته وه. هه روه ها نیل نارمسترونک که سیکی ناسمانگه ر بوو. سیفه تی ناسمانگه ریش بۆ نیل نارمسترونک دروسته

پەيامەكانى زېنۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام بەلا و ئەوئىش تەنھا پەوىست نىە بە نىل ئارمىسترونك و كەسانى تىرى ئاسمانگەر ەن. جا بۇ ئەوئى كەسىك بناسىنەو پىوىستە بگەرئىن بۇ سىفەت و ناوئىكى تاك و بى وئىنە، بۇ نمونە نىل ئارمىسترونك يەكەم كەس بوو كە بتوانئىت بچئتە سەر مانگ. بۇيە كاتئك كەسىك دەپرسئىت كى يەكەم كەس بوو چووە سەر مانگ ئەوكات تەنھا يەكەم ەلامان پئىدەبئىت بۇ ئەم پەرسىيارە ئەوئىش ئەوئىە كە ئەو كەسە نىل ئارمىسترونكە. بەهەمان شئوہ سىفەتەكانى خودا پئوىستە تاك و تەنھا و بى وئىنە بن بۇ نمونە بەدئىهئىنەرى گەردوون. ئەگەر من بئئىم دروستكەرى بالەخانەيەك، ئەمە شئىكە ئەگونجئىت و دروستە بەلام تاك و بى وئىنە نىە چونكە ەزاران كەسى تر ەن كە بالەخانە دروستدەكەن، بۇ يە ئەوكات ەئچ جىاوازىك لە نئوان خوا و مرؤفدا نائىت. بەلام ناو وسىفەتە جوانەكانى خوا تەنھا بۇ خودان و بى وئىنە و بۇ كەسى تر نابن. بۇ نمونە: -

* الرحيم: بەبەزەيى

* الرحمن: مئىرەبان

* الحكيم: زانا

په يامه کانی رینونین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

بویه کاتیک یه کیک ده پرسیت "الرحیم" کییه؟ نهوکات ته نها یه ک وهلامان پییه که نهویش نهو یه بلین زاتی "الله" یه.

که .. سیفته و ناوه کانی خوا نابیت دژ و پیچه وانهی یه کتر بن:-

نیستاش با هر نمونه که ی پیشوو (نیل نارمسترؤنگ) به کار بهینینه وه. نه گهر که سینک بلیت نیل نارمسترؤنگ ناسمانگه ریکی نه مریکی بوو که دریزی بالای به نه اندازه ی چوار پی بوو. به لی سیفته تی ناسمانگه ریکی نه مریکی راست و دروسته به لام سیفته ته که ی تر هله یه و دوره له راستی. به هه مان شیوه نه گهر که سینک بلیت "الله" دروستکاری هه موو گهر دوونه که خاوه نی یه ک سهر و دوو دست و دوو پی یه. نهوکات سیفته تی "دروستکاری هه موو گهر دوون" راسته و دروسته به لام سیفته ته کانی تر که له شیوه ی مرؤفیک بکات هه له یه و دوره له راستی.

که .. سیفته و ناوه کان پیویسته نامارزه بکه ن بؤ یه ک خوا:-

له برئه وهی ته نها یه ک خوا هیه بویه سه رجهم سیفته و ناوه کان پیویسته نامارزه بکه ن بؤ یه ک خوا. بابلیین نیل نارمسترؤنگ ناسمانگه ریکی نه مریکی بوو که به یه که م که س داده نریت که چووبیته سه رمانگ، به لام وتنی نه وهی دووهم ئیدرین نالدیرینه هه له یه. به هه مان

په پامه کانی رېښونېن بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام
 شیوه نه گهر بیټ و بلین به دیهینه ر خوای تاک و ته نیایه و
 "الحافظ" یش خوایه کی تره، نه وکات نه م قسه یه ته و او هله و
 گالته جاریانه یه، چونکه ته نها یه ک خوا هه یه که خاوه نی هه موو نه و ناو
 وسیفه تانه بیټ.

که .. یه کتایی خودا: -

هه ندیک له وانه ی که باوه پریان به بوونی زیاتر له یه ک خوا هه یه پییان
 وایه باوه پریون به بوونی زیاتر له یه ک خوا پیچه وانه ی ژیری نیه و
 باوه پریکه شیایوی باوه پریکردنه. با نیستاش نه و هیان بؤ پرون بکه یه نه وه
 نه گهر زیاتر له یه ک خوا بوونی هه بیټ نه وه نه وکات له گهل یه کتر
 مشتومر و تووشی ناکوکی ده بن له وه ی که هه ر خوایه ک ده یه ویټ
 ویست و ده سه لاتی خو ی زال بکات به سر نه وانی تر. نه مه ش زور
 به ناسانی هه سستی پیده کریټ له باوه ر نه وانه ی باوه پریان به بوونی
 زیاتر له یه ک خوا هه یه. وادابنی نه گهر یه کی که له و خویانه شکست
 بخوات یا خود نه توانیټ شکست به خواکای تر به یینیټ که واته
 له راستیدا نه وه خوای راسته قینه نیه. نه وه ی زور باوه له بیرو باوه پری
 بوونی زیاتر له یه ک خوا نه وه یه که هه ریسه کی که له خوایه کان
 به پر سپاریه تیه کی هه یه. هه ریسه کیکیان به پر سپاره له لایه نیکی ژیان

په یامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسیاره کان له سهر نیسلام
 مروّقه کان وه کوخوای خور و خوای باران و هتد. نه مهش له راستیدا
 نه وه درده خات که یه کیک له خوییه کان دهسته وه ستانه له کردنی
 هندیک شت و بی ناگایه له نهرک و بهر پرسیاره تی خوییه کانی تر. بویه
 هرگیز ناکریت خوییه کی بی ناگا و بی توانا هبیت. له لایه کی تره وه
 نه گهر زیاتر له یه که خوا هبیت نه وکات گهر دوون تی کچوون و نالوژی و
 نارپکی به خوییه وه ده بینیت، که چی گهر دوون وا له رپکی و نارامیه کی
 ته واودایه. قورنانی پیروز بهم شیویه نه دویت: ﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَةُ إِلَّا اللَّهُ
 لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾ (الانبیاء)

نه گهر زیاتر له یه که خوا هه بوایه نه وه نه وکات نه وهی دروستیان
 کردوده و بهدی هیناوه، هر خویان له ناویان ده برد. له قورنانی
 پیروزدا واهاتوه: ﴿مَا أَخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلِيٍّ وَمَا كُنَّا مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذًا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ
 وَلَمَّا بَعَثْنَاهُمْ عَلَىٰ بَعْضِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩١﴾ (المؤمنون)

که واتا بیگومان ته نها باوه پرکردن به بوونی یه که خوای خاوه
 ده سولات باوه رپکی لوزیکی و واقعییه و له گهل ژیری مروّقه
 ده گونجیت.

ژماره یه کی کهم له ناینه کانی تری وه کو بودیزم و کونفوشیزم که
 به ناینی "Agnostic" کهوا ناینیکن پابوچوونی خویان له سهر خوا

بەبامەكانى رېنۇيىن بۇ گەنجان چەمكى خودا و دەلامى پەرسپارەكان لەسەر ئىسلام دەرخانەن. ئەوان نەئەوھتا بوونى خوا بەراست دابنىڭن وە نەئەوھتا بوونى خوا پەتبكەنەوھ. ھەندىك باوھەرى تىرىش ھەن وەكو "Jainism" ك باوھەرىكى "ئىلھاد" يە و باوھەرى بەبوونى ھىچ خوايەك نىە. پشت بەخوا لەداھاتوودا پەرتووكىك بىلادەكەمەوھ لەژىر ناوى "ئايا قورپان وتەى خودايە؟"، كە تىيدا بوونى خودا ئەسەلمىنم بۇ ملھىدىك ياخود كەسىك كە گومانى لەبوونى خوا ھەبىت، وە سەلمانەكەش لەرنگاى ژىرى و زانست و لۆژىكەوھ ئەبىت بەپشت بەستن بەقورپانى پىرۆز.

كھ .. ھەموونايىنەكان دواچار بېروايان بە يەكتاپەرسىتى ھەيە:-

ھەموو ئايىنەكان لەوانەى بېروايان بە بوونى خوا ھەيە لەكۆتايدا بېروايان بەبوونى يەك خواى تاك و تەنھاي بالادەست ھەيە. لەپاستىدا زۆرىك لە پەرتووكە ئاسمانىەكان باس لەيەكتاپەرسىتى دەكەن.

كھ .. مەرفۇھەكان پەرتووكە ئاسمانىەكان دەگۆپن بۇ بەرژەوھەندى تايىبەتى خويان:-

بەتپپەبېوونى كات زۆرىك لە پەرتووكە ئاسمانىەكان شىوئىندران و گۆرانيان تىداكرا لەلايەن مەرفۇھەكان بۇ بەرژەوھەندى تايىبەتى خويان بوو، ھەربۆيەش رېچكەى زۆرىك لەو ئايىنە شىوئىندراوانە لە باوھەرى

په يامه كاني رينونين بۇ گه نجان چه مكي خوداو وه لامي پرسپاره كان له سر ئيسلام

يه كتاپه رستى و بوونى يهك خوا بۇ باوه ربوون به كۆمه ل خوايهك .
قورنانى پيرۆز له شوينيكدا وا نه فهرموويت:

﴿ قَوْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِمْ ثُمَّ قَلِيلًا
قَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبْتَ آيَاتِهِمْ وَقَوْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْتُمُونَ ﴾ (البقرة)

كھ .. التوحيد (يه كتاپه رستى): -

- پيناسه و به شه كاني: - ئيسلام باوه رى به "توحيد" هيه كه ماناي
يه كتاپه رستى نه گه يه نيئت كه هر نه وه باوه رى يه كتاپه رستيه نيه كه
ثاينه كاني تر هه يانه، به لكو باوه رى ئيسلام زياتره له وه. وشه ي
"توحيد" به ماناي يه كبوون يا خود بوون به يهك هه روهك پوونه نه م
وشه يه "توحيد" وه رگيراه له فرمانى "وحده" كه ماناي بوونه يهك
ديت.

"توحيد" دابهش ده بيت بۇ سى جور يا خود بهش، كه نه وانيش: -

۱- توحيد الربوبيه.

۲- توحيد الأسماء و الصفات.

۳- توحيد العباده.

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وه لأمی پرسپاره کان له سر ئیسلام

۱/ توحید الربوبیه (یه کتا په رستی له بوونی خوا): -

یه که مین جوړی "توحید" پیی دهوتریت "توحید الربوبیه". وشه ی
"الربوبیه" وه رگیراوه له په گی "رب" که به مانای خوا یان په روه رډگار
یان پوزیده ر دیت. هه ربویه ش "توحید الربوبیه" مانای باوه رپوونه به
بوونی یه که خوا. ئەم جوړه ی "توحید" له سر نه و بناغه یه دامه زراوه
که ته نها "الله" هوکاري به دیهینانه هه موو شته کانه. هه ر نه و به ته نها
له نه بوونه وه شتانه کانی هیناوه ته بوون. هه ر نه و به دیهینهر و پوزیده
و هه ل سورینه ری هه موو گه ر دوون و نه وه ی له ناویدایه، نه و نیازمندی
هیچ شتیک یا خود که سیک نیه به لکو به پیچه وانه وه هه موو شت و
که سه کان پیویستیان به نه و هه یه.

۲/ توحید الاسما و الصفات (یه کتا په رستی له ناو و سیفه ته کانی
الله): -

دووم جوړی "توحید" بریتیه له "توحید الاسماء و الصفات" که
به مانای باوه رپوونه به هه موو ناوه جوانه کانی په روه رډگار. ئەم جوړه ی
"توحید" دابه ش ده بیت بؤ پینج به ش: -

- په روه رډگار پیویسته به و شیویه وه سفبریت که خوا و پیغه مبر
کرددویانه: -

په يامه كاني رينوڼ بۇ گه نجان چه مكي خدا و وهلامى پرسياره كان له سر نيسلام
 پيوسته به و شيوازهى كه له قورئاندا هاتووه يا خود پيغه مبهـر (ﷺ)
 وهسفى خويان كردوه، ئيمهش وهسفى خوا بكهين. ناييت شتيك
 زياد بكهين يا خود كهـم بكهين بوسهـر ئهـ و مانايهـى كه هـريهـكيك لهـ ناو و
 سيفهـتهـكاني خوا هـيهـتى.

- ناماژه كردن و باسكردنى پهـروهـردگار بهـ و شيوهـ دهـبيـت كهـ خوـى
 كردويهـتى:-

ئيمه ناتوانين هيج ناويك يا خود سيفه تيكي تر زياد بكهين بۇ ئهـ و ناو
 وسيفه تانهـى كه پهـروهـردگار بۇ خوـى داناون و خوـى بهـهـويـانهـوه
 پينا ساندووين. بۇ نمونه ناتوانريت زاتي "الله" به "الغاضب" بانگ
 بكرت، هرچنده خوـى باسيكردوو له قورئان كه ئهـوتورهـ دهـبيـت و
 هـنديـكـجار تورهـبوونى خوـى بهـسهـر خهـلكانى تاوانبار دهـريـژيت، بهـلام
 لهـگهـل ئهـوهـشدا ئيمهـ ئهـ و ناوهـ بهـكارناهيـنين چونكهـ پهـروهـردگار و
 پيغه مبهـر (ﷺ) بهـكاريان نهـهـيـناوهـ.

- هيج كات سيفهت و ناوه كاني پهـروهـردگار ناچووينين به سيفهـتى
 مروقهـكان:-

كاتيك باس له خوا دهكەين يا خود ناماژه به ناو وسيفه ته كاني دهـدهـين
 دهـبيـت خوـ بهـدوور بگريـن له بهـرواردكرن و چواندنى بهـ مروقهـكان. بۇ

په بامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سیاره کان له سه رنیسلام

نمونه له نینجیلدا وینهی په روهردگار واکراوه که داوای لیخوشبوون دهکات له و کاره هه لآنهی که نهیکات هه روهکو چؤن مروؤ داوای لیبوردن دهکن کاتیک هه لآیهک دهکن. نه مهش شتیکه تهواو پیچهوانهی "ته وحید" ه. په روهردگار هه رگیز داوای لیخوشبوون ناکات چونکه له راستیدا نه و هه رگیز هیچ هه لآیهک ناکات. یه کیک له بنه ما سه رکیه کانی تیگه یشتن له ناوه کانی په روهردگار له قورثانی پیروژدا نامارهی پیدراوه، که نهویش ثایه تی ژماره (۱۱) له سوپه تی (الشوری) :

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ (۱۱)

کاتیک نئمه به راوردی نهوه دهکین که په روهردگار هه یه تی بهوهی که مروؤ هه یه تی پیویستی بزاین جیاوازی گوره هه یه. بؤ نمونه کاتیک باسی ههستی بیستن و بینین له مروؤدا دهکین ناتوانین به راوردی بکهین به و بیستن و بینینهی که په روهردگار هه یه تی، چونکه ههستی بیستن و بینین له مروؤدا سنوورداره، له کاتیکدا بیستن و بینینی په روهردگار په هایه و سنووریکی نیه.

- نابیت سیفه ته کانی په روهردگار بدریته پال مروؤ:-

کاتیک یه کیک له سیفه ته کانی په روهردگار دهدهینه پال مروؤ نهوکات نه م کاره تهواو پیچهوانهی تیگه یشتنی "توحید". بؤ نمونه نابیت

په بامه كانی رینوین بۇ گەنجان چەمكى خودا و وەلامى پرسیاره كان لەسەر ئیسلام
ناكریت كەسیك بە (نەم) بانگ بكەین بە وەى نەسەرەتا و نەكوۆتای
هەیه.

- ناییت ناوہەكانى خوا بۇ دروستكراوہەكانى بەكار بەینین:-
هەندیك لە ناوہەكانى خوا نەناسراون بۇ نمونە "رەئوف"، "رحیم"،
رینگەیان پیدراوہە كە بەكارهینان لەلایەن مرقەهەكان هەروەكو چۆن
پەروردگار خۆى بەكارى هیناوە بۇ پیغەمبەران، بەلام ئەمەش بەو
مەرجەى كە پیشگری "عبد"ى بۇ ناوہەكان بەكاربەینین كە مانای
"بەندە" دەگەیهنیت، بەمەش ناوہەكان دەبنە "عبدالرئوف"،
"عبدالرحیم".

۳/ توحید العبادە (یەكتاپەرستى لە پەرستەن):-
پیناسە و مانای عبادە :- "توحید العبادە" بەمانای یەكتاپەرستى
دیت لە پەرستش كردن بۇ پەروردگار. وشەى "عبادە" لەوشەى
عەرەبى "عبد" وەرگیراوە كە بەمانای "بەندە" دیت. بەمەش وشەى
"عبادە" مانای پەرستەن و بەندایەتى ئەدات. بۇ نمونە نوێژکردن
یەكێكە لە جوړەكانى پەرستش بەلام دەبیت ئەووش بزاندريت كە تاكە
جوړى پەرستش نیە. چونكە خەلكانىكى زۆر لیکدانەوہ و
تینگە یشتنیكى هەلەیان هەیه بۇ وشەى "عبادە" بەوہى كە تەنہا

په يامه کانی رڼوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام
 نویره کان ده گریته وه، به لام چه مکی "عباده" له نیسلامدا زور فراوانه
 که به مانای گوپرایه لی و ملکه چی و به ندایه تیه کی ته واو دیت.
 پیویسته ملکه چ و گوپرایه لی کردنی سرجه م نه و شتانه بین که
 فرمانی پیکردوین به کردنی و نه وانه شی که نه می کردوه له کردنی،
 پیویسته ته واوی پرستشه کانیش ته نها بؤ زاتی "الله" بکرین و
 که سیکي تر نه که این به هاوبه شی.

- هرسی به شه که ی توحید ده بیټ وه کو یه که به جی بگه یه نرین:-

نه گره اتوو ته نها باوه پرمان به دوو جوړی یه که می توحید بیټ و
 "توحید العباده" پشتگوی بخین، نه وکات نه مه هیچ سو دیکی نابیټ
 و بی که لکه. قورپان پیروز باس له بیباوه پره کانی سرده می پیغه مبر
 (ﷺ) ده کات که چون باوه پرمان ته نها به دوو ته و حیده که ی تر سوودی
 پینه گه یانندن و به بروادار له قه له م نه دران. قورپانی پیروز به م جوړه
 نه فه رمویټ: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
 الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦١﴾ (یسوس)
 هه مان بابته له سوپه تی (الزخرف) دا باسکراوه، نه وه تا قورپان به
 شیوه یه نه دویت: ﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾ (الزخرف)

په يامه كانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سه ر ئیسلام
 بت په رسته كانی مه ككه ده یانزانی كه "الله" به دیهینه ره، پوزیده ره،
 هه لسه پینه ری گه ردوونه، به لام له گه ل نه وه شدا به مه نه بوونه موسلمان
 چونكه نه وان به په رستنی خوی تر هاوبه شیان بۇ خوا دانابوو.
 هه ربویه ش په روه ردگار به دوو ناو وه سفیان ده كات كه نه وانیش
 "كافر" واتا "بی باوه ر" و هه روه ها "مشرك" "هاوبه ش دانهر".

﴿ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴾ (يوسف)

بویه "توحید العباده" "یه كتا په رستی له په رستش" یه كیكه له لایه نه
 گرینگه كانی "توحید" چونكه په رستش و به ندایه تی كردن ته نها بۇ
 زاتی "الله" ده كریت و هه رئه ویش پاداشتی به نده كانی ده داته وه.

كھ .. الشرك :-

۱- پیناسه: "الشرك" بریتییه له كه م و كورپی له باوه پووون و
 یه كتا په رستی له هه رسی جوړه كه ی "توحید"، یا خود به واتایه کی تر
 به هه ر سستییه كه له به جی گه یاندنی هه رسی جوړه كه ی توحید
 ده وتریت "الشرك". هه روه كو پووونه وشه ی "الشرك" به مانای
 "هاوبه ش دانان" دیت، له ئیسلامدا ئه م وشه یه به مانای هاوبه ش
 دانان دیت بۇ زاتی "الله"، بۇ نمونه بت په رستی.

په پامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خدا و وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

۲- هاوبهش دانان یه کیکه له گوناوه گوره کان که "الله" هرگیز لینی خوشنابیت:-

له سوپهتی (النساو) په روهردگار ناماژهی داوه به گورهترین گوناوه، که بهم شیویه ده فهرموویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ (النساء)

هه مان په پام له سوپهتی (النساو) دوویات کراوه ته وه:-

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ ضَلَّ ضَلًّا بَعِيدًا﴾ (النساء)

۳- دهرنه نجامی "الشرك" ناگری دوزهخ:-

قورشان پیروز له سوپهتی (المائده) بهم جوړه نه دویت: ﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ (۲۳)

۴- به ندایه تی و ملکه چی کردن جگه له "الله" بؤ که سی تر نا کریت:-

نه وهتا په روهردگار له سوپهتی (آل عمران) بهم شیویه نه فهرموویت:-

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَمَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَّاهُمْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدُ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَمَقُولُوا أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ (۱۲)

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام

کوتایی به شی به کم

قورنانی پیروز بهم جوړه نه فرموویت: ﴿وَلَا تَسْبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فِسْبُوا اللَّهَ عَدُوًّا بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ (الانعام: ۱۰۸)

- ﴿وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَمِعَتْ أَخْبَرٌ مَا نَفِدَتْ كَلِمَتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (لقمان ،) واته: خو نه گهر بهراستی هرچی درخت هیه له زه ویدا بینه پینوس، دریاش چهنده به بیته حوت نهونده و (بیته مرکهف و زانستی و نهینی دروستکاروهکانی خوا بنوسنوه) ، نهوه هیشتا زانست و زانیاری و فرمانهکانی خوا هر تهواو نابیت بهراستی خوی گهوره بهدهسه لاته و دانایه .

- ﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٍ فَاَجْتَمَعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَن يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِن يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِئُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ﴾ (الحج ،) واته: نهی خه لکینه: نمونه یه که هی تراوه تهوه چاک گوئی بؤ بگرن : بهراستی نهوانه ی که هاناو هاواریان لیده کهن له جیاتی خوا، هرگیز ناتوانن تا که میشینک دروست بکن، هرچهنده بؤ نهو کاره کو بینهوهو (یارمته یه کتریش بدن) و نه گهر می شه که شتیکیان لی بفرینیت، ناتوانن لیی بهسهنهوه، داواکار و داوا لیکراو هر دووکیان لاواز و بیدهسه لاتن .

بەيامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا و ۋەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

بەشى دووھەم:

"زۆر ترين ئەو پەرسىيارانەى گە ئاراستەى موسولمانان دەكرين"

۱/ فرەيى "تەدد" :-

پەرسىيار :- بۆچى لەئىسلامدا رىگادراۋە بەپىياو زىاتر لەيەك ئن بەئىنئىت

! بۆچى ئىسلام فرەيى رېپپىداۋە ؟

ۋەلام :-

كھ .. پىناسەى فرەيى "تەدد" :-

سىستەمىكى ژنەئىنانە كەتپىدا كەسىك زىاتر لەيەك پىياو ياخود ژنى

ھەيە. فرەيى دابەش دەبىت بۇ دووچۆر، يەكەمىن برىتتە لە فرەژنى،

كاتىك پىياۋىك زىاتر لەيەك ئن مارەدەكات. جۆرەى دوومىش

فرەپىياۋى، كاتىك ئافرەتتەك شوو بە زىاتر لەپىياۋىك دەكات. لەئىسلامدا

فرەپىياۋى بەتەۋاۋى قەدەغەكراۋە، لەكاتىكدا فرە ژنىەكى سنووردار

رېپپىدراۋە و ئاسايە.

ئىستاش ئەگەرىننەۋە بۇ پەرسىيارە بنچىنەيەكەمان، ئەۋىش ئەۋەيە

بۆچى ئىسلام رىگای داۋە بەپىياو زىاتر لەژنىكى ھەبىت؟

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پر سپاره کان له سهر نيسلام

که .. قورئان تاکه کتیبی ناسمانیه له هه موو جیهاندا که ده لیت "دانه یه که ماره بکه (بخوازه)"

قورئان تاکه کتیبی نایینیه له سهر پووی زهوی که رایبگه یه نیت و بلیت "یه که دانه ماره بکه". هیچ کتیبیکی ناسمانی دیکه نیه که فرمان به پیاو بکات که یه که ژن ماره بکات. له هیچ یه کی که له کتیبه نایینیه کان جاچ "فیدا، رامایانا، مهه باهاراتا، گیتا، تهلمود یا خود نینجیل"، که س نیه سنووریک بؤ ژنهینان بدوژیته وه. بگره به گویره ی نهم کتیبه ناسمانیه پیاو نه توانیت به ناره زوی خووی و چه ندی بیه ویت له ژن ماره بکات. به لام نهوا له م کو تاییهانه بوو که پیاوه نایینه کانی هیندوسی و کلئسای مهسیحیه کان ژماره ی ژن ماره کردنیان بویه که دانه سنووردار کرد.

زوریک له که سایه تیه هیندوسییه کان به گویره ی کتیبه ناسمانیه کانیا ن ژماره یه کی زوری ژنیان هه بوو. (داشره ت) ی پاشا، باوکی راما زیاتر له ژنیکیان هه بووه. که یشنا ژماره یه کی زور خیزانی هه بووه.

له لایه کی تریشه وه له سه رده مانى سه ره تادا، پیاوه مهسیحیه کان رینگایان پیدرابوو به ناره زوی خویمان چه ندیان بویت له نافرته ماره ی بکه ن، چونکه نهوکات نینجیل هیچ سنووریکى دانه ناو بوو له سهر

په پامه کانی رېنوين بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام ژماره ی نافرته ماره کردن. نه وه له م چند سده یه ی کۆتایی بوو که کلیسا ژماره ی ماره کردنی ژنی بؤ یه ک نافرته سنووردار کرد.

فره ژنی به هه مان شیوه ریگه پی دراوه له ناینی جوله که. به گویره ی ((یاسای حاخامه کان)) پیغه مبه ر "ئیبراهیم" سی ژنی هه بوو، هه روه ها پیغه مبه ر "سلیمان" سهدان ژنی هه بوو. فره ژنی به رده وام بوو تا کو حاخام "گیرشوم بین یه هووده" (۹۶۰-۱۰۳۰) پیش زاینی فرمانی کی بلا و کرده وه دژی فره ژنی. نه و خیزانه جووله کانه ی که له ناو ده و له ته نیسلامیه کان ده ژیان به رده وام بوون له فره ژنی تا کو سالی ۱۹۵۰، نه و کاته ی که بزوتنه وه ی حاخامه گه وره کان هه لسان به ده ر کردنی یاسایه ک بؤ قه ده غه کردنی فره ژنی و سنووردار کردنی بؤ ته نها یه ک ژن.

که .. تیبینیه کی گرنگ :-

به گویره ی سه ر ژمی ریه کی سالی (۱۹۷۵)، هیندوسه کان زیاتر فره ژنی نه که ن تا کو موسلمانه کان. له راپورتی کۆمیته ی کاروباری نافرته له نیسلام، که بلا و کراوه ته وه له سالی (۱۹۷۵)، له لاپه ره (۶۶) و (۶۷) نامازه به وه نه کات که ریژه ی فره ژنی له نیوان سالانی (۱۹۵۱ - ۱۹۶۱)، له ناو هیندوسه کان بریتی بووه له (۵.۰۶٪)، له کاتی که له نیو موسلمانه کان بریتی بووه له (۴.۳۱٪). نه بیته نه وه ش بزانی که

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام به گویره یی یاسای هیندستان ته نها پیاوه موسلمانان کان بویان هیه زیاتر له یه ک ژن ماره بکن و بؤ پیاوه کانی دهره وهی ناینی نیسلام قه ده غه یه . له گه ل نه مه شدا نه بینین هیندوسه کان زیاتر له موسلمانان کان فره ژنیان کردوه . تا له م دوایان هه هیچ به ربه ست و ریگریه ک نه ماله به رده م پیاوه هیندوسه کان سه بارت به ژماره ی شو ژنانه ی ماره ی ده کن . نه وه له سالی ۱۹۵۴ بوو که بزوتنه وهی ماره کردنی هیندوسه کان داوای به نایاسای کردنی فره ژنی کردبوو بؤ هیندوسه کان . له نیستاشدا نه وه یاسای هیندستانه که هیندوسه کانی به ستوته وه به ماره کردنی ته نها یه ک ژن نه وه کو کتیبی ناینی هیندوسه کان .

بانیستاش بزانی بؤچی نیسلام رییداوه به پیاو زیاتر له یه ک ژن ماره بکات .

که .. قوربان فره ژنیه کی سنورداری ریگه پیداوه :-

هروه کو پیشتر ناماژم پیدا نیسلام تاکه کتیبی نایینه له سر پروی زهوی که بلیت "یه ک ژن ماره بکه" . ناوه پڑکی شه م دهسته واژه یه له نایه تی (۳) ی سوورته ی (النساو) دایه :-

﴿ وَإِنْ حَفِظْتُمْ أَلَّا تُقْسَطُوا فِي الْيَمِينِ فَمَا نِكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَنِّي وَكُلْتُمْ وَرِزِقْتُمْ فَلَنْ حَفِظْتُمْ أَلَّا تُقْسَطُوا فَوَاحِشَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ آذَنُ أَلَّا تَقُولُوا ﴾

بەيامەکانی رینۆین بۆ گەنجان چەمکی خودا و وەلامی پرەسپارەکان لەسەر ئیسلام
 پێش ھاتنە خوارەوھە قورئان ھیچ بەر بەستێک نەبوو لەسەر فرەژنی،
 پیاوان ژمارە یەکی زۆر ژنیان مارە ئەکرد، تەنانەت ھەندیکیان سەد
 ژنی تێپەراندبوو. ئیسلام سنوورداری کردوو بۆ چوار و نەبیشتوو
 زیاتر لە ئەوھنە بەیئیت. ئیسلام رینگایداو بە پیاو بە مارەکردنی دوو،
 سی، چوار ئافرەت بەلام بەو مەرجە ی که دادپەرۆر بیت بەرامبەر
 ھەریەکیکیان و بەیەکسانی تەواوی مافەکانیان پێبدات، ئەو تە
 لەسوورەتی (النساء) پەروردگار وا دەفرمویت: ﴿وَلَنْ نَسْطِيعُوا أَنْ تَمْدُلُوا
 بَيْنَ الْاِنْسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ ...﴾ (النساء: ۱۲۹)

بۆیە فرەژنی یاسایەک یاخود فرمانێک نەبە کە پێویست بکات ھەموو
 موسلمانان بیکەن بە لکو تەنھا بریتێە لە ھەلبژاردنێک. ھەندیک کەس
 بەھەلە واتیکەشتوون کە پیاوی موسلمان پێویستە زیاتر لە ژنیە
 بەیئیت. بەگشتی ئیسلام (۵) چەین لە رینگە پێدراوھەکان و
 رینگە پێنەدراوھەکان لەخۆدەگریت:—

۱. فەرز: واجبەکان، ئەوانە ی دەبیت بیکەیت.
۲. موستەحب: داواکراوھە کە بکریت، ئەوانە ی کە باشترە بکریت.
۳. موباح:— رێپێدراو.

په يامه کانی رېښون بؤ گنجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

۴. مه کروه: داوانه کراو یا خود هاننه دراوه به کردنی، نهو شتانه ی که و با شتر نه کریڼ.

۵. حه رام: قه ده غه کراو.

فره ژنی ده که و یته چینی ناوه پراست له وانه ی پړیا نی پیدراوه "موباح".
نه مه ش مانای نه وه نیه که نهو موسلماننه ی دوو، سی، چوار ژنی هه یه با شتره لهو موسلماننه ی که یه ک ژنی ماره کردوه.

که .. ریژه ی ماوه ی ژیان ی نافرته زیاتره (دریژتره) له هی پیاودا: -
عاده تن نیرو می تاراده یه که به ریژه یه کی نریک له یه کتر له دایک ده بن.
به لام ده بیته نهو پراستیه زانستیه بزانی که مندالی میینه خاوه نی به رگریه کی له شی زیاترو به هیژتره له به رگری له شی مندالی نی رینه.
منداله میینه کان زیاتر له شیان نه جه نگیته دژی به کتیا و نه خووشی تاوه کو له شی منداله نی رینه کان. هه ربویه ش له ته مه نی مندالیدا ریژه ی مردن له ناو نیردا زیاتره تاوه کو می. له لایه کی تردا کاتی شهر و جه نکه کانیش زورتر پیاو نه کو ژریت تاوه کو نافرته. نه مه بیجگه له وه ی که پیاوان زیاتر تووشی مهرگ نه بنه وه به هو ی رووداوه کان و نه خووشیه کان تا کو نافرته. هه ربویه شه که ماوه ی ژیان ی نافرته زیاتره له ماوه ی ژیان ی پیاو، هه روه ها له هه موو کاتی کدا ژماره ی بیوه ژنه کان زیاترن له ژماره ی نهو پیاوانه ی ژنه کانیا ن له ده ست داوه.

بەھامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ەلامى پەرسپارەكان لەسەر ئىسلام

كە .. رېژەى پىاو زىاترە لە ەىندىستان تاكو رېژەى ئافرەت بەھوى

لەباربردن و كوشتنى مندال لە تەمەنى ساواييدا:-

ەىندىستان يەككە لەولاتانەى كەمانەى كە ھاوشان لەگەل ولاتانى

دراوسىنى كەتئيدا رېژەى مى كەمترە لەرېژەى نىر. ھۆكارەكەش بەھوى

نەو رېژە بەرزەى كوشتن و لەناوبردنى رەگەزى مئىيە لەو ولاتە لەھەموو

سائىكدا كاتىك بۇيان دەردەكەوئت كەمندالەكەيان كچە. ئەگەر ئەم

كارە قىزەونە رابوہستىت، ەىندىستانىش ەكو باقى ولاتەكانى تر

رېژەى مى تئيدا زىاتر دەبئت لە رېژەى پىاو.

كە .. لەجىھاندا، رېژەى ئافرەت زىاترە لە رېژەى پىاو:-

لە ئەمرىكا، ژمارەى ئافرەت بە (۷.۸) مىليۇن ئافرەت ژمارەى پىاوى

تئىپەراندووہ. نىۋۆك بەتەنھا يەك مىليۇن ئافرەتى زىاترە بەبەرورد بە

ژمارەى پىاوى ئەو شارە. لە ژمارەى پىاوەكانى نىۋۆكىش، يەك لەسەر

سى يان نىربازن. بەتئىكرايى زىاتر لە (۲۵) مىليۇن نىرباز لەولاتە

يەكگرتووہكانى ئەمرىكا ەيە، ئەمەش لەراستيدا ئەوہ ئەگەيەنىت

كەئەم پىاوانە ئامادا نىن و نايانەوئت ئافرەت مارەبكەن. لەولاتىكى

ترى ەكو بەرىتانىاي گەرە ژمارەى ئافرەت چوار مىليۇن زىاترە لە

ژمارەى پىاوى. ئەلمانىا پىنج مىليۇن ئافرەتى بە بەرورد بە پىاو

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام زیاتره. پروسیا نو ملیون نافرته زیاتری له ژمارهی پیاو هه یه. ته نها خوا دهرانیته ژمارهی نافرته به بهراورد به ژمارهی پیاو له جیهاندا چهنده و چهنده زیاتره.

که .. به ستنه وهی هر پیاویک به ماره کردنی ته نها یه ک نافرته گونجاو نیه:—

نه گهر بیته و هر پیاویک یه ک نافرته ماره بکات، نه وه زیاتر له (۲۰) ملیون نافرته له نه مریکا نه میننه وه به بی هاوسهر (نه مهش پاش ره چاو کردنی نه و ۲۵ ملیون نیر بازهی که هه یه). له ولاته کانی تریش، زیاتر له (۴) ملیون نافرته له به ریتانیای گوره، (۵) ملیون له نه آلمانیا و (۹) ملیون له پروسیا، به بی هاوسهر نه میننه وه. نیستاش وا دابنی خوشکه که ی من وا ریکه وتوو که یه کیک بیته له نافرته ماره نه براهه کان له نه مریکا، یا خود وا دابنی خوشکه که ی تو یه کیک بیته له و ژنانه له نه مریکا، نه وکات دوو هه لبراردنت له به ردهم بیته نه ویش یان نه وه تا خوشکه که ت شوو بکاته به پیاویک که ژنیکی تری هه یه یا خود نه وهی که ببیته مولکی گشتی، هیچ هه لبراردنیکی تریش نیه. هه موو که سیکی به ریزو به قدر هه لبراردنی یه که می پی باشته نه بیته و هه لی نه بژیریت. نه وه راسته که زوریک له نافرته تان حه ز ناکه ن

په يامه کانی رېنوين بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام
 که پیاوه کانیاں ژنیکی تر ماره بکان، به لام له نیسلامدا کاتیک
 بارودوخه که وا پیویست دهکات و دهخواییت که پیاو ژنیکی تر
 بهینیت، نهوکات نافرتهی موسلمان به هوی باوه پره که یه وه نارام نه گریت
 له سر له دستدانیکی بچوک له پیناو ریگاگرتن له له دستدانیکی
 گوره تر که ناهینیت نافرتهیکی تری موسلمان بیته مولکی گشتی .
 که .. شووکردن به پیاویکی خیزاندار باشتره و خوازاوتره یاخود
 بوونه "مولکی گشتی" :-

له کومه لگای پوژئاوا، زور ناساییه که پیاو له دهره وهی بازنه ی خیزاندا
 له گهل نافرتهی تر رابویرت، له د دوخه شدا نافرته ژیانیکی
 شهرمه زاریانه ی پر مه ترسی نه بیت. له کاتیکدا هر نه م کومه لگایه
 ناتوانیت نه وه قبولبکات که پیاویک زیاتر له یه ک ژن ماره بکات که تییدا
 نافرته ژیانیکی پر سه ره برزانه و به ریزی نه ژیت
 له کومه لگا، که له دواتردا ژیانیکی سه لامهت و بی ترسی نه بیت. بویه بؤ
 نه و نافرته تانه ی که میردیان نیه دوو هه لبرژاردن له به رده مه نه ویش
 نه وه ته یان شوو بکاته پیاویکی خیزاندار یاخود بیته "مولکی
 گشتی". له نیسلامیش پیدانی پله یه کی پر ریزو سه ره برزانه به
 نافرته پی باشتره له ریگه ی هه لبرژاردنی یه که م و قه ده غه کردنی

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سیاره کان له سر نیسلام
هه لبرژاردنی دووهم. هوکاري تری زور هه یه که وای کردووه نیسلام
رینگه بدات به فره ژنی به لأم به زوری و به شیوه یه کی سهره کی بؤ نه وه یه
که پاریزگاری بکات له شکو و پیزی ئافره ت.

۲/ فره پیاوی ((فره میردی)):-

پرسیار:- نه گهر له نیسلامدا رینگه درابیت به پیاو تازیاتر له ژنیک ماره
بکات نه ی که واته بؤچی نه وه له ئافره ت قه ده غه نه کات که شووبکات
به زیاتر له پیاویک؟

وه لأم: خه لکانیکی زور به هه ندیک موسلمانیشه ره، گومان نه که ن له
لوژیک و حه قیقه تی رینگه دانی پیاو به ماره کردنی زیاتر له ژنیک و
ره تکردنه وه ی پیدانی نه و مافه به ئافره ت تا کو شوو به زیاتر له پیاویک
بکات. با زور به یه قین و دلنیا ییه وه نه وه بلیم که بناغه ی کو مه لگای
نیسلامی دادپهروه ری و یه کسانیه. پهروه ردگار پیاو و ئافره تی به
یه کسانی دروست کردووه، به لأم به کو مه له توانا و بهرپرسیاریه تیه کی
جیاواز له یه کتر. پیاو و ئافره ت جیاوازن له پووی جهسته و لایه نی
دهروونی، نه وان ههروه ها له پووی پؤل و بهرپرسیاریه تیاندا جیاوازن.
له گه ل هه موو نه مانه شدا به شیوه یه کی گشتی نیر و می له نیسلامدا

به یامه کانی رینوین بز که نجان چه می خرد او و وهلامی پرسپاره کان له سه ر نیسلام

یه کسانن، به لأم نهک به شیوه یه کی ده قاودهق یا خود کت و مت (یه کسان بوونیکی ته واوه تی). سوورده تی (النساو)، نایه ته کانی (۲۲ تا ۲۴) لیستی نه و نافرده تانه یه که پیایوی موسلمان ناتوانیت ماره یان بکات:-

﴿ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴾ (۱۳) حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْتِكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرِّضَاعِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبِّبَاتِكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِمَّنْ يَسَابِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْنَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۱۴﴾ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْدِيكُمْ..... ﴿۱۵﴾ (النساء)

نه م خالانه ی خواره وه و چند هوکارینکن که وای کردوه (فره پیایوی قه دهغه کرابیت.

۱. نه گهر پیایویک زیاتر له ژنیک ماره بکات، دایک و باوکی نه و منداله ی له دایک نه بییت له م جوړه ماره کردنه (فره ژنی) به ناسانی نه زانریت و نه ناسرینه وه. هم باوک و هم دایکه که ش زور به ناشکرایي دیارن. به لأم له حاله تی شووکردنی نافرده تیک به زیاتر له یهک پیایو، تنه نا دایکی منداله له دایک بووه که نه زانریت و نه ناسرینه وه له م جوړه

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سپاره کان له سره نیسلام
 هاوسه رگریه (فره پیاوی)، له کاتیکدا باوکه ی مندالنه که نه ناسراو
 ده مینیتته وه. ناینی نیسلام بایه خیکی یه کجار زور ته دات به ناسنامه ی
 دایک و باوکه که. نه وه تا ته نانه ت دهر و ناسه کانیش باس له و راستیه
 ده که ن که نه و مندالنه ی که نازانن دایک و باوکیان کین، به تایبه تی
 تریش باوک، نه و نه و مندالنه تووشی دؤخیکی زور سه ختی شله ژان
 و ناجیگری دهر وونی ده بن، زوریک له و مندالنه زور جار مندالیه کی زور
 ناخوش و تال به سرده به ن. هر له به ره مه شه که مندالی نه وانه ی
 له شفروشن ته مه نی مندالیان ته ندروست و ته و او نیه. نه و مندالی له م
 جوړه هاوسه رگریه له دایک نه بیت، نه گهر هاتوو دا وایکرد له دایکه که
 ناوی باوکه ی چیه، نه وه پیویسته زیاتر له دوو ناویان زیاتر بدات.
 من ناگادارم له وه ی که تازه ترین پیشکوتنه زانسته کان وایکردوه
 زانینی ناسنامه ی دایک و باوکه که به ناسانی بزانیته له ریگی
 تاقیکردنه وه ی ره گزی، هر بویه ش نه م خاله بؤ رابردوو نه شیا و
 گونجاو بوو به لام بؤ نیستا ناشیت.

۲. له پروی سروشتیدا پیاو زیاتر توانای فرهی (تعدد) ی هیه تا وه کو
 نافره ت.

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سهر نیسلام
۳. له رووی بایولۆجیه وه، زۆر ناسانه بۆ پیاو که وهک هاوسهریک به
ئه رکه کانی هه لیبستیت سهره رای بوونی زیاتر له ژنیک. به لام بۆ
ئافره تیک له هه مان بارودۆخی هاوشیوه و به بوونی زیاتر له یهک هاوسهر
مه حال و سهخت نه بیئت که ئه رکه کانی وهکو ژنیک راپه رینیت. نه مهش
پاش په چه وکردنی نهو راستیه ی که ئافرهت به کو مه لیک گوپانی
دهروونی و جهسته ی دهروات به هوی قوناغه جیاوازه کانی هه یز (بی
نویتی) له ئافرهتدا.

۴. نهو ئافرهته ی که زیاتر له یهک میردی هه یه له بهر نه وهی ژماره یهکی
زۆر هاوبه شی ژبانی هه یه، به مهش نه گهری تووشبوونی به نه خووشیه
سیکسیه کانی هه یه و نه کریت نه مه نه خووشیانه بگوازیته وه بۆ
هاوسهره که ی نه گهرچی هاوسهره که شی پیشتر له گه ل ژنی تر
نه بوو بیئت. به لام نه مه دۆخه به سهر پیاودا ناسه بیئت که زیاتر له یهک
ژنی هه یه، وه هیه یه کیک له خیزانه کانی پیشتر له گه ل پیاویکی تر دا
نه بووه.

نه مه هوکارانه ی سهر وه نه وانن که مرۆف نه توانیت به ئاسانی هه ستیان
پیبکات، له کاتیکدا هوکارگه لیکی تر هه ن که ته نها په روه ردگار
له ریگای زانسته ره ها که ی نه زانیت بۆچی فره پیاوی قه ده غه کردوه.

پەيامەكانى رېنۇين بۇگەنجان چەمكى خودا و ۋەلامى پىرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

۲/ سەر پۇشى ئافرەت:-

پىرسىيار: بۇچى ئىسلام بى رېزى دەكات بەرامبەر ئافرەت و داۋاى لى
ئەكات خۆى داپۇشىت؟

ۋەلام: دۇخى ئافرەت لە ئىسلامدا زۆربەى جارەكان نامانجى راگە ياندنە
عەلمانىەكان بوو. حىجاب يا خود پۇشاكى ئىسلامى ئافرەت لاي
ھەندىك كەس ۋەكو نمونەىەك دائەنرېت لە چەوساندنەۋەى ئافرەت
لە ژىر ساي ئىسلامدا. پىش ئەۋەى باس لە ۋەھۇكارانە بكەين كەبۇچى
لە پروى ئاينىەۋە داۋاى پۇشىنى حىجاب كراۋە، با بكوئىنەۋە لە
پىگەى ئافرەت لە كۆمەلگاكانى پىش ھاتنى ئىسلام.

كھ .. لەپاىردوودا، ئافرەت بى رېزى بەرامبەر كراۋە و ۋەك ئامرازى
تېركردنى ئارەزوۋەكانى پىا و بىنراۋە.

ئەم نمونانەى خوارەۋە كەلە مېژوودا ھەن، راستى پىگەى ئافرەت
دەردەخەن لە شارستانىەكانى پىشەن كە تا چ ئاستىك پىگەى ئافرەت
نزم بوو تائە و پادەىەى كەسادەترىن شكۆ و مافىكى مروفبوونى لى
زەۋتكرابوو.

پەيامەكانى رېنۇيۇن بۇگەنجان چەمكى خوداۋ وەلامى پەرسپارەكان لەسەر ئىسلام

ا/ شارستانىيەتى بابلىيەكان: بەگوپۇرەي ياساى بابلىيەكان ئافرەت سووكايەتى پېكرابوو، وە لەتەۋاۋى مافەكانى بى بەشكراۋبوو. ئەۋەتا بەگوپۇرەي ياساكانيان ئەگەر پياۋيۇك ئۇنىكى بكوشتايە، ئەۋە لەجىياتى ئەۋەي پياۋە بكوژەكەيان سزا بدايە دەچوون خىزانى پياۋەبكوژەكەيان دەكوشت.

ب/ شارستانىيەتى يۇنانىيەكان: شارستانىيەتى يۇنانى بە شكۆمەندترىن شارستانىيەت ناسراۋە لەناۋ شارستانىيەتەكانى پېشىن. لەژىر دەسەلاتى ئەم سىيستمە شكۆمەندە ئافرەت دابرىنراۋە لەمافەكانى و بەكەم سەيركراۋە. لەبىرو باۋەرى يۇنانى، ئافرەتىكى خەيالى بەناۋى "پاندۇر" كەپپىيان وايە سەرچاۋەي بەدبەختى مرقۇفەكانە. يۇنانىيەكان ئافرەتياڭ لەرەگەزى مرقۇفايەتى دەركدېبوو وە بەنزمتر داياندىنا لەئاست پياۋدا. لەلايەكى تىرىشەۋە لەگەل ئەۋەي داۋىن پاكى ئافرەت بايەخداربوۋە و ئافرەت لەپلەيەكى بەرزى رېزدا بوۋە بۇماۋەيەك، بەلام دواتر يۇنانىيەكان كەۋتنە ژىربارى غرور و لادانى ئەخلاقىيەكان. لەدەرئەنجامدا داۋىن پىسى بوۋە كارى بەردەۋامى سەرجمى چىنەكانى كۆمەلگاي يۇنانى.

په يامه کانی رېنوين بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسياره کان له سره ئيسلام
ت/ شارستانيه تي روماني: له و کاته دا که شارستانيه تي که يشتبوه
لووتکه ي شکوی، پياو نه يتواني و نه و مافه ي هه بوو که کوتايي
به ژيانی خيزانه که ي بينيت. داوین پيسي و پووتي نافرته کاریکی باو
و ناسايي بوو له ناو پومانيه کان.

پ/ شارستانيه تي ميسري: ميسريه کان وا له نافرته تيان دهرواني که
سهرچاوه ي شهر و خراپی يه و نيشانه يه کی شه يتانه.

ج/ عه ربه ي پيش ئيسلام: پيش بلاوبونه وه ي ئيسلام له عه ربه بستان،
عه ربه کان به چاویکی نزمه وه له نافرته تيان نه پروانی و زورجاریش که
مندالی ميینه له دايک نه بوو، هر به زيندويه تي زينده به چال ده کرا.

که .. ئيسلام نافرته تي به زرا ده گريت و يه کساني پی ده به خشيت و
ده خوازيت له نافرته که پيگه يی کومه لايه تيان بگه ريننه وه:—

ئيسلام (۱۴۰۰) سال بهر له ئيستا پيگه ي نافرته تي به زکرده وه و
ته وای مافه کانی پيدا. پيشبيني نه وه شي ليکردن تا پيگه ي خويان
به ده ست بيننه وه.

* حجاب بؤ پياو: زورجار ئيمه و اگومان نه به ين که حجاب ته نها بؤ
نافرته و گفتوگوي له سره نه که ن. له کاتيکدا له قورئانی پيرؤز،
په روه ردگار سه ره تا باسي حجاب "داپوشيني" پياوی کردوه و

په پامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسیاره کان له سر نیسلام
 پاشان هاتووه ته سر باسکردنی حیجابی نافره ت. ههروه که له سوپه تی
 (النور) نه مه نه بینریت: ﴿قُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُهُنَّ مِنَ الْبُصَّرَاتِ وَعَبَّحْنَ وَأَبْصَرْنَ وَرَأَيْنَهُنَّ كَتَابًا مِّنْ سَمَاءٍ
 لَّمْ يُغَيِّرْ لِهِنَّ حُجْرًا يَأْتِيْنَ بِهِنَّ فِي الْغَيْمِ﴾ (٣٠)

لهو چرکه ساته ی که پیاو سهیری نافره تیک دهکات، نه گهر
 هه ریرۆ که یه کی خراب و ناشیرینی به می شکیدا هات، نه وه پیویسته
 یه کسه چاوی دابخات و سهیری نه کات.

* حیجاب بؤ نافره ت: له نایه تی دواتری هه مان سوپه ت (النور)
 په روه دگار ده فرموویت:

﴿قُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُهُنَّ مِنَ الْبُصَّرَاتِ وَعَبَّحْنَ وَأَبْصَرْنَ وَرَأَيْنَهُنَّ كَتَابًا مِّنْ سَمَاءٍ لَّمْ يُغَيِّرْ لِهِنَّ حُجْرًا يَأْتِيْنَ بِهِنَّ فِي الْغَيْمِ﴾
 مِنْهَا وَلِيَصْرِيْنَ بِحُجْرِيْنَ عَلَىٰ جُوهِيْنَ وَلَا يُدْرِيْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
 مَسَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي
 أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ
 الَّذِينَ لَمْ يَطْهَرُوا عَلَىٰ عَوْدِ النَّسَاءِ وَلَا يُصْرِيْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا
 إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (٣١)

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خوداو وەلامی پرسیاره کان لەسەر ئیسلام

کھ .. شەش تاییبە تەمەندی حیجاب :-

بەگوێزە قورئان و سونەت شەش تاییبە تەمەندی پێویستە لە حیجابدا
ببینریت.

۱- چەندی تاییبە تەمەندی بریتیه لەوەی پێویستە
چەند بەشی لەش داپۆشینت. کە ئەمەش جیاوازی هەیه لەنیوان پیاو
و ژندا. سنووری یاسایی داپۆشین بۇ پیاوان داپۆشیننی لەشە لە
ناوکەو تەکو ئەژنۆکان.

بۇ ئافره تیش، سنووری داواکراوی داپۆشین بریتیه لە تەواوی جەستە
جگە لەپروخسار و دەستەکان تەکو مەچەک. بەلام ئەگەر خۆیان
ویستیان ئەو ئەتوانن ئەو بەشەنەش داپۆشن. هەندیک لە زاناکانی
ئیسلام جەخت دەکەنەو لەوەی کە پروخسار و دەستەکانیش بەشیکن
لەسنووری داواکراوی داپۆشین بەحیجاب.

پینچ تاییبە تەمەندیەکی تر وەکو یەکن بۇ پیاو و ئافرهت:

۲- پۆشاکە پێویستە شوپو فراوان بێت و شوینەکانی لەش
دەرئەخات.

۳- پۆشاکە پێویستە (پوون) نەبێت وەک ئەوانەیی کە ئەتوانریت
ئەندامەکانی لەشی لەژێردا ببینریت.

هه يامه كانى رېنوين بۇ گەجان چەمكى خوداو وەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام

۴- پۇشاكەكە نايىت زۆر سەرنجراكىش بىت كە سەرنجى رەگەزى بەرامبەر بۇ خۇي رابكىشىت.

۵- پۇشاكەكە نايىت ھاوشىوھى پۇشاكى رەگەزى بەرامبەر بىت.

۶- پۇشاكەكە نايىت ھاوشىوھى پۇشاكى بى باوھەران بىت. نايىت جلىك بپوشىت كە تايبەت و ھىماي ئايىنى بىباوھەرانە.

كھ .. حىجابى ئاكار و رەوشتىش لەخۇدەگرىت لەنيوان شتەكانى تر:-

بۆتەواو جىبەجىكردى حىجاب، ھاوشان لەگەل شەش تايبەتمەندىكە، رەفتار و رەوشت و نيەتى كەسەكەش لەخۇدەگرىت. ئەوكەسەي كە بەجىبەجىكردى شەش تايبەتمەندىكەي حىجاب وائەزانىت كە حىجاب پۇشىنى بەدروستى بەجى گەياندووه، ئەوه حىجابى لە گۆشە نىگايەكى تەسكدا بىنيووه. حىجاب پۇشىنى جل و بەرگ پىويستە ھاوشان بىت لەگەل داپۇشىنى چاوهكان، داپۇشىنى دل، داپۇشىنى بىرۆكەكان و داپۇشىنى نيەت. نەك ئەوئەندە بەلكو شىوازى پۇيشتنى كەسەكە، شىوازى رەفتار و گوفتارىشى لەخۇدەگرىت.

په یامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو و هلامی پر سیاره کان له سر نیسلام

که .. حجاب ریگری دهکات له دستدریژی و بیزارکردن: -

هوکاری نه وهی بؤچی حجاب بریاردراوه بؤ نافرته له سوپه تی

(الأحزاب) باسکراوه: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْرِكُنَّ عَلَيْهِنَّ مِنَ

جَنَابِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا بُؤْدَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦١﴾

قورنان نامارته نهکات به وهی که هوکاری بریاردانی حجاب بؤ نافرته

نه وهیه تا کو نافرته به ریژ و به قدر بنا سرین و به هوئی نه مهش

پاریژاو بن له بیزارکردن و دستدریژی.

که .. نمونهی دوو خوشکی دووانه: وادابنی دوو خوشک که دووانه و

هر وه کو یه کیش جوانن، به شه قامیکدا تیپه ر نه بن. یه کیکیان حجابی

نیسلامی پوشیوه، واتا ته وای له ش جگه له پووخسار و دهسته کانی

تا کو مه چهک. خوشکه که ی تریش پوشاکیکی پوژئاوای لی پوشیوه که

ته نووره یه کی کورت و ته سکه، له سوچیکیشدا که سیکی تاوانبار و

نه فس نزم چاوه رییه تا نافرته تیکی ده سبکه ویت و ناره زوه چه پهل و

پیسه کانی پی دابمرکینیتیه وه. به بروای تو دستدریژ دهکاته سر

کامیان؟

نه وه یان که حجابی پوشیوه یا خود نه وهی ته نووره کورت و ته سکه که

پوشیوه؟ عاده تن و نه توانین ته نانهت بلین هه مووکات ده دستدریژی

په بامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسیاره کان له سهر نیسلام دهکاته سهر نهو کچه یان که ته نووره کورت و ته سکه که ی پویشیووه، چونکه نه م جوړه پوشا کانه بانگیشتیکی ناراسته وخوی ره گه زی به رامبر نه کات بؤ رابواردن و دهستدریژی و سهره نجیان راده کیشتیت. قورئانیش راستگو یانه نه وه ی راگه یاندووه که حیجاب نافرهت نه پاریزیت له دهستدریژی کردن سهر.

که .. سزای مردن بؤ دهستدریژی کاران:-

له شهریه تی نیسلامدا که سیک تاوانباریت به دهستدریژکردنه سهر نافره تی که نه وه سزاکه ی مردنه. هه ندیک که سیش هه ن سهریان سوورماوه له م سزایه و به "دلره قانه" ی نه زانن، ته نانه ت هه ندیک ده لئین نیسلام ناینیکی درندانه ی وحشیانه یه. منیش پرسیاریکی ساده م کردووه له سه دان که سی غهیره مسولمان. پییانم وتووه وادابنی خوا نه خواسته، که سیک دهستدریژ بکاته سهر خیزانه کت، دایکت یا خود خوشکت، توش بوویته حاکم و که سه که یان هینایه به رده ستت. چ سزایه کی ده دهیت؟ هه موو نهو که سانه وتیان سزای مردن به سهر تاوانباره که ده سه پینین، ته نانه ت هه ندیک یان وتیان نازاریکی زور و قورسی ده دهین تاوه کو ده مریت، منیش به وانم ووت باشه نه گه ر که سیک دهستدریژی کرده سهر خیزانت یا خود دایکت نه وه

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسياره کان له سر نیسلام
دهیکوژیت به لأم نه گهر هه مان کاری دهستدریژی به سر خیزان یا خود
کچی که سیکی تربیت، نه وه سزای مردنت پی دپندانیه و پیت
قه بولناکریت، باشه نه م دوو پیوهره بؤچی؟

که .. کومه لگای پوژناوا راست ناکات کاتیک ده لیت پیگهی نافرتهی
به رزکردوته وه: - نازادی نافرته که پوژناوا بانگه شهی بؤ نه کات هیچ
شتیک نیه جگه له شیوازیکی سوودوه رگرتن له جهستهی نافرته،
له نرخ دابه زاندنی نه فسی و له ریز و شکوختنی. پوژناوا باس له وه
ده کات که نافرتهی به رز راگرتووه به لأم به پیچه وانوه پلهی نافرتهیان
نرم کردوته وه (بؤ به دووه سهرکردن) یا خود وه کو نامیروان
له دهستی شه وه تباره کان و بازرگانه کانی داوین پیسی، یان
شاردراونه ته وه له پشت شاشه ی رهنگا وره نگی هونه ر و که لتوور.

که .. نه مریکا به رزترین ریژهی دهستدریژکردنی هیه: -

نه مریکا یه کیکه له ولاته پینشکه وتووه کان که چی به رزترین ریژهی
دهستدریژکردنی تیدایه له هه موو جیهان. به گویره ی راپورتیکی FBI
له سالی (۱۹۹۰) له هر پوژیکدا نزیکه ی (۱۷۵۶) که یسی دهستدریژی
تومارکراون به ته نها له نه مریکا، دواتر راپورتیکی تر ناماژه ی به بوونی
(۱۹۰۰) حالته ی دهستدریژکردن کرد له نه مریکا. ساله که

په يامه کانی رینونین بؤ گنجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام
باسنه کرابوو، په نگه له نیوان (۱۹۹۲ یان ۱۹۹۳) بیټ. په نگه
نه مریکه کان بی شهر مریش بووبن له ساله کانی دواتردا.

نیستا نهو سیناریویه بهینه پیش چاوت که حجاب پوشین له نه مریکا
جی به جی کرا. کاتیک پیاویک سهیری ئافره تیکی کردو بیروکهی خراب
و ناشرینی بؤ هات یه کسه ر چاره کانی دابخات. له ولاشه وه ئافره ت
حجابی نیسلامی بپوشیت و اتا هه موو جهسته ی جگه له پروخسار و
دهستکان تا کو مه چه ک. پاش نه مه ش جگه له پیاویک دهستدریژی کرد
سزای مردنی به سه ردا بسه پینریت. پرسپاریکت لی نه که م،
له سیناریویه کی وادا، نایا حاله ته کانی دهستدریژی زیاد ده که ن له نه مریکا،
یا خود وه ک خوی نه مینیته وه، یان نه وه تا ریژه که داده به زیت.

که .. به جیبه جیکردنی شهر یه ته ی نیسلام ریژه ی دهستدریژی کردن
داده به زیت:-

هر له گه ل کار کردن به شهر یه ته ی نیسلام ده رنه نجامی نه ریسی و
دلخوشکری لی به ره م دیت. نه گه ر شهر یه ته ی نیسلام له هر
به شیکی جیهاندا کاری پینبریت جا نه مریکا بیټ یا خود نه وروپا نه و
کومه لگا نه چه سیته وه. حجاب سوکایه تی به ئافره ت ناکات به لکو به
پنچه وانه وه به رزی ده کاته وه و پاریزگاری ده کات له پاکیتی و
که پرامه تی.

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پىرسىارە كان لەسەر ئىسلام

٤ / ئايا ئىسلام لەرېڭاى شمشىرە ەو ەلاوبو ەتەو؟

پىرسىار: چۆن ئەكرىت بە ئىسلام بوترىت ئاينى ناشتى لەكاتىكدا

لەرېڭاى بەكارهينانى شمشىردا ەلاوبو ەتەو؟

ەلام: يەكك لەرەخنە ديارەكانى ەندىك لەوانەى مسولمان نىن ئەو ەيە ئىسلام گەر لەرېڭاى بەكارهينانى شمشىر و ەيز نەبوايە ئەوا ئەو مليونان شوينكە وتو ەى نەدەبوو. ئەم كۆمەلە خالانەى خوارەو ەو ە پوون ئەكەنەو ە دور لەبەكارهينانى ەيز، ئەوا ەيزى ئەو پراستى و حەقىقەتەى كەلەناواخنى ئىسلامدا ەيە و ەقل و لۆزىك ەوكارى ئەو ەلاوبو ە خىرايەى ئىسلام بوون.

كە .. ئىسلام واتاى ناشتى: - وشەى ئىسلام لەرەگى "سەلام" ەاتوو كە بەماناى ناشتى دىت. ەروەها بەماناى ملكە چىبون دىت بۇ خودا (اللە). كەواتە ئىسلام ئايىنى ناشتى بەلام ئەمەش لەرېڭاى ملكە چىبونى تەواى مرقۇ ە بۇ ويستى دروستكارى بالادەست ((اللە)).

كە .. ەندىك جار ەيز پىويستە بۇ دەستخستنى ناشتى: -

تەواى مرقۇ ەكانى دونيا ئارەزوو ياخود پاپىشتى بوونى ناشتى و تەبايى ناكەن. زۇرانيك ەن كەئامادەن ئەو ناشتى تىكدەن بۇبەرژەو ەندى خۇيان. بۇيەش ەندىكجار ەيز پىويستە بەكاربخرىت

پەيامەكانى رېنويىن بۇ گەنجان چەمكى خودا و وەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام بۇ پارىژگار يىكردنى ئاشتى. ھەرلەبەر ئەمەش كەئەبىنن پۆلىس ھەيە كەھىز بەكار دىنن دژى تاوانكار و تىك دەرانى كۆمەلگا تاكو ئاشتى ولات بپارىژن. ئىسلام ھانى ئاشتى ئەدات، لەھەمان كاتىشدا داوادەكات لە شوينكە وتووانى كەبجەنگن دژى ستەم و زۆردارى. جەنگى دژى ستەمىش ھەندىكجار پىويستى بە بەكار ھىنانى ھىزەھىە. لە ئىسلامدا ھىز تەنھا بەكار دىت بۇ پارىژگار يىكردن و ھاندانى ئاشتى و دادپەروەرى.

كە .. بۆچوونى مېژوونووس ((دى لاسى ئۆلىرى)):-

مېژوونووسى بەناوبانگ ((دى لاسى ئۆلىرى)) باشتىن وەلامى داودەتەوہ بۇ ئەو تىگەيشتنە ھەلەھىە كەگوايە بلاوبوونەوہى ئىسلام دەرئەنجامى بەكار ھىنانى شمشىر بووہ . ئەو لەلاپەرہ "۸" ى پەرتووكەكەى بەناوى "ئىسلام لەسەر دوو پىيانەكە" دەلىت:
 "مېژوو دواچار ئەوہ ئاشكرا دەكات كە ئەفسانە و ناراستبوو چىرۆكى بوونى موسلمانە توندەرەوہكان كە چۆن دونىايان سىرپوہتەوہ و شمشىريان بەكار ھىناوہ بەسەر نەتەوہ ژىردەستەكان، بەمەش ئەم چىرۆكە دەبىتە پىرپووچترىن ئەفسانە كە مېژوونووسەكان دووبارەيان كرددوہتەوہ".

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سیاره کان له سر نیسلام
که .. موسلمانان کان (۸۰۰) سالّ فرمانږه وایه تی نیسپانیایان کرد
که چی هرگیز شمشیریان به کارنه هیئا تازور له خه لک بکه ن ئاینیان
بگوړن. که چی جواتر مه سیحیه خاچه پرسته کان هاتن و موسلمانان
نه هیشت. موسلمانیک نه ما که بتوانیت به ناشکرا بانگ بدات بؤ
نویر کردن.

که .. (۱۴) ملیون عه رب مه سیحی قیبطین:—

موسلمانان (۱۴ سده) فرمانږه وایه تی عه ربستانیان کرد. چه ند
سالیکیش به ریتانیه کان فرمانږه وایه تیان کرد پاشان فره نسیه کان.
که چی تانیستاش (۱۴) ملیون عه رب مه سیحی قیبطین و اتا له بناغه دا
مه سیحی بوون. گهر موسلمانان کان شمشیریان به کار هیئا بیت که و اتا
ده بوو نیستا یه ک عه رب نه مایه که مه سیحی بیت.

که .. نزیکه ی %۸۰ غیره موسلمان له هیندستان:—

موسلمانان کان نزیکه ی هزار سالّ فرمانږه وایه تی هیندستانیا ی کرد.
نه گهر بیانویستایه نه وه ده یان توانی هه موو نه وانه ی موسلمان نین
به زور بیکه نه موسلمان. که چی نه مړؤ نزیکه ی (%۸۰) ی دانیش توانی
هیندستان غیره موسلمانن. هه موو نه وه هیندیه غیره موسلمانان
شاهیدن که نیسلام بلاونه بوته وه له ریگای شمشیر.

بەھامەكانى رېنۇۋىن بۇ گەنجان چەمكى خودا و ھەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

كە .. ئەندەنوسىيا و مالىزىيا :-

ئەندەنوسىيا ولاتىكە كە گەرەتەرىن رېژەى موسلمانى تىدايه لەتەواوى جىھاندا. زۆرەى خەلكى مالىزىياش موسلمانن. رەنگە يەكەك ھەبىت وپېرسىت، ئەرى كام لەشكرى ئىسلامى چووتە ئەندەنوسىيا و مالىزىيا؟

كە .. كەنارى پۆژھەلاتى ئەفرىقا :-

بەھەمان شىوھى پىشوو ئاينى ئىسلام بلأوبونەوھەيەكى خىراى ھەبوو لە كەنارى پۆژھەلاتى ئەفرىقا. رەنگە ئەمجارەش كەسەك ھەبىت پەرسىيار بكات و بلىت گەرنىسلام لەرېنگاى شمشىرەوھە بلأوبوھتەوھ، ئەى باشە كام لەشكرى موسلمانان پۆيشتۆتە كەنارى پۆژھەلاتى ئەفرىقا؟

كە .. تۆماس كارلىلى :-

مىژوونوسى بەناويانگ "تۆماس كارلىلى" لە پەرتوو كەكەى "پالەوانەكان و پالەوان پەرسەكان"، باس لەو ھەلە تىگەيشتنە ئەكات كە دەربارەى بلأوبونەوھى ئاينى ئىسلام ھەيە. تۆماس بەم جۆر ئەلىت :- "شمشىر، بەلى بىگومان شمشىر بوو، بەلام تۆ شمشىر لە كوئى دىنىت؟ ھەموو بۆچوونىكى نوئى لەسەرەتادا كەسەك خاوەنىتى، لە

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 میسکی که سیکندا ده بیټ، هر له ویډا گه شه نه کات. به مهش له مه موو
 جیهاندا یه ک کهس باوه پری به و بؤچوونه هیه، یه ک کهس به رامبر
 هه موو کهسه کانی جیهان. وتنی نه وهی که نه و کهسه دهست نه داته
 شمشیر و پووبه پرووی نه و هه موو کهسه نه بیټه وه سوو دیکی وای
 پینا گه یه نیټ. به گشتی نه و بؤچوونه هر خوی بلا و ده بیټه وه." **﴿**
﴾ .. زورلیکردن نیه له دین :-

له گه ل کام شمشیردا نیسلام بلا و بوویه وه؟ نه گه ر بیټ و
 موسلمانان نه و شمشیره یان پی بووایه نه وه نه یان نه توانی به کاری
 بینن بؤ بانگه وازی کردن بؤ ناینه که یان چونکه نه وه تا له سوپه تی
 (البقره) پهروه ردگار وا ده فهرموویټ: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ﴾
 (البقرة : ۲۵۶)

﴿ .. شمشیری و شیاری و زرنگی :-

نه وه شمشیری و شیاری و ژیری بوو، نه و شمشیره ی که دل و ژیری
 مروفه کان نه کاته وه. پهروه ردگار له سوپه تی (النحل) نایه تی (۱۲۵)
 به مجوره نه فهرموویټ: ﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُمُ يَأْتِي
 هِيَ أَحْسَنُ﴾

په يامه کانی رېنوين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وه لامي پرسپاره کان له سهر ئيسلام
که .. زياد بوونی شوينکه وتوانی له نيوان ناینه کانی تری جیهاندا
له سالانی ۱۹۳۴ تا کو ۱۹۸۴:-

له بابته تیک له "ريد یرس دايگیتست نه لمانا کا" که سالی دهرچوونی
(۱۹۸۶) ه، ناماریکی خستوته پوو له پریژهی زياد بوونی سهره کیترين
ناینه کانی جیهان له نیو سهددا له نیوان سالانی ۱۹۳۴ تا ۱۹۸۴. نه م
بابته له گوڤاری ((زه پلهین تروپ)) یش بلاو کرابوویه وه. له لوتکه ی
لیسته که ناینی ئيسلام بوو که زياد بوونی به خوئی دیبوو به پریژهی
(۲۳۵٪) پاشان مه سیحیه ت به (۴۶٪). رهنگه که سیک پرسپار بکات
بلیت، باشه نه بیته له و سهدیه دا چ جهنگی له خوگرتبیت که وای
کردبیت ملیونان که س ناینیان بگورن بؤ ئيسلام؟

که .. ئيسلام ناینیکه که خیراترين بلاو بوونه وهی هیه له نه مریکا و
نه وروپا:-

نه مپو، ئيسلام تا که ناینه که خیراترين بلاو بوونه وه به خوئی وه ده بینی
له نه مریکا و نه وروپا. نه بیته چ شمشیریک زوری کردبیت له پوژناوا
تابه و ژماره که ورهیه ئيسلام قبولیکه؟

په يامه کانی رېنوين بۇ گەنجان چەمكى خوداو وه لامي پرسياره كان له سه ر ئيسلام

كھ .. دكتور جوسيف ئادەم پيرسون:-

دكتور جوسيف ئادەم پيرسون راستى وتوووه كه ده لئيت ((ئەوانەى كه ئەترسن له وهى چهكى ئەتۆمى بكه وئته ژئردەستى عەرەبه كان، بى ئاگان له وهى كه بۆمبى ئيسلامى ماوهيك خراوته خواره وه، ئەوكاته خراوته خواره وه كه محمد (ﷺ) له داىك بوو.

ه / موسلمانان توندره و تيرورستن:-

پرسيار:- بۆچى زۆربهى موسلمانان توندره و تيرورستن؟

وه لام: ئەم پرسياره زۆرجار پووبه پرووى موسلمانان ئەبئته وه جا به شئيوه يهكى راسته وخۆ ياخود به ناراسته وخۆ، يان له كاتى گفتوگو كردن دهربارهى ئاين ياخود ئەو پووداوانهى له جيهان پووده دات. به گشتى سهير كردن موسلمانان به رده وامى ههيه له راگه ياندنه كان كه ئەمەش به هۆى كه مى زانياريه دهربارهى ئيسلام و موسلمانان، له راستيدا ئەم كهم زانياريه و پرپاگه نده هه له يانه زۆرجار بووته هۆى جياوازي كردن له مامه له و كردارى توندوتيرى بهرامبەر موسلمانان. ئەو حاله تهى ئەمه ئەسه لمينئيت "كه مپينى دزه - موسلمانان" له راگه ياندنى ئەمريكى راسته وخۆ پاش پووداوى

پەيامەكانى رېنۇۋىن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام تەقىنە و ەكەى ئۇكلاھۇما . پۇژنامە كان زۇر خىرا بوون لە وەى پاستە و خۇ بانگە شەى ئەو چىرۇكە پەروپو و چە بكن كە پۇژھە لاتى ناو پاست لە پشت ھىرشەكە و ەىە . بەلام دواتر دەر كەوت لاىەنى بەرپەرسىيار لە تەقىنە و ەكە ئەفسەرىكى ھىزى سەربازى ئەمرىكا بوو .

با ھەردوو بانگە شەى " توندرە وى " و " تىرۇرستى " شى بکەينە و ە :-
كە .. پىناسەى چەمكى " توندرە وى " :-

توندرە و ەو كەسە دەوترىت كە شوۋىن بنەماى بنەپەرتى و سەرەككەكانى ئەو بىر و بۇچوون و ئايدەلۇژىەى باو پەرى پىيەتى دەكە وىت و پشتگىرى لىدەكات . بۇ كەسىك كەبىە وىت بىيئە دكتورىكى چاك پىويستە بنەما سەرەكى و بنەپەرتىەكانى پزىشكى بزانىت و بەرجەستەيان بكات . بۇ كەسىك تابىيئە بىركارى زانىكى لىھاتوو ئەو پىويستە بنەماكانى بىركارى بزانىت و شوۋىنيان كە وىت و جى بەجى يان بكات . پىويستە ئەو كەسىكى توندرە و بىت لە بوارى بىركارى . بۇ كەسىك كە بىە وىت زانايەكى لىھاتوو بىت پىويستە شارەزابىت و شوۋىن و بەرجەستەى بنەما سەرەككەكانى زانست بكات ، پىويستە كەسىكى توندرە و بىت لە بوارى زانستدا .

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام

كە .. سەرجهم توندرپەوهكان وەكويەك نين:-

ناكرىت ەموو توندرپەوهكان وەكويەك سەيرىكرىن، ناكرىت سەرجهمى توندرپەوهكان كۆبەينەو ەلژىر ناوئىشانى باش و خراپ. دابەشكردن ياخود بەچىن كىردنى توندرپەوهكان پشت ئەبەستىتە ئەو بوارەى ياخود ئەو كىردارەى كە توندرپەو ەتپىدا. دزە توندرپەوهكان دەبنە ەوى كىشە و ناخوشى بۇ كۆمەلگا، ەر بۆيەش كەسانى خوازراو نين. ئەمە لەكاتىكدا دكتورىكى توندرپەو سوود بە كۆمەلگا ئەگەينىت و بەهۆيەو ەبىتتە خاوەنى رېز و قەدر.

كە .. شانازى ئەكەم كە موسلمانىكى توندرپەوم:-

موسلمانىكى توندرپەوم كە پشت بەخوا بنەما سەرەكى و بنەرەتپەكانى ئىسلام شارەزام و شوينيان ئەكەوم و ەولئەدەم بۇ كارپىكرديان. موسلمانى راستەقىنە شەرم ناكات لەبوونە توندرپەو. شانازى ئەكەم كە موسلمانىكى توندرپەوم چونكە ئەزانم بنەما سەرەكى و بنەرەتپەكانى ئىسلام سوودبەخشن بۇ مروفائىتەتى و سەرجهمى جىهان. ەيچ بنەمايەكى ئىسلام نىە كە زەرەر بگەينىت ياخود پىچەوانەى بەرژەو ەندى گرۆى مروفە بىت بەگشتى. خەلكانىكى زۆر ەلە حالىبوونيان ەيە لەو بۇچوونەدان كە كۆمەلگە لە بنەما و

په يامه کانی رېنوين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سياره کان له سر ئیسلام
رېنمايه کانی ئیسلام نادا دپه روه رانه و نه شياوه. ئه مهش دهر ئه نجامی
نه و زانیاریه کم و هه لانه یه که دهر باره ی ئیسلام هه یانه. نه گهر
که سیك به عه قلیکی کراوه و فراوانه وه هه ئسیت به شیکردنه وه ی
بنه ماکانی ئیسلام نه وه نه گاته نه و راستیه ی که ئاینی ئیسلام سوود
نه به خشیت له سر هه ردوو ئاستی تاکه که سی و کومه ئدا.

که .. پیناسه ی چه مکی "توندپه و" به گویره ی فرههنگ:-

به گویره ی فرههنگی ((ویبستیر))، توندپه وی جولانه وه یه ک بوو له ناو
نه مریکای پروتستانی که سه ری هه ئدا له سه ره تای سه ده ی بیستم.
نه وه په رچه کرداریک بوو دژبه نویگه ری، هه روه ها جه ختکردنه وه بوو
له بی که م و کورتی و بی خهوشی ئینجیل نه ک ته نها له لایه نی باوه پرو
کرداری به ئکو وه کو تو ماریکی میژووی پییداگیری ده کرد له وه ی که
نینجیل وته ی خواجه. که واته "توندپه وی" چه مکیکه له سه ره تادا
به کاره ی نراوه بؤ نه و گروه مه سیحیه ی که باوه ریا و بوو ئینجیل
وته ی په روه ردگاره و بی هیچ هه له و خهوشیکه.

به گویره ی فرههنگی ((نوکسفورد)) "توندپه وی" بریتیه
له ده سترگرتنیکی تووند به بیرو باوه ری دیرین و سه ره کی هه ر ئاینیک،
به تایبه تی ئیسلام.

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خۇدا وە ھەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
ئەمرو ھەر لەگەل بەكارھىنانى وشەى "توندرەو" لەلاى كەسىك، ھەموو
بىر لە موسلمانىك ئەكەنەوہ كە تىرۇرستە.

كە .. ھەموو موسلمانىك پىويستە تۇقىنەر بىت: -

ھەموو موسلمانىك پىويستە تۇقىنەر بىت. تۇقىنەر ئەو كەسەيە دەبىتە
ھۆى ترس و تۇقىن. دزىك لەوساتەدا پۇلىس ئەبىنىت ئەتۇقىت.
پۇلىسەكە تۇقىنەرە بۇ ئەو دزە. بەھەمان شىوہ موسولمان پىويستە
تۇقىنەر بىت بۇ ئەوانەى دزى بنەماكانى كۆمەلگان وەك دز و پىياوكوژ
و دەستدرىژكاران. ھەركاتىك ئەم جۇرە كەسانە موسلمانانيان بىنى
پىويستە بتۇقىن و بترسن. بەلى ئەوہ راستە كە چەمكى تۇقىنەر
بەگشتى بەكاردىت بۇ ئەو كەسەى دەبىتە ھۆى ترس و تۇقىن لەنىو
خەلكان بەگشتى، بەلام موسلمانى راستەقىنە پىويستە تۇقىنەر بىت بۇ
گروپىكى دىارىكراوى خەلكى بۇ نمونە ئەوانەى دزى بنەماكانى
كۆمەلگان نەك بۇ خەلكە بى تاوانەكان. لە راستىدا موسلمان پىويستە
ھۆكارى نارامى و ناسايش بىت بۇ خەلكى بى تاوان.

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارەكان لەسەر نىسلام

كە .. ناو نىشانى جىاواز دەدرىتە ەمان كەس بۇ ەمان كەردار بۇ
نمونه "تيرۆرىست" "نىشتيمان پەروەر": -

پيش ئەو ەى ەندستان سەربەخۇ بىت لەژىر دەستى بەرىتانيا،
ەندىك لە جەنگاوەرە ئازادىخوازەكان كە پشتگىرى توند و تىژيان
نەدەكرد بە تيرۆرىست ناو نرابوون لە لايەن حكومەتى بەرىتانيا كە چى
ەمان ئەو كەسانە ستايش دەكران لە لايەن خەلكى ەندستان بۇ
ەمان كارو ناو نرابوون بە نىشتيمان پەروەرەكان. كەواتە دوو ناوى
جىاواز نرا لە ەمان گرۇپى خەلك و بۇ ەمان كەردار. يەككىيان بە
تيرۆرىست بانگيان ئەكات لە كاتىكدا ئەو كەى تر پىيان دەلەت
نىشتيمان پەروەر. ئەوانەى لەو بىروايەدا بوون كە بەرىتانيا مافى
حكومكردنى ەندستانى ەبوو بەو گرۇپەى دەوت تيرۆرىست.
لە كاتىكدا ئەوانەى پىيان وابوو بەرىتانيا ەىچ مافىكى حكومكردنى
ەندستانى نىە ئەو گرۇپەى بە نىشتيمان پەروەر و جەنگاوەرى
ئازادىخواز بانگ دەكرد.

ەربۆيەش زۆر گرىنگە كە پيش ئەو ەى بىر يار پەدەين لەسەر كەسىك
بە باشى گوپى بۇ رابگرين، پىويستە گوپى لە ەردوو لايەنەكە بگىرىت،
بارودۇخەكە شروڤە بگىرىت، ەوكار و مەبەستى كەسەكە رەچاوبگىرىت

په بامه كانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره كان له سر نیسلام
و پشتگویی نه خریت، پاش هه موو ئەمانه ئینجا ئە توانریت بریار
بدریت له سر كه سه كه .

که .. نیسلام واتای ناشتی ئە گه یه نیت: -

چه مکی نیسلام ئە گه ریته وه بۆ ره گی "سه لام" که مانای ناشتی
ئە گه یه نیت. نیسلام ئاینی ناشتی و شوینکه وتوانی په روه رده ده کات
تا کو پشتگیر و هه ولی به ده ستهینانی ناشتی بدن له سه رتاپای
جیهاندا.

بۆیه هه موو موسلمانیک پیویسته توندره و بیّت له وهی که به توندی
چه مک و بنه ما سه ره کی و بنه ره تیه کانی نیسلام فی ربیت و پیداگیریان
لیبکات. هه روه ها پیویسته تیروریست بیّت به رامبه ر به دژایه تیکارانی
بنه ما کۆمه لایه تیه کان تا کو بره و به ناشتی و دادپه روه ری بدات
له کۆمه لگا .

بەيامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ۋەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام

٦/ خواردنى بەرھەمە ئاژەلىيە كان:-

پەرسىيار:- كوشتنى ئاژەل كارىكى دېردانەيە. بۇچى موسلمانان بەرھەمە ئاژەلىيە كان بەكار دەھىنن؟

ۋەلام: خۇ بە دوورگرتن لە خواردنى ماسى و گوشت ئىستا بۇتە بزوتنە ۋە يەك لەسەر تاپاي جىهان. ھەندىك ئەمە ئە بەستنە ۋە بە مافەكانى ئاژەل. لەپاستىدا ژمارەيەكى زۆرى خەلك پىۋايە بەكارھىنانى گوشت و بەرھەمەكانى تىرى ئاژەل جۆرىكە لە پىشلىكردنى مافەكانى ئاژەل. ئىسلام بۇ سەرجمى بونە ۋە ران سۆز و بەزەيى ھەيە. لەھەمان كاتدا ئىسلام رايگە ياندوۋە كە پەروەردگار ئەم زەويىيە و سەرجم شتەكانى ناۋى بەدەيھىناۋە بۇسودى مرۇۋ. ئىتر ئەۋە ئەۋەستىتە سەر مرۇۋەكان كە سوودمەندىن لەسەرجم سەرچاۋەكانى ئەم جىھانە بەشئىۋەيەكى ژىرانە ۋەك نىعمەت و ئامانەتلىك لەلاي پەروەردگارەۋە.

كھ .. موسولمان دەتوانىت پوۋەك خۇرىكى تەۋاۋ بىت:-

موسلمان لەھەمان كاتدا دەتوانىت موسلمانىكى زۇرچاك بىت و ھەرۋەھا پوۋەك خۇرىش بىت. واجب نەكراۋە لەسەر موسلمان كە بەرھەمە ئاژەلىيە كان بەكاربەينت.

په يامه کانی رېڼونين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسياره کان له سره نيسلام

که .. نيسلام ريځای به به کارهينانی نهو خواردانانهای پوهه کی نين

دهدات :-

قورنان ريځه دهدات به موسولمان تا به ره مه ناژه ليه کان

به کار بهينيت، نه م نايه تانهی خواره وه به لگن له سره نه مه :-

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَيْعَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُبَلَّغُ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ

وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾ (المائدة)

﴿ وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا رِفٌّ وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢﴾ (النحل)

﴿ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِمِثْرِهِ تَشْتَرُونَ وَإِنْ نَبَطْتُمْ فِي بَطْنِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٣﴾ ()

(المؤمنون)

که .. گوشت خوراکیکی سوودمهند و تهن دروسته و دهوله مهنده به

پرؤتین :-

نهو به ره مانه ی که پوهه کی نين سه رچاوه یه کی باشی پرؤتینن. له

پرووی زینده پیکهاته وه بره پرؤتینیکي باش له خو ده گرن، بؤنموونه

هر هشت ترشه نه مینیه سه ره کیه کان که له له شدا دروست نه بوون و

پیویسته هه بن له خورا کدا. هه روه ها گوشت ناسن و ئیتامین B و

((نایسن)) .

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ەلامى پەرسپارەكان لەسەر ئىسلام

كە .. مرۇفە دانەكانى بۇ ەردوو جۇر خواردن دەشیت :-

ئەگەر وردببیتەو ە دانى ئازەلە پووەك خۆرەكان وەكو مانگا و بزى و مەر، ئەو ە شتىكى ەوشىو ەببىنیت لەم ئازەلانە. ەر ەموویان خاوەنى كۆمەلە دانىكى ەوشىو ە بەرزى و نزمیدا و لەيەك ئاستدان. ئەگەر بىتوو بەەمان شىو ەردببیتەو ە دانى ئازەلە گوشت خۆرەكانى وەكو شىر و پلنگ، ئەو ەببىنیت ەموویان خاوەن دانى نووك تىژ و وردن كە گونجاو ە جۇر خواردى گوشت. بەلام ئەگەر وردببیتەو ە دانەكانى مرۇفە ئەو ەببىنیت دانەكانى ەم يەكسان و رىكن كە لە بەرزى و نزمیدا ەم تىژ و وردن. ەر بۇيەش ئەم جۇر ە دانە گونجاو ە جۇر خۇراكە گوشتىەكان و پووەكىەكان . پەنگە يەكىك ەببیت پەرسىت باشە گەر پەروەردگار تەنھا خواردى خۇراكە پووەكىەكانى لە مرۇفە بویستايە، دەى كەواتە بۇچى دانى تىژ و وردى پىداون؟ بۇيە شتىكى لۇزىكىە گەر بوترىت كە پەروەردگار ئەو ە لە مرۇفە چاوەرىكدوو ە ەردوو جۇر خواردن ەم پووەكى و ەم ئازەلى بخوات.

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسپاره کان له سه رنيسلام

که .. مروؤ ده توانیت ههردوو جوړی خواردنی ئازهلای و پوهه کی
هه رسی بکات:-

سیسته می هه رسکردن له ئازهلای پوهه کخوره کان به شیوه یه که که ته نها
هه رسکردنی خواردنه پوهه کیه کان ئه توانیت، ئه مه له کاتیکدا
سیسته می هه رسکردن له ئازهلای گوشتخوره کان ته نها توانای
هه رسکردنی گوشتی هه یه. به لأم سیسته می هه رسکردن له مروؤدا
ده توانیت خواردنه گوشتی و پوهه کیه کان هه رسبکات. گه ر پوهه رده گار
ته نها ئه وه ی له ئیمه بوسته یه که ته نها به ره مه پوهه کیه کان بخوین،
که واته بوچی سیسته میکی هه رسکردنی پیداوین که توانای
هه رسکردنی به ره مه پوهه کی و ئازهلایه کانی هه یه.

که .. کتیبی ناینی هیندوسه کان ریگه ئه دات به خواردنی خوړاکه
ئازهلایه کان:-

ا/ ژماره یه کی زوری هیندوسی هه یه که به تووندی پوهه ک خوړن. ئه وان
پیان وایه خواردنی خوړاکه ئازهلایه کان دژ به په پیره وی ناینه که یانه.
به لأم راستیه که ئه وه یه که کتیبی ناینی هیندوسی هکان ریگه ی داوه به
خواردنی گوشت. کتیبه پیروزه کانی هیندوسه کان ئامارزه به بوونی زانا
و پیار چاکه هیندوسه کان ده کات که خوړاکه ئازهلای و گوشتیه کانیان
خواردوه.

پەيامەكلىرىنىڭ بۇ گەنجى چەمكى خۇدا ۋەلامى پىرسىپارەكان لەسەر ئىسلام

ب/ لە (مانو سمروتى)، كىتەبى ياساى ھىندۇسەكان لە بەشى (۵) دىرى (۳۰) " ئەو كەسەى كەوا گۆشتى ئەوانە ئەخوات كە بۇ خواردىن ئەو ھىچ كارىكى ھەلەى نەكردوۋە، ئەگەر چى ئەو ھەموو پۇژىك ئەو كارە بكات، چونكە خوا ھەرخۇى واى كىردوۋە كە كۆمەلىك ھەبىت بخورىن ۋ كۆمەلىكىش بخۇن.

ت/ دىرى دواترى ھەمان كىتەب (مانو سمروتى) بەشى (۵) دىرى (۳۱) دەلىت "خواردنى گۆشت دروستە بۇ قوربانى، ئەمە لەپروى داب ۋ نەرىتەۋە پىى دەوترىت ياساى خوايەكان.

پ/ ھەر لە (مانو سمروتى) بەشى (۵)، دىرى (۳۹) ۋ (۴۰) دەلىت "خودا خۇى ئازەلى قوربانى دروستكردوۋە بۇ قوربانى، بۇيە كوشتىيان بۇ قوربانىكىردن، كوشتن نە".

ج/ مەبھاراتا ئەنوۋ شاشان پارقە، بەشى ۸۸ ئەو گىتوگۇيە نەگىرىتەۋە كە لەنىۋان ((دارمەج يودشپىرە)) ۋ ((پىتەماھ بىشمە)) دەربارەى ئەۋەى چ خواردىنك پىشكەشكىرىت بۇ ((پىترىس)) ((يەكىك لە باپىران)) لەكاتى ((شرزە)) ((رېۋرەسمى مردن)) تاپازىيان بكات. گىتوگۇيەكە بەم شىۋەيە: يود شىپىرە وتى "ئەى خاۋەنى ھىزو دەسەلات، پىم بلى ئەو شتە دەبىت چى بىت گەر تەرخان بىرىت بۇ

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسپاره کان له سه ر نیسلام
پیتریس ((باپیره مردووه کان))، نهو شته له کارناکه ویت! ((هاقی))
جاریکی تریش چ شتیك گهر پیشکه شبرکت بؤ ه موو کاتیک
نه مینیته وه؟ نهو شته ده بیئت چی بیئت گهر پیشکه ش بکریت ده بیئت
نه مری و سه رمه دی؟

بهیشمه ووتی " گویم بؤ بگر نهی یودشپیره، ((لاپره ۲۰))

که .. هیندوسی که وتبووه ژیر کاریگری ناینه کانی تر:-

هرچهنده ناینی هیندوسی ریگهی داوه به شوینکه وتوانی به
خواردنی خواردنه نازه لیه کان، که چی زوریک له هیندوسه کان
سیسته میکی پووه کخۆرانه به کاردینن چونکه که وتوونه ژیر کاریگری
ناینه کانی تری وه کو " جهینیزم".

که .. پووه که کانیش خاوه نی ژیانن:-

چهنه ناینیکی دیاریکراو سیسته میکی پووه کخۆریانه به کاردینن
وه کو پرژیم کردن چونکه نهوان درئی کوشتنی شته زیندووه کانن.
نه گهر که سیك هه بیئت بتوانیت به بی کوشتنی شته زیندووه کان بژیت
نه وه من نه بعه یه که م که س که ژیانیکی وابژیم. له کۆندا له و برپویه دا
بوون که پووه که کان بی ژیانن به لأم نیستا راستیه کی جیهانیه
که پووه که کانیش ژیانان هه یه. هر بویه ش بیروکه ی نه کوشتنی شته
زیندووه کان به بوونه که سیکی پووه کخۆر چی به جیناکریت.

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خودا و وەلامی پرسیاره کان لەسەر ئیسلام

کە .. پووەکه کانیش هەست بە نازار ئەکەن:-

ئەوان دەلین باشه خو پووەکه کان هەست بە نازار ناکەن. بۆیه
کوشتنی پووەک تاوانیکی ئاساترە یاخود سووکترە بە بەراوردی
کوشتنی ئاژەل. ئەمەرو زانست پیمان دەلینت پووەکه کانیش هەست
بە نازار دەکەن بەلام هاوار و گریانی پووەکه کان لەلایەن مرقەوه
ناتوانینت بییسترتیت. ئەمەش بەهۆی نەتوانینی بییستنی مرقەوه
ناتوانینت ئەو دەنگانە ی لەناو پێژە ی بیستندا نین بییستیت کە پێژە
لە (۲۰) هیرتز تاکو (۲۰,۰۰۰) هیرتزە. هەر دەنگیک لە سەروو یاخود
خوارووی ئەم پێژە یە ناتوانینت بییسترتیت لەلایەن مرقەوه. توانای
بییستنی سەگ زیاتر لە (۴۰,۰۰۰) هیرتزە. ئەم فیتە یە تەنها لەلایەن
سەگەوه دەبیسترتیت و مرقەوه ناتوانینت بییستیت. سەگەکه ئەو کەسە ی
فیتەکە ی لێداوه ئەدۆزیتەوه و بەرەولای دەچیت. لیکۆلینەوه یە کرا
لەلایەن جوتیاریکی ئەمریکا، کە ئەو جوتیارە نامیریکی داھینا کەوای
نەکرد هاواری پووەکه کان بییسترتیت لەلایەن مرقەوه. دەیتوانی
پاستەوخۆ بزانی ت چ کاتی ک پووەکه که هاواری ئاو دەکات. نویتین
لیکۆلینەوه ئەوه دەخاتە پوو که پووەکه کان دەتوانن تەنانەت هەست
بکەن بە بەختەوهری و دلتووندی یاخود تەنانەت گریانییش نەتوانن.

په پامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
که .. کوشتنی شته زیندووه کان که خاوهنی دوو له ههسته کانن
تاوانیکی سووکترنیه: -

کاتی که پروه کخوری که له بپروایه دایه پروه که کان تهنها دوو یا خود
سی له ههسته کانیا ن هیه به لام نازهل پینچ له ههسته کانی هیه.
بویه ش کوشتنی پروه که کان تاوانیکی سووکتتره له کوشتنی نازهل.
وادابنی براهت هر به که پرو لالی له دایک بووه و به بهراورد به مروئی
ناسای دوو دانه له ههسته کانی که متره و گوره نه بیت و که سی که
دهیکوریت نایه تو دهچیت به حاکم بلاییت سزایه کی سووک به سر
بکوره که دا بسه پینن چونکه براهم دوو دانه ههستی که متر بوو؟ بگره
له راستیدا تو دهچیت دهلیت نهو که سی کی بی گونا می کوشتووه هر
بویه ش ده بیت سزایه کی گوره تری بدریت.

له راستیدا قورنان بهم جوړه نه دویت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُفُّوا عَنِّي فِي الْأَرْضِ حَلَاكًا لَّيْبًا
(البقرة: ۱۶۸)

که .. بهرز بوونه وهی نازله مالیه کان: -

نه گره هه موو مروقه کان پروه کخور بن نهو کات ده بیت هوی بهرز
بوونه وهی ریژهی نازله مالیه کان به تایبته کاتی که زاو زیکردن و
زور بوون تیاندان خیرایه. په روه دگار به هوی زانستی په های خوی

په يامه كاني رينوين بۇ گەنجان چەمكى خودا و وهلامى پرسياره كان له سەر ئىسلام
دهزانيت چۆن هاوسهنگى و ئەندازه گيرى دروستكراوه كانى بكات. ئيتير
گومانىك نامينيت كه بۆچى ريگه ي پيداوين به خواردى گۆشتى ئاژە له
ماليه كان.

كه .. به هوى ئه وهى هه موو پروه كخورنين بويه نرخى گۆشت
گونجاوه :-

ئاساييه به لامه وه گەر هه نديك كه س پروه كخور بيت. له گه ل ئه وه شدا
نابيت ئه وانه ي كه پروه كخورنين به درنده و بي به زه يى ناوببات.
له پراستيدا گەر هه موو خه لكى هيندستان ببنه گۆشتخور ئه وكاته
گۆشتخوره كانى ئيستازهره رهنه ندىن چونكه نرخى گۆشت به رز
ده بيته وه.

٧ / شيوه زى سهر برينى ئاژە له ئىسلامدا شيوه زىكى درندانه يه :-

پرسيار :- بۆچى موسلمانان درندانه سهرى ئاژە له ئه برن به
نازاردانى و پاشان به هيواشى و پر نازار ده يكوئن؟
وه لام: شيوه ريگاي سهر برينى ئاژە له ئىسلامدا كه ناسراوه به
(ذبح) بووه ته نامانج و خالى ره خنه گرتن له لايه ن زوريك له خه لكه وه.
به لام به ره چاوكردنى ئەم خالانه ي خواره وه ئه وكات دهرنه كه ويت كه

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسپاره کان له سهر ئیسلام

((ذبح)) نهک ههر شینوایزکی مروّفانه یه به لکو له پرووی زانستییه وه
باشترین ریگایه.

کھ .. شینوای سهرپرین له ئیسلامدا: -

((زکاة)) وشه یه که له پهگی ((زکاة)) " ((پاکردنه وه)) ههروه ها وشه ی
((تزکیه)) به مانای ((پاک بوونه وه)) دیت. ریگای سهرپرینی ئاژهل له
ئیسلام پیویسته ئەم مهرجانه له خو بگریت: -

ا/ ئاژهل که پیویسته سهرپریدیت به ئامیرینکی تیژ ((چهقو)).

ههروه ها پیویسته به خیرایی سهرپرینه که ئەنجام بدیت تاکو ئازاری
سهرپرینه که که متر بیته وه.

ب/ برینی بۆری ههوا و قورگ و دهماره کانی مل: -

((ذبح)) وشه یه کی عه ره بیه به مانای ((سهرپرین)) دیت. سهرپرینه که
بریتیه له برینی قورگ و بۆری ههوا و دهماره کانی خوین له ملدا که
ئه بیته هوی مردنی ئاژهل که به بی برینی درکه په تک.

ح/ پیویسته خوین به تال بگریته وه: -

پیویسته خوینه که به تهواوی خالی بگریته وه پیش نهوه ی سهره که ی
بپریدیت. ئامانج له مه دا نهوه یه خوینه که بگریته دهروه که نه کريت
وهکو ناوه ندیکي به سوود پۆل بگیریت بؤ به شه کانی تری جهسته.

پەيامەكانى رېنۇيىن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ۋەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
دېركەپەتك پىۋىستە نەبەردىت چونكە رەنگە رېشالە دەمارىەكانى
بەرەو دل زەرەريان پى بگات كە ئەمەش ئەبىتە ھۆى راۋەستانى
لەناكاۋى دل و خاۋبوونەۋە ياخۇد راۋەستانى پۇيشتنى خويىن بەناو
بۇرىەكانى خويىندا.

كە .. خويىن ناۋەندىكى باشە بۇ بەكتريا و فايرۇس :-

خويىن ناۋەندىكى گونجاۋە بۇ بەكتريا و فايرۇس و ژەھر.
ھەربۇيەش شىۋازى سەربىن لە ئىسلامدا شىۋازىكى زۇر دروست و
خاۋىنە بەۋەى زۇرىك لەوخويىنەى كە ھەلگىرى فايرۇس و بەكتريا و
ژەھرە كە ھۆكارى زۇر نەخۇشىن فرىدەدرىتە دەرەۋە.

كە .. گوشت بۇ ماۋەيەكى درىژ ۋەكو خۇى دەمىنىتەۋە و تىك ناچىت.
ئەو گوشتەى بەشىۋازى سەربىنى ئىسلامى نامادەكرابىت ئەۋە بۇ
ماۋەيەكى درىژ ۋەكو خۇى دەمىنىتەۋە و تىك ناچىت ئەمەش بەھۆى
كەمى ياخۇد نەبوۋنى خويىن لەگوشتەكە بەبەرۋرد بە شىۋازەكانى تىرى
سەربىن.

كە .. ئازەل ھەست بە ئازەر ناكات :-

بىرىنى لەسەرخۇى دەمارەكانى مل دەبىتە ھۆى پچپانى تەۋژمى
پۇيشتنى خويىن بۇ دەمارەكانى مېشك كە بەرپرسىيارە بۇ ئازار، ھەر

په يامه کاني رينوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسياړه کان له سر نیسلام بویه ش نارژه له که هه ست به نازار ناکات. له کاتي مردنیدا نه بینیت نارژه له که نه جولیت و نه له رزیت و په له قارژه یه تی که نه مه به هوئی نازره وه نیه به لکو یه کم به هوئی پشوو دان و چه وان هوهی ماسولکه کانه له خوین و دووه مییش به هوئی ته وژمی کردنه دهره وهی خوینه له له شدا.

۸/ خواردنه نارژه لیه کان واله موسلمان نه کات توندرو و نارژه وه چی نه بییت:-

پرسیار:- زانست پیمان نه لیت هه رشتیک مروؤ بیخوات کاریگری ده بییت له سر هه لسوکه وتی. که واته بؤچی نیسلام پیداو به موسلمان به خواردنی خوراکه نارژه لیه کان له کاتیکدا نه و خوراکانه په نگه مروؤ بکاته که سیکی بی به زهی و توند وتیز؟
وه لام:-

که .. ته نها خواردنی نارژه له پووه کخوره کان ریگه پیدراوه:-
هاورام له گه ل نه وهی که هه رشتیک مروؤ بیخوات کاریگری ده بییت له سر هه لسوکه وتی. هر له بهرنه مه ش نیسلام خواردنی نارژه له گوشتخوره کانی قه دهغه کردوه وه کو شیرو پلنگ که نه م جوړه

پەيامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا و ەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام گياندارانە دېرندە و بى بەزىن. رەنگە خواردىنى گوشتى ئەم ئازەلەنە وا لەمۇرۇفەكە بكات كە ببىتە كەسىكى دېرندە و بى بەزەيىن. ئاينى ئىسلام تەنها خواردىنى ئازەلە پووه كخۆرەكانى پېپىداوه ەكو مەر و بزىن و مانگا... ەتد. كە ئەم ئازەلەنەش ئارام و بى زىيانن. موسلمانان ئازەلى ئارام و بى زىيان ئەخۇن چونكە موسلمانان كەسانىكن ئاشتى و ئاسايشيان خۆشەويىت و خەلكانىكى بى كىشە و زىيانن.

كھ .. قورئان دەلىت پىغەمبەر ئەو ە قەدەغە دەكات كە خراب بىت: -
 قورئان دەلىت بەمشىوازە ئەدووت: ﴿يَأْمُرُكُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَىكُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾ (الاعراف: ۱۵۷)
 ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ (الحشر: ۷)
 بۇ موسلمان فەرموودە و وتەى پىغەمبەر (د.خ) بەسە تا باوهرى پى بىنىت كە پەرەوهر دگار نايەويىت مروۇ ەندىك جورى گوشت بخوات لەكاتىكدا ەندىك جورى ترى پېپىداوه.

كھ .. فەرموودەى پىغەمبەر (ﷺ) دەر بارەى قەدەغە كوردنى خواردىنى ئازەلە گوشتخۆرەكان: -

بە گوپرهى كۆمەلىك فەرموودەى صحىحى پىغەمبەر (ﷺ) لە صحىحى بوخارى و صحىحى موسلىم ەاوشان لەگەل ئەو

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لأمی پر سیاره کان له سه ر نیسلام
 فهرمووده یه ی که ئین عه باس گیراویه تیه وه له صحیحی موسلیم،
 به شی پراوکردن و سه رپرین فهرمووده ی ژماره ۴۷۵۲ و په رتووی
 (سنن ابن ماجه) به شی ۱۳ فهرمووده ی ۲۲ ۲۲ تا کو ۲۲ ۲۴ پیغه مبه ر
 (ﷺ) خواردنی نه م ناژه لانه ی قه ده غه کردووه :-

۱- ناژه لی کیوی خاوه ن ددانی که لبه یی. نه وانه ی که گوشتی ناژه لی
 گوشتخوره کانی تر ده خون. نه م ناژه لانه نه وانه له گروپی پشيله کان
 وه کو شیر، پلینگ، پشيله، سه گ، گورگ، که متیار... هتد.

۲- ژماره یه که له ناژه له تووکاره کان وه که مشک، جرج،
 که رویشک... هتد.

۳- هه ندیک له ناژه له خشوکه کان وه که مار.

۴- نه و بالندانه ی بالنده کانی تر راوده که ن وه کو باز و هه لؤ و
 کونده په پوو و قه له ره ش .

هیچ به لگه یه کی زانستی نیه که بیسه لمینیت خواردنی خوراکه
 ناژه لیه کان مروءه تووشی توندپه ویی و بی به زه یی ده که ن.

په يامه کالی رينونين بؤ که لجان چه مکی خوداو وهلامی پرسياره کان له سره نيسلام

۹ / موسلمانان که عبه نه په رستن:-

پرسيار: نه گهر موسلمانان دژي بت په رستين، دهی که واته بؤچی

موسلمانان سوچه بؤ که عبه ده بن و له نويزه کاندا ده پهرستن؟

وهلام: که عبه قيبليه، يا خود نه و پروگيه که موسلمانان له کاتي

نويزه کاندا پروی تیده کهن به لام نه وهش پيوسته بزانيه کاتيک

موسلمانان پروده که نه قيبله له کاتي نويزه مانای وانيه که که عبه

نه په رستن. موسلمانان جگه له "الله" سوچه بؤ هيچ که سيک نابن و

پهرستنی ناکه. نه مهش له نايه تيکی سوپه تي (البقرة) به جوانی

پرونده بيته وه، کاتيک په روه ردار ده فهرمويت:

﴿ قَدْ رَأَى نَقْلًا وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ فَلْتُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ﴾ (البقرة: ۱۴۴)

که .. نيسلام بانگه ژه ی په گرتن و په کريزی نه کات:-

وادابنی کاتيک موسلمانان نويزه کهن، په نگه موسولمانیک بيه ویت

پووبکاته باکوور و يه کيکی تر په نگه بيه ویت پووبکاته باشوور،

به مهش گرژي و ناخوشي بلاوده بيته وه له ناو موسولمانان

بلاوده بيته وه. جا بؤنه وهی پاراستنی په کريزی و يه کيوونی موسلمانان

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام له به ندایه تی کردنیان بؤ په روه ردگار بیته دی، موسولمانان داویان لیکراوه له هر شوینیک بوون پووبکه نه یه ک پووگه که نه ویش که عبه یه. هر بویه ش نهو موسولمانانه ی که لای پوژئاوای که عبه نه ژین پووده که نه پوژه لات، نه وانه شی که لای پوژه لاتی که عبه نه ژین به پیچه وانه وه پووده که نه پوژئاوا.

که .. که عبه ده که ویته چه قی نه خشه ی زهوی: -

موسولمانان یه که م که س بوون که توانیان نه خشه ی جیهان بکیشن. نه خشه که یان بهوشیویه کیشا که باشور له سه ره وه و باکور له خواره وه بوو، که عبه ش ده که و ته ناوه پراستی نه خشه که. دواتر نه خشه کیشه پوژئاوایه کان هاتن و نه خشه یه کی تریان دارپرتا بهو شیویه ی که باکور له سه ره وه و باشور له خواره وه بیته، به لام له گهل نهو گورانکاریه شدا که عبه هر له ناوه پراستی نه خشه که مایه وه.

که .. سوپانه وه به ده وری که عبه ناماژه به بوونی خویه کی تاک و ته نها: -

کاتیک موسلمانان نه چنه "مسجد الحرام" له مه که، نه وه موسلمانان هله دستن به سوپانه وه به ده وری که عبه. نه م کاره ش وه هیمایه ک یاخود ناماژه یه ک داده نریت بؤ بوونی خویه کی تاک و ته نها، چونکه

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام
 هروه کو چۆن هه موو باز نه یه که چه قی هه یه، به هه مان شیوه ته نها
 یه که خوا هه یه که شایسته ی پرستش بیټ نه ویش زاتی "الله" یه.
 که .. فه مووده که ی نیمامی عومر (ﷺ): -

ده رباره ی بده رده ره شه که "الحجر الاسود"، له سر ده می پیغه مبه ر (ﷺ)
 رووداو ی که هه بوو که نیمامی عومر (ﷺ) به شیک بوو تیتدا، به گویره ی
 "صحيح بخاری"، به رگی دووم، بابه تی حج، به شی (۵۶) و
 فه مووده ی ژماره (۶۷۵) رووداو که به مشیوه یه: کاتیک نیمامی
 عومر پیغه مبه ری (ﷺ) بینی بده رده ره شه که ی ماچکرد، نه ویش چوه
 پیشه وه و به بده رده ره شه که ی وت " من نه زانم که تو ته نها به ردیکیت
 که نه نه توانیت سوودم پیبگه یه نیت وه نه نه توانی زیانم پیبگه یه نیت،
 نه گه ر به اتبا و پیغه مبه رم (ﷺ) نه بینیا یه که دهستی پیا هی نایت و
 ماچی کردیت، نه وه هه رگیز دهستم نه ده هی نا پیتدا و ماچم نه ده کردی.

که .. خه لک له سر که عبه راوه ستاون و بانگیان داوه: -

له سر ده می پیغه مبه ر (ﷺ) که سانیک هه بوونه له سر که عبه
 راوه ستاون و بانگیان داوه. ره نگه که سینک هه بیټ بپرسیت له وانه ی که
 موسلمانان به پرستنی که عبه تو مه تبار نه که ن، باشه چه بت پرستیک
 هه یه له سر نه و به ی که ده پیپرستیت راوه ستیت؟

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سەر ئیسلام

١٠ / غهیره موسولمان ریگه یان پینه دراوه له چوونه مه ککه :-

پرسیار: بۆچی غهیره موسولمان ریگه یان پینه دراوه له چوونه مه ککه و مه دینه؟

وهلام: بهئی، نهوه راسته که له پرووی یاساوه غهیره موسولمان ریگه ی پینه دراوه بچیته ههردوو شاری مه ککه و مه دینه. ئەم چەند خالە ی خواره وه رهنگه هوکاری پشت ئەم ریگه پینه دانه روونبکاته وه.
که .. هه موو هه ولاتیه که ریگه ی پینه دراوه بچیته ناوچه سه ربازیه کان :-

من که ها ولاتیه کی هیندستانم که چی هه ندیک شوینی قه ده غه کراو هه یه که ریگه م پینه دراوه بچمه ناوی بۇ نمونه ناوچه سه ربازیه کان. له هه موو ولاتی که چەند ناوچه یه که هه یه که خه لکه ئاساییه کان ناتوانن بچنه ناوی. له ناوچه سه ربازیه کان ته نها نه وه که سانه ریگه یان پینه دراوه که که ناوی له سه ربازیدا تو مارکرایت یا خود نه وانه ی په یوه ندیان به به شی به رگری ده ولته که هه بیت. ئاینی ئیسلامیش وه که ئاینیکی جیهانی که بۆ سه رجه م مرو فایه تی هاتوه، ناوچه پاریزرا و تایبه تی هه کانی بریتین له مه ککه و مه دینه. له م دوو ناوچه یه دا

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسپاره کان له سه ر ئیسلام
 ته نها ئه وانه ی که بروایان به ئیسلام هیه یان ئه وانه ی به شیکن له
 به شی به رگری له ئیسلام و موسلمانان ریگه یان پیدراوه .
 ههروه کو چۆن شتیکی نه شیاو و نالوژیکیه که خه لکه ئاساییه که بیئت
 و نارازه یی ده ربپریت له وه ی که ریگه ی پینادریئت بجیته ناوچه
 سه ربازییه کان، به هه مان شیوه گونجاو نیه بؤ ئه وانه ی که بروایان به
 ئیسلام نیه ره خنه بگرن له قه ده غه کردنیان له چوونه ناو مه ککه و
 مه ینه .

کھ .. فیزه ی چوونه مه ککه و مه دینه: —

ا/ هه رکه سیك که بیه ویت بجیته ولاتیکی تر پیویستی به وه رگرتنی
 فیزه یه تا بتوانیت بجیته ئه و ولاته . هه ر ولاتیکیش بؤ پیدانی فیزه
 کۆمه لیک یاسا و پیوه ر و داواکاری تایبه تی خویان هیه ، تا کو ئه و
 داواکاریانه جیبه جی نه کرین فیزه که ت پیناده ن .

ب/ یه کیك له و ولاتانه ی که زۆر به ربه ستیان هیه له پیدانی فیزه ولاته
 یه کگرتوه کانی ئه مریکایه ، به تایبه تی بؤ ئه و که سانه ی که له جیهانی
 سییه مه وه دین، که کۆمه لیک داواکاری و مه رچی قه رس و سه ختیان
 هیه که پیویسته جی به جیبکرین تا کو فیزه که ت پیدریئت .

په يامه کانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسیاره کان له سه ر نیسلام
 ت/ کاتیک سهردانی سینگا پوورم کرد، له فوړمی کوچکردنیاندا
 نوسرابوو "سزای مردن بۇ فروشیار و کریارانی مادده هوشبهره کان".
 بویه گهر بمویستایه بچمه ناو نهو ولاته نهوه پیویست بوو رازیم بهو
 یاسانه، نهم نهتوانی بلیم سزای مردن درندانیه. هه ربویهش پیویست
 بوو رازی بم به سه رجه م داواکاری و مهرجه کانی نهو ولاته تا مافی
 چوونه ناو ولاته که وه ربگرم.
 پ/ سه بارت به فیزه ی چوونه ناو شاری مه که و مه دینه بۇ
 هه رکه سیك، سه ره کیتیرین مهرج که داواکراوه نهوه یه که که سه که بلیت
 "لا اله الا الله و محمد رسول الله".

بەيامەكانى رېنۇيىن بۇ گەنجان چەمكى خودا و دەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام

۱۱ / حەرامكردنى بەراز:-

پەرسىيار: بۆچى خواردن بەراز لە ئىسلامدا حەرامكراوە؟

دەلام: ھۆكارى حەرامكردنى بەرز لە ئىسلام پوون و ئاشكرايە، ئەم چەند خالەى خوارەوھش چەند لايەنىكى ئەو حەرامكردنە پووندەكاتەوہ:-

كھ .. لەقورئاندا بەراز حەرامكراوە:-

قورئان لە چوار شوئندا حەرامكردنى خواردنى بەرازى باسكردووە، كە ئەوانىش:-

﴿ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ، لِيُغَيِّرَ اللَّهُ ﴾ (البقرة: ۱۷۲)

﴿ حَرَّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِيُغَيِّرَ اللَّهُ بِهِ. ﴾ (المائدة: ۳)

﴿ قُلْ لَا آجِدُ مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ

خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلَ لِيُغَيِّرَ اللَّهُ بِهِ. ﴾ (الانعام: ۱۴۵)

﴿ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِيُغَيِّرَ اللَّهُ بِهِ. ﴾ (النحل: ۱۱۵)

ئەم ئايەتانەى قورئانىش بەسە بۇ موسلمانىك تاكو بزانيئت ئىسلام بۆچى خواردنى بەرازى حەرامكردووە.

په يامه کانی رینونین بؤ گنجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سه ر نیسلام

که .. حه رامکردنی بهراز له ئینجیلدا: -

مهسیحیه کان که زؤر په یوهستن به ئینجیله وه، که چی هر ئینجیل خواردنی به رازی حه رامکردوه، که نه ویش له په رتووی "لیفیتوکوس"

- "هروهه به رازیش، که نه وانیش دوو سمیان ههیه، وه هرچه نده کاویژیش دهکن، نه وان پیسن بؤ ئیوه."

"نابیئت له گوشته که یان بخویئت، هه وه رها نابییئت دهست بدهیت له لاشه یان، چونکه زؤر پیسن بؤت."

(لیفیتوکوس ۱۱: ۷-۸)

به هه مان شیوه حه رام کردنی خواردنی بهراز له ئینجیلدا و له په رتووی "دیوتیرنومی": -

- "هروهه بهراز، هرچه نده دوو سمیان ههیه، وه کاویژیش دهکن. نه وان پیسن بؤ ئیوه. ئیوه نابییئت گوشته که ی بخون، ته نانهت دهست له لاشه که شیان مه دن. چونکه زؤر قیزه ون و پیسن."

که .. به کارهینانی بهراز به هه رجوړیک ده بیته هوی زوړیک نه خوشی: -
ملحد و بیباوه پان کاتییک پازی دهبن و باوه پ دهکن کاتییک به لگه یه کی زانستی و بابه تیانه و واقیعه انه یان بخریته بدهست. خواردنی بهراز

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سهر نیسلام به لایه نی که مه وه ده بیته هوی (۷۰) جوری جیاوازی نه خوشی ، وهک دروستبوونی چه ندین کرمی مشه خور که زور مه ترسیدارن و توانایان هیه له ریگه ی خوینه وه بگه نه هه موو نه دنامه کانی له شو، گهر بگه نه میشک تووشی بیر چونه وه وسه رئیشه ی ده کهن و، گهر بگه نه دل تووشی جه لده ی دلی ده کهن و، گهر بگه نه چاو تووشی کویری ده کهن و وه هه ندیک جاریش ده بنه هوی مردن .

که .. به راز ماده ی چه وری تیدایه :-

نهک هه رته وه ی به راز بریکی زور کهم ماده ی دروستکردنی ماسولکه ی تیدایه له له شدا، به لکو به پیچه وانه وه ماده ی چه وری تیدایه . دواتر نه م چه وریه به ناو ده ماره کاندایه بلاده بیته وه و ده بیته هوی به رزبوونه وه ی په ستانی خوین و سه کته ی دل. هه ربویه ش هیچ جیگای سه رسورمان نیه که زیاتر له (۵۰٪) ی نه مریکیه کان تووشی به رزی په ستانی خوین ده بن.

که .. به راز یه کیکه له قیزه و نترین و پیستین نارته له کانی سه رزه وی :-
به راز یه کیکه له پیستین نارته له کانی سه رزه وی. نه م نارته له بؤ گه شه کردن و ژبانی پشت ده به ستیت به خواردنی پیسای و پاشماوه .
به مه ش به لای منه وه باشترین پیسی پاکه ره وه یه که په روه ردگار

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 دروستی کرد بیټ. لهو گوندانه ی که ناو دهستی نهم سرده میانه یان نیه
 و گوندنشیننه کان لیټره و لهوی پیسایي دهکن، زؤر بهی جاره کان
 به رازه کان هه لدهستن به پاکردنه وهی ناوچه که. رهنگه که سیټک بیټ و
 بلټ له هندیټک له ولاته پیشکه وتوووه کانی وهکو نوستراليا به رازه کان
 له شوین و بارودوخیکی پاک و خاویندا به خیوده کرین. نهوکاتیش
 هرچند هه ولدهیت تا له له وه پرگایه کی پاک و خاوین کو یان بکه یته وه،
 نه وه هر هه مان دهر نه نجامت دست ده که ویت به وهی که نه وان نارژله ی
 پیسن. بویه ش لهو دوخه دا نه وان هه لدهستن به خواردنی پیسایي
 خویان و نه وهی دهر به ریان.

که .. به راز بی شه رمتین نارژله :-

به راز بی ئابرووترین نارژله له سر پووی زهوی. تاکه نارژله له سر
 زهوی که بانگیشتی هاوړیکانی دهکات بؤ کاری جووت بوون له گه ل
 خیزانه که ی. له نه مریکا که خه لک به راز نه خون، زؤرجار دوا ی ناههنگ و
 سه ماکردن هه لدهستن به گوړینه وهی خیزانه کان یان له گه ل یه کتر.
 زؤریکیان به یه کتر ده لټین "تو له گه ل خیزانه که ی من بخه و منیش
 له گه ل خیزانه که ی تو نه خه وم". جا بویه نه گهر که سیټک به راز بخوات
 نه وا هر وهکو به رازیش هه ل سوکه وت دهکات.

په يامه کانی رېنوين بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سپاره کان له سر نیسلام

۱۲/ حه رامکردنی نارہق:

پرسیار: بؤچی نیسلام خواردنه وهی نارہقی حه رامکردوه؟
وهلام: نارہق به درنژایی ته مہنی کو مہ لگای مرو فایه تی کیشہ و به لآبوه. به هویہ وه خہ لکانیکی بيشوماره گیانیان له ده سندا و ملیونانی تریشی تووشی ژیانیکی پر له ناجیگری دهروونی کرد.
نارہق رهگ و بنچینهی زوریک له کیشہ کو مہ لایه تیه کانه. ناماره کانی به رزبوونه وهی پرژہی تاوانکاری و نه خوشیه کانی میشک و لیکنترازانی ملیونان خیزان له سهرتاپای جیہان نامارژہیه کی پوونه بؤ نه و هیزه ویرانکاریه یی که نارہق هه یه تی.

که .. حه رامکردن نارہق له قورنانداندا:-

قورنانی پیروز نارہقی حه رامکردوه له م نایه ته دا: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْغَنَاءُ
وَالْيَسِيرُ وَالْأَصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُتَّقُونَ﴾ (المائدة)

که .. حه رامکردنی نارہق له نینجیلدا:-

نینجیل له چہند شوینیکیدا نارہقی حه رامکردوه:-

- "نارہق گالته جاریه، خواردنه وهی بریکی زور ده بیته بارگرژی، ههروه ها هه رکه سیک به هویہ وه هه لخه له تینرا مانای وایه نه و که سه ژیر نیه." "پروفیسر ۱:۲۰"

په يامه کانی رينوين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وه لامي پرسياره کان له سر نيسلام

- "هروهه سهرخوش مه که به شهرباب" "ئيفيسيان ۱۸:۵"

که .. پروداوه کانی داوین پيسي و دستدریژی سینکسی و نایدز
زورتر له وانده پرودهدات که ئاره قخورن:-

به گویره ناماریکی "National Crime Victimization" " قوربانیه کانی تاوانی نیشتمانی " نوسینگی داد له به شی دادی
نه مریکا، له سالی ۱۹۹۶ له مهر پوزیکدا نریکه ی (۲۷۱۳) حاله تی
دستدریژیکردنی سینکسی تومارکراون. ئاماره کان شهوش دووپات
ده که نه وه که زوربه ی ئه وانهی دستدریژیان کردووه سهرخوشبوونه و
پاشان تاوانه که یان نه جامداوه. هر به گویره ی ئاماره کان، (% ۸) ی
نه مریکه کان له سنووری خیزه که یان و له گه یه کی که له نه دمانی
خیزانه که یان یا خود له گه ی خزمه نریکه کان یان کاری داوین پيسي
نه انجام نه دن. نه مهش به راده یه که له مهر (۱۲ تا ۱۳) ه که س،
که سینک نه م کاره نه انجام ده دات. زوربه ی حاله ته کانیش ده نه انجامی
سهرخوشبوونی یه کی که یا خود هردوو که سه که ن که به م کاره
هه لدهستن.

له لایه کی تریشه وه یه کی که له هؤکاره سهره که یه کانی پشت نه خوشیه کی
کوشنده ی وه کو نایدز بریتیه له ئاره ق خواردنه وه و سهرخوشبوون.

پەيامەكانى رېنۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام

كە .. ھەموو سەرخۇشېك لەسەرەتادا "بخۇرىكى كۆمەلایەتى" بوو: -
زۆرىك كەس ناویان لەخۇیان ناوہ "بخۇرىكى كۆمەلایەتى" ین بەوہى
كە ئەوان تەنھا بېرىكى كەم و بەشىۋیەكى شارستانی و كۆمەلایەتیا نہ
دەخۇنەوہ، ھەربۇیەشە ئەوان سەرخۇش نابن. لىكۆلینەوہ كان ئەوہیان
خستۆتە پوو كە ھەموو سەرخۇشېك لەسەرەتادا "بخۇرىكى
كۆمەلایەتى" بوو. ھىچ سەرخۇشېك نىہ كە لەسەرەتادا نامانجى
سەرخۇش بوون و مەست بوون بىت. ھىچ ئارەق خۇرىك نىہ بتوانىت
بلىت من ماموہیەكى زۆرہ ئارق ئەخۆمەوہ بەلام بەھوى توانى خۇ
كۆتپۆل كۆردنم ھەرگىز بۇ جارېكىش سەرخۇش نابووم.

كە .. ئەگەر كەسىك يەكجار سەرخۇش بىت و كارىكى ھەلە بكات ئەوا
ئازارى كۆردنى ئەو كارە ھەلەيە ھەر لەگەلىدا ئەمىنىتەوہ: -

وادابنى ئەو "بخۆرە كۆمەلایەتى" ە، ئەوہى بەشىۋەكى شارستانی و
بېرىكى كەم ئەخواتەوہ كۆتپۆلى خۇى لەدەستدا و مەست بوو، دواتر
ھەلسا بەكۆردنى كارى داوین پىسى لەگەل ئەندامانى خىزانەكەى
ياخود دەستدريژى سىكسى كۆردە سەر كەسىك. با ئەم كارە دواتر
پەشىمانى بەدوا بىت بەلام بۇ مروفىكى ناساىى ئازار و ھەستى
تاوانبارىى تا كۆتايى ژيانى لەگەلى دەمىنىتەوہ و ئازارى ئەدات.

په یامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

ههردوو که سه که جا چ تاوانبار یا خود قوربانیه که توشی

داپروخانیکی سهختی دهروونی دهبن.

که .. حرام کردنی ناروق له فهرمووده ی پیغه مبه ر (ﷺ): -

پیغه بهری نازیز (ﷺ) ده فهرموویت:

- له پهرتوویکی "سونن ابن ماجه" دا، بهرگی (۳)، بابهت "ماده

سهرخوشکه ره کان"، بهشی (۳۰)، فهرمووه ی ژماره (۳۳۷۱): -

"ناروق و شهراپ دایکی هه موو کاریکی خراپه و ئابرووبهترین کاره

له کاره خراپه کان"

- له پهرتوویکی "سونن ابن ماجه" دا، بهرگی (۳)، بابهت "ماده

سهرخوشکه ره کان"، بهشی (۳۰)، فهرمووه ی ژماره (۳۳۹۱): -

"هه رشتیکی سهرخوشکه ره که وته ناو بریکی گه وره ی شتیکی ترئه وه

حرامه، جا با بریکی زور که میش بیئت"

ئه م فهرمووده یه هیچ بیانوویه ک بؤ ئه وانه نامینیتته وه که ده لاین ئیمه

ته نها بریکی که م ده خوینه وه.

- نه ک ته نها ئه وانه ی که ناروق ده خوئه وه بیبهش کراون له بهزه یی

پهروه دگار، به نکو ئه وانه شی که به شیویه کی راسته وخو یان

ناراسته وخو په یوه ندیان به ناروق و خواردنه وه ی ه بیئت له بهزه یی و

په يامه کانی رېنوين بؤ گنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسياره کان له سر نيسلام
 سۆزی په روهردگار بيبه شن. له هه مان سهرچاوهی پيشوو، فهرموودهی
 ژماره (۳۲۸۰) دا، نه هس ده گيرېته وه که پينغه مبهری نازدار (ﷺ)
 ده فهرموويت: -

* اتانی جبريل فقال : يا محمد إن الله لعن الخمر ، وعاصرها ،
 ومعتصرها ، وشاربها ، وحاملها ، والمحمولة إليه ، وبائعها ، ومبتاعها
 ، وساقها ، ومسقيها .

که .. نه خوشيه کانی په يوه نديدار به ئاره خواردنه وه: -
 کومه ليک هوکاري زانستی هيه له پشت حهرامکردنی خواردنه وه و
 به کارهينانی ئارهق و ماده سهرخوشکه ره کان. به رزترين ريژهی
 ژماره ی مردن له جيهاندا هوکاره که ی ده گيرېته وه بؤ ماده
 سهرخوشکه ره کان، مليونان کهس سالانه گيان له ده ست دهن به هو ی
 ئالوده بوونیان به ئارهق و شهرا به وه. ليړه دا نامه ویت زور دريژه ی
 پيېده م به باسکردنی هه مو ئه و نه خوشيانه ی په يوه نديدارن به ئارهق
 خواردنه وه وه، چونکه زوريکیان ناسراون و نه زانرين، به لام ليړه دا ئه م
 کومه له نه خوشيه ی خواره وه ئاماره پيېده ده م که ئارهق خواردنه وه ی
 هوکاريانه: -

په بامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سه ر نیسلام

* نه خوشی جگەر که یه کیکه له نه خوشیه ناسراوه کان که دهرئه نجامی مهی خواردنه وهیه.

* شیرپه نجهی سورینجک، شیرپه نجهی شیرسه ر ومل، شیرپه نجهی جگەر، شیرپه نجهی ریخۆله.

* هه وکردنی ریخۆله، هه وکردنی سک، هه وکردنی په نکریاس، هه روه ها هه وکردنی جگەر. هه موو ئهم نه خوشیانه په یوه ستن به دهرئه نجامه کانی خواردنه وهی مهی و ئاره ق.

* نه خوشیه کانی دل و به رزی په ستانی خوین و تهنگه نه فه سی و سه کتهی دل، خواردنه وهی زۆری ئاره ق هۆکاریانه.

* نیفلیجی میشک و نیفلیجی له ش یا خود به شیک له له ش و جۆره کانی تری نیفلیجی په یوه ستدارن به خواردنه وهی مهی و ئاره ق.

* کهم خۆری و کهمی فیتامینی پیویست نه خوشی باوه ن له نیو ئه وانهی مهی ئه خۆنه وه.

* نه خوش کهوتنی به رده وام که باوه له ناو ئه وانهی ئاره ق ئه خۆنه وه، ئه مهش به هۆی ئه وهیه لاوازیوونی سیسته می به رگری له ش و به ره له سستی نه خوشی که به هۆی ئاره ق خواردنه وه پرووده دات.

* نه خوشیه کانی سینگ ناسراوه له ناو ئاره ق خۆره کان، هه روه ها هه وکردنی سییه کان و ئه و نه خوشیانه ی په یوه ندیان به سییه کانی مروقه ره هیه جۆری ئه و نه خوشیه باوانه ن له ناو ئاره ق خۆره کان.

په يامه کانی رینونین بۇ گەنجان چەمکی خودا وەلامی پرسیاره کان لەسەر نیسلام

* لەکاتی سەرخۆشبوون و مەست بوون زۆرجار کەسی مەست بوو دەپشیتەو، سیستەمی پەرچکرداری کۆخین کە سەلامەتی و پارێزگاری بەلەش دەدات پەکدەکەوێت. بەمەش پشاندەرە کە بەناسانی ئەگاتە سییهکان، کە لەئەنجامدا دەبێتە هۆی هەمرکردنی سییهکان کە لەکووتاییدا ڕەنگە بێتە هۆی خنکان و مردن.

* کاریگەری نەخۆشیەکانی مەی خواردنەو لەسەر ئافرەت شایستەیی بایەخێکی تایبەتە. ئافرەت زیاتر لە پیاو لەشی لاوازه بەرامبەر نەخۆشی جگەر کە هۆکارە کە مەی خواردنەو بێت. لەلایەکی ترەو لەکاتی دووگیان بووندا خواردنەوێ ئارەق کاریگەری ترسناک و زیانبەخش ئەکاتە سەر منداڵە کە. لەگەڵ ئەمەشدا نیشانەکانی نەخۆشی منداڵ لەناو سکی دایکدا بەهۆی ئارەق خواردنەو زیاد و زیاتر لە بواری پزیشکیدا ئەدۆزێتەو.

* هەروەها نەخۆشیەکانی پێست پەوێوەندیان بە بەکارهێنانی ئارەقەو هەیە.

* سوڕبوونەوێ پێست و سەر پووتانەو و ... هتد

کە .. ئارەق خواردنەو نەخۆشیە: -

دکتۆرەکانی ئەم سەردەمە پرایەکی زۆر ئاشکرا و پوون دەدەن لەسەر ئارەق خواردنەو بەوێ کە ئارەق خوارنەو نەخۆشیە نەوێ ک

په يامه كاني رينوين بۇ گەنجان چەمكى خودا و وهلامى پرسیاره كان له سەر ئىسلام
ئالوده بوون. كۆمه لهى تويزينه وهى ئىسلامى ناميلكه يه كى بلاوكرده وه
كه تييدا هاتووه :-

"نه گهر مهى خواردنه وه نه خووشى بيټ، نه وكات ده بيټه تا كه نه خووشى
كه :-

- له ناو بتلى شووشه دا بفروشريټ.

- بانگه شه و پيكلامى بۇ بكرىټ له ته له فزيون و راديؤ و پوژنانه و
گوڤار.

- موله تى پيبدريټ تا بلاوبيټه وه.

- ده بيټه هوى ده سكه وت و داهات بۇ حكومه ت.

- ده بيټه هوى مردنى له ناكاو له سەر ريگاسه ركيه كان.

- ليكترازانى خپزان و به رزبوونه وهى ريژهى تاوان.

- نه فايروس نه به كترىا هوكار نه بيټ.

كه .. ئاره ق خواردن نه خووشى نيه به لكو يه كيكه له ته له كاني
شه يتان :-

په روه ردگار به زانستى رها و بسى سنوورى خووى ئيمه ي
ئاگادار كر دوته وه له ته له و ههنگاوه كاني شه يتان. ئىسلام كه "الدين
الغطرة" ناسراوه كه واتاى نايينى سروشتى مروڤه نه دات. هه ربويه ش

په بامه كانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خودا و وه لامی پرسیاره كان له سر نیسلام
 سه رجه م رینمایه كانی نیسلام هه ولی پاراستن و پاریزگار یکردن نه كهن
 له سروشتی مروژ. كه چى ناروق و مهی خواردنه وه لادانه له سروشتی
 مروژ چ له سه ر ناستی تاك یا خود له سه ر ناستی كۆمه لگا. مروژ به هو ی
 مهی و ناروق خواردنه وه بی ریز ده بییت و پله ی داده به زیت بۇ خوار
 پله ی نارهل، نه و نارهله ی كه مروژ هه میشه خو ی پی له و به رزتره. جا
 بۇ نه وه ی نه م نزمبوونه وه و بی ریزبوونه پرونه دات نیسلام هه لسه وه
 به حه رامکردنی خواردنه وه ی مهی و ناروق.

۱۳ / په كسانی له شایه تیدان:-

پرسیار: بۇ چى شایه تیدانی دوو شایه تی ئافره ت یه كسانه به
 شایه تیكى پیاو؟
 وه لام:-

۱- كه .. له هه مووكاتیكدا شایه تیدانی دوو ئافره ت یه كسان نیه به
 شایه تی یه ك پیاو:-

له قورپاندا له (۲) شویندا باسی شایه تیدانی كرده وه به لام به بی
 نه وه ی نامارزه به ره گهن (پیاو یا خود ئافره ت) بكات:-
 - له كاتی دابه شكردنی میرات پیویسته دوو كه س وه كو شایه ت هه بن:

په يامه گانې رېښونېن بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سره نيسلام
﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهِدُوا بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ إِخْرَانٌ مِّنْ غَيْرِكُمْ إِن أَنتُمْ صَرِيحِينَ فِي الْأَرْضِ فَأَصْبَحْتُمْ مَشِيْبَةُ الْمَوْتِ ﴾ (العائدة : ١٠٦)

- کاتیک دوو کهس ناماده دهبن له دادگا بؤ کاری ته لاقدان:-

﴿ فَإِذَا بَلَغَ الْإِلَهْمَ فَمِمَّا كُونُ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ كُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿١٠٦﴾ ﴾ (الطلاق)

- بؤ شايه تيدان له سهر به يه که يشتنی ژن و پياويک، چوار شايه پيويسته هه بن:-

﴿ وَالَّذِينَ بَرَأُوا الصُّمَمَاتِ ثُمَّ لَؤْيَأُوْا بِأَرْبَعَةٍ شَهْلَةٍ فَاَجْلِدُوهُنَّ نَمْنَيْنِ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهْدَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾ ﴾ (النور)

که .. ته نها له بابه تی داری شايه تيدانی دوو نافره ت به کسانه به شايه تيدانی يه ک پياو:-

له راستيدا وتنی نه وهی که شايه تيدانی دوو نافره ت له هه موو باریکدا به کسانه به شايه تيدانی يه ک پياو ته واو بی بنامه و ناراسته. ته نها له يه ک دو خدا هم شايه تيدانه دروسته. له قورپاندا نزيکهی (٥) ثايه ت هه يه که باسی شايه تيدان نه کات به بی نه وهی ناوی نافره ت يان پياو به نييت، ته نها يه ک ثايه ت هه يه له قورپاندا که باس له يه کسانه

په یامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسیاره کان له سر نیسلام

شایه تیدانی یه که پیاو نه کات به دوو شایه تی نافرته، نه ویش نایه تی
(۲۸۲) له سوپه تی (البقره). نه وهی جینی باسه نه م نایه ته درین ترین

نایه تی قورنات و په یوه نیداره به بابته تی دارایی و سامانه وه:-

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَعْتُمْ بَدِينِ اللَّهِ أَجَلٌ مُّسَمًّى فَاصْتَبُواْ وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبًا بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُمْلِهُ فَليُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِدَيْنِ مِّنْ بَنِيكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن رَضَوْنَ مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَعِضَلَ إِحْدَهُمَا نَذَرَ إِحْدَهُمَا الْآخَرَ ﴿ (البقره: ۲۸۲)

نه وهی نه م نایه ته ی قورنات لینی نه دویت مامه له و نالوگوپه داراییه کانه.
له و مامه له داراییانه یا خود نالوگوپانه کاتیک ده گه نه ریکه وتن و
خوازاوه که بنوسریته وه و دوو شایه تیش هه بن، سه بارت به دوو
شایه ته که نه وهی که زور خوازاوه نه وهی که ههردوکیان پیاو بن
به لام نه گه نه توانرا دوو پیاو بهینریت نه وه کات پیاویک و دوو نافرته
بؤ شایه تیدان له سر مامه له که پیویسته هه بن. په نگه که سیک هه بیته
بلیت باشه نه مه بؤچی؟ که واته لینگه ری با به م نمونه یه نه مه پرون
بکه مه وه.

په يامه گانې رينونين بؤ گه نجان چه مكي خوداو وه لامى پرسياره كان له سر نيسلام وادابنى كه سيك دهيه وئيت بؤ نه خوشيه كي دياريكراو نه شته رگه رى بكات، جا بؤ نه نجامدانى نم نه شته رگه ريه به سر كه وتووى نه و كه سه وابه باش نه زانئيت كه دوو پزيشكى نه شته رگه رى شارازه و ليها توو و خاوه ن نه زموون بهم نه شته رگه ريه هه لسن. له حاله تيكد ا نه گه ر نه و دوو پزيشكه ي دست نه كه وت، نه وه بيگومان هه لبراردنى دووه مى بريتي ده بيت له پزيشكي نه شته رگه رى و دوو مه شقپنكراوى گشتى كه خاوه نى پروانامه ي به كالوريس بن له پزيشكى و نه شته رگه رى.

به هاما ن شيوه له مامه له داراييه كان ناماده بوونى دوو پياو خوازراوتر و باشتره. ئاينى نيسلام وا ده خوازئيت له شوينكه وتووانى كه پياو بيته ناماده كارى سه رچاوه داراييه كان بؤ خيزانه كه ي. جا له بهر نه وه ي لايه نه داراييه كه خراوه ته سه رشانى پياو بؤيه نيسلام به به راورد به ئافره ت زياتر داوا ده كات له پياو كه شارها و ئاگادار بيت له سروشت و چؤنيه تى مامه له داراييه كان. ده رياره ي هه لبراردنى دووه م كه نه وئيش يه ك پياو و دوو ئافره ت بؤ نه وه يه كاتي ك يه كي ك له ئافره ته كان هه له ي كرد نه وه نه وه كه ي تر بيرى به ينيته وه و پاست بكا ته وه. نه و وشه عه ره بيه ي كه له و ئايه ته دا ها تووه بري تيه له " ئچل " كه به مانا ي " لي شيوان " يا خود " هه له كردن " دئت. نه مه له كاتي كدا زؤر كه س

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لأمی پرسپاره کان له سه ر نیسلام
لیکدانه وهی هه له و ناراستیان هه یه بؤ نهم وشه یه به وهی پییان وایه
که مانای "له بیرچوونه وه" دیت. له کو تا ییدا هه مو نه مانه نه وه
نه سه لمینن که تنها له مامه له و نالو گوږه دارییه کان شایه تیدانی یه ک
پیاو یه کسانه به شایه تی دوو نافرته .

که .. شایه تی دوو نافرته یه کسانه به یه ک پیاو له حالاته کانی
کوشتن :-

هه ندیک له زانایان له و بؤ چوونه دان به هو ی ئوهی که نه گونجیت
هه ل سوکوت و بارودوخی نافرته رهنگه بکه ویته ژیر کاریگری
حاله ته کانی کوشتن. کاتیک پووداویکی کوشتن پووده دات نافرته
زیاتر ترس دایده گریت و ده ترسیت به به راورد به پیاو، نه م لایه نه
دهروونیهی نافرته رهنگه وای لیبکات هه له بکات یا خود تووشی لی
تی کچوون و لی شیواندن بیت. هه ربویه ش هه ندیک له شه ریعت ناسان
و یاسادانه رهن پییان وایه که ته نانه له پووداوه کانی کوشتنیش
پیویسته شایه تیدانی یه ک پیاو یه کسان بیت به شایه تی دوو نافرته .
جگه له مه له هه موو حاله ته کانی تر شایه تیدانی یه ک پیاو یه کسانه به
شایه تیدانی یه ک نافرته .

په يامه گانې رېښون بؤ گه نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سپاره گان له سر نیسلام

که .. قورپان به پرونی نامارژهی پیداره که شایه تیدانی یهک نافرته
یهکسانه به شایه تیدانی یهک پیاو: -

هنديک له زاناکان لهو بؤچوونه دان که پيويسته یاسا یهکسانی
شایه تیدانی یهک پیاو به شایه تی دوو نافرته له هه موو بارو دؤخیکدا
کاری پيیکریت به لام نه مه هرگیز ناتوانریت جی به جیبکریت چونکه
له قورپان و له سوپه تی "النور" نایه تی (٦) دا، په روه ردگار زور
به پرونی نه وهی باسکردووه که شایه تیدانی یهک نافرته یهکسانه به
شایه تیدانی یهک پیاو .

﴿ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَدُوا أَحْسَنَ وَأَنبَغُ شَهَادَةٍ وَاللَّهُ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴾
(النور) ﴿٦﴾

که .. به راستدانان و شایه تیدانی ته نهای عایشه له سر فرموده یهک
به سه بؤ قه بولکردن و به راستدانانی: -

عایشه (په زای حوای له سر بیت) که خیزانی پیغه مبر خوشه ویسته
(ﷺ) نریکه ی (٢٢٢٠) فرموده ی گنپراوه ته وه که هره موویان به
فرموده ی "صحیح" له قه لم ددرین. که نه مهش به لگه یهکی یه کجار
پوون و به هیزه له سر نه وهی که شایه تی یهک نافرته به هه مان شیوه
قه بولکراوه و نرخ و بایه خی هه یه .

پەيامەكانى رېنۇيۇن بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام
ھەندىك لە زانايان لەسەر ئەو رايەن كە شاھىتەتى يەك ئافرەت بەسە لە
بىننىنى مانگ لەمانگى رەمەزان. تىپرامىنە لەوھى كە شاھىتەتى و بىننىنى
يەك ئافرەت بەسە و بېرواپىكراوھ بۇ يەككە لە پاھەكانى ئىسلام كە
ئەويش بەرپۇزبۇونى مانگى رەمەزان، تەواوى كۆمەلگاي ئىسلامى بە
پىاو و ژنەوھ شاھىتەتى ئەو ئافرەتە قەبۇلدەكەن. لەلاھىكى ترەوھ ھەندىك
لە زانايان پىيان وايە يەك شاھىتەتى بۇ سەرھەتاي رەمەزان و دوو شاھىت
بۇ كۆتاي رەمەزان پىويستەن بەبى ئەوھى لەمەردوو بارودۇخەكەدا
رەگەز گىرنگ ياخود باھەخى ھەبىت.

كھ .. لەھەندىك حالەتدا شاھىتەتيدان و نامادەبۇونى ئافرات
خوازواترە:-

لەھەندىك كاتدا نامادەبۇون و شاھىتەتيدانى ئافرەت خوازواترە و
قەبۇلكراوترە و شاھىتەتيدان و نامادەبۇونى پىاو نەخوازواھ. بۇ نمۇونە
ئەو حالەتانەھى كە پەيوھندىدارن بە ئافرەتەوھ وەكو كاتى شۇردنى
مردوويەكى ئافرەت، كە ئەوكات پىويستە مردووشۇرەكە ئافرەت بىت.
ئەو نايەكسانىھى (كە تەنھا لەپروالەتى دەرەوھىدا وادەردەكەوئىت بۇ
ھەندىك كەس ئەگىنا نايەكسانى نىھ) لە نىوان شاھىتەتيدانى ئافرەت و
پىاو لە مامەلە دارايىھەكان ھىچ كات بەھۇى جىياوازى رەگەزى ئەم

په يامه کانی رينونين بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسياړه کان له سره نيسلام
 دووانه نيه، به لکو هوکاره که ی ده که پرتنه وه بؤ جياوازی سروشت و
 پوئی پياو و نافرته له کومه لگای نيسلاميدا.

۱۴ / ميراو :-

پرسياړ: بؤچی به گوپړه ی شه ريعه تی نايني نيسلام له ميراتدا نافرته
 نيوه به شی پياويکی به رده که ويټ؟
 وهلام:

که .. ميرات له قورباندا :-

قوربانى پيرو زور به ووردی و پوختی پينماييه کانی دابه شکر دنی
 ميرات و سامانی باسکردووه به سر سوو دمه نده راسته قينه کانی
 ميرات. نه و نايه تانه ی پينماييه کانی دابه شکر دنی ميراتی له خوگرتووه
 نه مانه ی خواره وهن :-

سوره تی (البقرة)، ﴿ كَتَبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ
 وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴾ (۱۸۰)

سوره تی (البقرة)، ﴿ وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى
 الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ إِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْتُمْ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾ (۲۱۰)

به یامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سهاره کان له سر نیسلام

سوره تی (النساء)، ﴿لِرِجَالٍ نَّصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَذْذِقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾ وَلِيَخَشَّ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ إِذْ هُمْ أَحْيَاءُ عَلَىٰهَا فَلْيَخْشَوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾﴾

سوره تی (النساء)، ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْلُمُوهُنَّ يَنْدَهُبُوا بِبَعْضِ مَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْبَيَنَّ بِفَدْحَسَةٍ مُّبِينَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَمَسُوهُنَّ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْمَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١١﴾﴾

سوره تی (النساء)، ﴿وَلِكُلِّ جَمَلْنَا مَوَالِيٍّ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ فَآتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿١٣﴾﴾

سوره تی (المائدة)، ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهْدَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ الْإِنْسَانِ ذُو عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ إِخْرَانٍ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصْبَحْتُمْ مَوْتٌ مُحِيسَةٌ لَهُمَا مِنْ بَعْدِ الْعَصَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ شَيْئًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا تَكْفُرُ شَهْدَةُ اللَّهِ إِنَّا إِذَا لَمِنَ الْأَيْمِينَ ﴿١٦﴾ فَإِنْ عَزَّ عَلَىٰ أَحَدُهَا اسْتِخْفَ إِثْمًا فَإِخْرَانٍ بِقَوْمَانِ مَقَامُهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَىٰنِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدْنَا أَحَدٌ مِنْ شَهَدَيْهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ ذَلِكَ آدَقُ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهَيْهَا أَوْ يَحْفَظُوا أَنْ تَرُدَّ آيْمُنُ بَعْدَ إِتْمَانِهِمْ وَأَنْتُمْ اللَّهُ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٨﴾﴾

﴿١٨﴾

په يامه کانسې رينونين بؤگه لجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سره نيسلام

که .. به شی تايبته له ميراثدا بؤگه سه نزيکه کانه :-

له قورباندا سې نايته هه يه که به ووردي باس له به شی که سه نزيکه کان

له ميراثدا دهکات . سې نايته که سه له سوږه تي (النساء) ن که (۱۱ - ۱۲

- (۱۷۶) :-

﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبُوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوْصِي بِهَا أَوْ دِيْنٍ مَّا بَاؤُكُمْ وَأَبَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمُ أَقْرَبُ لَكُمْ نَعْمًا فَوَصَّيْتُ مَنَ اللَّهُ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾﴾

﴿وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لهنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوْصِي بِهَا أَوْ دِيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ نَوْصُوكَ بِهَا أَوْ دِيْنٍ وَإِنْ كَانَتْ رَجُلٌ يُورِثُ كَالَّذِلَّةُ أَوْ أَمْرَأَةٌ وَلَهُ أُخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّدُسُ إِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهَمَّ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ يُوْصِي بِهَا أَوْ دِيْنٍ غَيْرِ مُصَاوَرٍ وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾﴾

﴿يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلْبَةِ إِنْ أَمْرًا هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ بَرِئٌ مِّنْهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ أُنثَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَن تَضَلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٣﴾﴾

په يامه کالی رېښونين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سياره کان له سره نيسلام
که .. هه ندينکار نافرته هه مان بر يا خود زياتر له بهشی پياوئیک
له ميراتدا وهرده گريئت:-

له هه نديک حالته دا نافرته نيوهی بهشی نهوهی پياو وهریده گريئت له
ميراتدا وهرده گريئت، بهلام نهوهش دهبيئت بووترئيت نه مه
له هه مووکا تيکدا چؤنيهک نيه. له حالته تيکدا مردووه که له باوانيدا
که سی نه مابئته و منداليش نه بوو جگه له برا و خوشکی، نهوکات
هه ردووکيان يهک له سره شهشی ميراته که يان بهرده که ويئت. نه گهر
مردووه که مندالی هه بوو نهوکات دايک و باوکه که برئکی يه کسان
وهرده گرن که يهک له سره شهشه بؤ هه ريه کيکيان. له هه نديک حالته تي
دياريکراو نافرته دوو نه وهندهی بهشی پياوئیک وهرده گريئت. بؤ
نمونه نه گهر مردووه که نافرته تيک بوو که مندال و خوشک و برای
نه بوو، له که سی نزيکيشته نها هاوسهر و دايک و باوکی هه بوو. نهوکات
هاوسهر که ی نيوهی ميراته که وهرده گريئت، له کاتيکدا دايکه که يهک
له سره سی و باوکه که ش يهک له سره شهش وهرده گريئت. به مهش
دايکه که دوو نه وهندهی نهو بره وهرده گريئت له ميرات که باوکه که
وهریده گريئت.

په يامه گانې رېڼويز بؤ گه نجان چه مكي خدا و وهلامې پرسياره كان له سر نيسلام
كه .. عاده تن نافرته نيوهې به شي پياويكي له ميراتدا به رده كه ويټ:-
نه وه راسته كه وهك پيوه ريكي گشتي و له زوركاتدا نافرته نيوهې
نه وه شه له ميرات وه رده گريټ كه پياويك به ريده كه ويټ، بؤ نمونه له م
دوخانه دا:-

- كچ نيوهې به شي كوريك له ميراتدا وه رده گريټ.

- خيزان يهك له سر هه شت و هاوسه ريش يهك له سر چوار
وه رده گريټ نه گهر مندالي نه بوو.

- خيزان يهك له سر چوار و هاوسه ريش يهك له سر دوو وه رده گريټ
نه گهر مردووه كه مندالي هه بوو.

- نه گهر مردووه كه نه باوك و داكي مابوو، هه روه ها نه منداليسي
هه بوو. نه وكات خوشكه كه ي نيوهې نه وه به شه ي له ميرات به رده كه ويټ
كه براكه ي وه رده گريټ.

كه .. پياو دوو نه وه ندي نافرته وه رده گريټ له ميرات چونكه نه وه
ده بيت له رووي داراييه وه يارمه تي خيزانه كه ي بدات:-

له ناييني نيسلامدا نافرته هيج نه ركيكي دارايي له سر نيه، نه مه
له كاتيكدن نه ركه داراييه گانې خيزان خراوته سرشاني پياو. پيش
نه وه ي نافرته تيك ژيانې هاوسه ري پيك بينيت نه وه له لايهن باوك و

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 برایه وه سه پر شرستی ده کړیت و پشتگیری لیده کړیت له سه رجه م
 پیداویستی هکان ژیانیدا. نو کاته شی که نافرته که خیزان پیکدینیت،
 سه پر شرستی کړدن ده بیته ئه رکی سه رشانی هاوسه ر و کوره که ی.
 نیسلام بهر پر سیاریه تیه داراییه کانی خستوته نه ستوی پیاو تا کو
 بتوانیت ته واوی پیداویستی هکانی خیزان دابین بکات. جا بؤنه وه ی
 پیاو بتوانیت ئه م بهر پر سیاریه تیه جی به جی بکات دوونه ونده ی
 به شی نافرته تیکی له میرات بهر ده که ویت. با نمونه یه که یه نینه وه، نه گه ر
 که سیک مرد و بری یه که هزار و پینج سه د دؤلاری له دوا ی خوی
 جیهیشت نه وکات له منداله کانی (یه که کوپ و یه که کچ)، کوره که یه که
 هزاره که و کچه که ش پینج سه د دؤلاره که وهر ده گړیت له میرته که. له و
 یه که هزار دؤلاره که کوره که وهر یگرتووه، وه کوئه رکی سه رشانی
 بهرامبه ر خیزانه که ی ئه وه پنگه هه موو ئه و بره سه رف بکات یا خود
 په نکه هه شت سه د دؤلار له و بره سه رف بکات. به م پیه ش کوره که
 بریکی زور که می بؤ ده مینیته وه. له لایه کی تره وه کچه که له و بره ی
 وهر یگرتووه ده توانیت سه رقی نه کات و هر هه مووی هه لگرت بؤ
 خوی. بویه لیردا نه پرسم باشه تو کامیان به باشتر نه زانی، وهر گرتنی
 یه که هزار دؤلار و سه رف کړدن هه شت سه د دؤلار له و بره یا خود
 وهر گرتنی پینج سه د دؤلار و هه لگرتنی ته واوی ئه و بره پاره یه به بی
 ئه وه ی پیویست بکات سه رقی بکات.

په پامه کانی رېښون بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

۱۵ / نایا قورئان وتهی خوابه؟

پرسیار: نایا نه توانی بیسه لمینیت که قورئان وتهی په روه دگاره؟
وهلام: وهلامی نه م پرسپاره له یه کی که له به ره مه کانی داهاتو ماندا
به ناوی نایا قورئان وتهی خودایه؟ (وهلام ددریتته وه)

۱۶ / پوژی دوا یی :-

پرسیار: چون نه توانی بوونی پوژی دوا یی بسه لمینیت؟
وهلام:

که .. نایا برواکردن به پوژی دوا یی له سر بناغهی باوهر و
تنگه یشتنیکی کویرانه نیه؟

زورکس پیمان وایه ناکریت که سینی خاوه ن زانست و ژیری باوهری
به ژیانای دوا ی مردن هه بیت. هه روه ها هر نه و که سانه له و بوچونه دان
نه وانه ی بروایان به پوژی دوا یی نه و بروایه یه ن له سر بناغهی کی
کویرانه دامه زاندووه. باوهری من به پوژی دوا یی له سر بناغهی
تنگه یشتنیکی زانستی و باوهریکی ژیرانه دامه زراوه.

په يامه کانی رینوین بؤ گنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سر نپسلام

که .. پوژی دوايي باوه پرنکی لوژیکي و بابه تيانه يه :

نزیکه ی هه زار نایه ت هه یه له قورپانای پیروژ که کومه لیک راستی زانستی تیدایه دهر باره ی پوژی دوايي " بپوانه په رتووکه کهم (قورپان و زانستی سرده م- له هه ماهه نگیدان یا خود دژایه تیدا) ". زور راستی و حه قیقه ت که له قورپاندا باسکراوان که له م سرده مانه ی دوايدا دوزراونه ته وه، به لام زانست نه گه یشتوته نه و ناسته ی که بتوانیت هه موو راستیه کانی قورپان پشت راستبکاته وه. نیستاش وادابنی (۸۰٪) نه وه ی له قورپان باسکراوه، سه لمینرا که راستن و به توای پشت راست کرانه وه. به لام سه باره ت به و (۲۰٪) ی که ده مینیتته وه زانست ناتوانیت قسه یه کی یه کلایکه کرانه وه و جیگیری هه بیته له سه به هو ی نه و راستیه ی که زانست له و ناسته دا نیه که بیسه لمینیت یا خود ره تی بکاته وه. به و زانسته سنوورداری که مرؤه هه یه تی ناتوانیت بلیت که نه و (۲۰٪) ی قورپان یا خود ته نانه ت نایه تیکیش هه له یه. هه ربویه ش کاتیك (۸۰٪) له سه دا سه د راست بیته و (۲۰٪) ی شیه نه توانریت سه لمینریت که راسته یا خود نا، نه وکات ژیری ده لیت نه و (۲۰٪) ی ش به ه مان شیوه راست و دروسته. بوونی پوژی دوايي که له قورپاندا باسکراوه ده که ویته نه و (۲۰٪) ه، نه و به شه نادیاره ی که ژیریم پیتمه لیت نه و به شه ش راست و دروسته.

په يامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

که .. چه مکی ناشتی و بهای مروفايه تی بی مانا و بی بایه خ
دهمینیته وه به بی بوونی پوژی دوايي :-

نایا دزیکردن کاریکی باشه یا خود خراپه؟ بیگومان وهلامی مروفايکی
ناسایی بؤ ئەم پرسپاره بریتی ده بیئت له وهی که کاریکی خراپه. باشه
که سیك که باوه ری به پوژی دوايي نیه چون ئەتوانیئت قه ناعت
به تاوانباریکی به هیز و لیها توو بکات که دزیکردن کاریکی هه له یه؟.

وادابنی که من تاوانباریکی به هیز و کاریگرم له جیهاندا و له هه مان
کاتدا که سیکی تیگه یشتووم و مهنتقیم، بویه پیم وایه که دزیکردن
کاریکی باشه و چاکه چونکه یارمه تیم ده دات تابتوانم ژیانیکی نایاب
بوخوم چنگبخه م. بویه بو من دزیکردن کاریکی چاکه و دروسته.
له بهر مبهردا ئەگه که سیك هه بیئت که بوچوونیکی بابه تیانه ی هه بیئت و
بیسه لمینیئت بوم که وا دزیکرد کاریکی هه له یه ئەوا راسته وخو
وا زده هیئم. زورکات ئەو که سانه به م شیوه یه ده ست به گفتوگو
ده که ن:-

- ئەو که سه ی دزیه که ی لیده کریئت تووشی زه حمه تی و ناخوشی
ده بیئت:-

رهنگه هه ندیک که س بلیئت ئەو که سه ی که دزیکه ی لیده کریئت تووشی
زه حمه تی ده بیئت. به دلنیا ییه وه من ها ورام له گه ل ئەم قسه یه که

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا و ھەلامى پەرسىيارەكان لەسەر نىسلام
دزىكرن خراپە بۇ كەسى دزىلىكراو، بەلام بەبراوى دزىكرن باشە
بۆم. بۇ نمونە ئەگەر مەن يەك ھەزار دۆلار بدزم ئەوكات ئەتوانم
ژەمىكى بەتام و چىژ لە جىشتخانەيەكى پىنچ ئەستىرەيى بخۆم.

- رەنگە كەسىكى تر بتوانىت دزى لەتۆش بكات:-

ھەندىك كەس رەنگە بلىن پوژىك دىت كە دزى لەتۆش بكەن، بەلام
كەس ناتوانىت دزى لەمەن بكات، چونكە مەن دزىكى بەدەسەلاتم و
بەسەدان پاسەوانم ھەيە. مەن ئەتوانم دزى بكەم لەھەموو كەسىك
لەكاتىندا كەس ناتوانىت دزى لەمەن بكەم. رەنگە دزىكرن كارىكى پەر
مەترسى بىت بۇ كەسانى ئاسايى، بەلام بۇ كەسىكى بەھىز و
كارىگەرى ۋەك مەن بەو رادەيە پەر مەترسى نىە.

- رەنگە پولىس دەستگىرت بكات:-

ھەندىك كەس دەلىن ئەگەر تۆ بەردەوام بىت لەدزىكرن ئەو پوژىك
دىت كە لەلایەن پولىسەو دەستگىردەكرىت. بەلام خۆ تەنانەت
پولىسش لایەنگرى مەن، بگرە مەن پالپىشتى كەسانى دەسەلاتدارىشم
ھەيە. مەن ئەزانم ئەگەر كەسىكى ئاسايى دزى بكات ئەوا دەستگىر
دەكرىت، بەلام نەك بۇ كەسىكى بەدەسەلات و كارىگەرى ۋەكو مەن.
بۆيە يەك ھۆكارى بابەتیا نەم پى بلى كە دزىكرن خراپە ئەوكات
راستەوخۆ دەستى لى ھەلدەگرم.

پەيامەكانى رېنۇۋىن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ھەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام

- ئەو پارەيەى كە ئەيدىزىت بە رەنجى سەرشانى خۇت بەدەستت نەھىناوہ:-

ھەندىك كەس رەنگە بلېن ئەو پارەيەى كە ئەيدىزىت بە ماندووبوون و ھەولدانى خۇت دەستت نەھىناوہ، بەلكو ئاسان و ئامادەكراوہ بۇت. بىگومان منىش ھاوپام لەوہى كە ماندووبوونى خۇم ئەو بېرە پارەيەم دەست نەكەوتووہ، ھەرلەبەرئەوہشە كە دزىكردنم ھەلبۇزاردووہ، چونكە پىويست ناكات خۇت ماندوو بەكەيت بۇ پارە پەيداكردن. من ئەپەرسم ئەگەر كەسىك دوو ھەلبۇزاردنى ھەبىت لەنىوان دەستكەوتنى پارە بەرپىگايەكى ئاسان يان بەرپىگايەكى زەحمەت و گران، ئەوہ بىگومان ھەموو كەسىكى خاوەن ژىرى رىگا ئاسانەكە ھەلدەبۇزىرت.

- دزىكردن دژى مۇقايەتيە:-

رەنگە ھەندىك كەس بلېن ئەوہ كاريكى نامرۇفانەيە و مۇقۇ پىويستە لەخەمى مۇقۇفەكانى تر بىت و بايەخ بە ھەشتيان بدات. منىش ئەپەرسم باشە كى ئەوياسايەى دانەوہ كە پىيدەلېن "مۇقايەتى"؟، پاشانىش بۇچى من ئەبىت شوينى بەكوم؟. رەنگە ئەم ياسايە شيار و كاريگەر بىت بۇ كەسانىك كە ھەست و سۆز بەسەرياندا زالە، بەلام بۇ كەسىكى وەكو من كە پشت بەژىرى و عەقل دەبەستم ئەو كاريگەريەى نيە و بى

پەيامەتلىرىنىڭ بۇ گەنجان چەمكى خۇدا ۋە ھەممىسىنىڭ پەرىھەتلىرىگە ئىسلام
مانايە بەلەمەۋە. ئەۋەتا كاتىك ژىرىم بەكاردىنم ۋە بابەتيا ئە بىرئەكەمەۋە
ئەبىنم كە بايەخدان بە ھەست ۋە سۆزى كەسانى تر ھىچ سودىكم
پىناگەيەنەت.

- دزىكرىن كاريكى خۇپەرستانەيە:-

ھەندىك كەس پەنگە بلىن دزىكرىن كاريكى خۇپەرستانەيە، منىش
ئەلىم باشە پازىم بەۋەي كەۋا كاريكى خۇپەرستانەيە بەلام بۇچى
خۇپەرست نەبم كە بەھۋەۋە ژيانىكى خۇش ۋە ناياب بژىم؟
كە .. ھىچ بەلگەيەكى بابەتيا ئە نىە بىسەلمىنەت كە دزىكرىن كاريكى
خراپە:-

كەۋاتە سەرجم ئەۋ بۇچوۋانەي كە ھەۋلى بەخراپ دانانى دزىكرىن
دەدەن بى بنەما ۋە بى مانا بوون. پەنگە ئەم بۇچوۋانە قەناعەت
بەكەسىكى ئاسايى بەينن بەلام بىگومان بۇ تاۋانكارىكى بەدەسەلات ۋە
كارىگەرى ۋەكو من نا. كەۋاتە ھىچ يەكىك لەۋ بۇچوۋانە نەيانتۋانى
خۇرابگرن لەبەردەم مەنتق ۋە ژىرىسى. جابۇيە ھىچ جىگاي سەرسامى
نىە كە لەجىھاندا ئەۋ ژمارە زۆرەي تاۋانكاران ئەبىنن.
بەھەمان شىۋە دەستدزىكرىنى سىكىسى ۋە خىانەت ۋە تاۋانەكان تر،
بۇ كەسىكى ۋەكو من كاري باشن ۋە ھىچ بەلگەيەكى بابەتيا ئە نايىنم كە
بتۋانن پازىم بكات بەۋەي كەۋا كاري خراپ ۋە ھەلەن.

په پامه كانی رینوین بۇ گەنجان چەمكى خودا و وهلامى پرسیاره كان له سەر نیسلام

كھ .. موسولمان نه توانیت قه ناعهت به تاوانكارىكى به هیز و چالاک
بكات:-

نیستا با سەرجه م شته كان پیچه وانه بکهینه وه، وادابنى تۆ
تاوانكارىكى به دهسه لات و کاریگهریت له جیهاندا، تۆ که سیکیهت هم
پولیس و هم کهسانی دهسه لاتدار له پشتتن، ههروه ما سوپایه ک
له کهسی پیاو کوژ و چهته له دهو رتن. منیش موسلمانیکم و هه ولده دم
بۆتى به سلمینم که دزیکردن و دهستدریژیکردن و خیانهت کاریکی
هه له و تاوانن. نه گهر بیته و هه مان نه و قسانه ی سهر وه دووباره
بکه مه وه، نه وکات هه مان وه لامان دهست ده که ویتته وه.

كھ .. هه موو مروقیك داپه روه ری ده ویت:-

هه موو مروقیك چه زی له داپه روه ری، نه گهر چی نه و که سه دادپه روه ری
بۆکه سانی تر نه ویت به لام بۆ خودی خوی ده ویت. هه ندیک که س
به هوی نه وه ی که مه ست بوونه به هیز و دهسه لات و کاریگهر بوون بۆیه
دهستیان دا وه ته نازاردان و نارچه تکردنی که سانی تر. که چی هه ر نه و
که سه تاوانكارانه چه ز به وه ناکه ن که نادادپه روه ریان به رامبه ر بکریته.
هوکاری نه وه شی که نه وان بی هه ست و سوژ و به زه یین به رامبه ر نازار و
ناخووشی که سانی تر نه گهریته وه بۆنه وه ی که نه وان هیز و

په يامه کانی رینوین بؤ گه نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام
 کاریگه ربوون و دهسه لآت ده په رستن. نه وان له وېروایه دان که هیز و
 کاریگه ربوون و دهسه لآت نه که نه وهی ته نها ناداد په روه ریبه به رامبه ر
 کهسانی تر به لکو هو کاریکا که نه وان خو یان پی ده پاریزن له ستم و
 ناداد په روه ری کهسانی تر.

که .. په روه ردگار به هیز تر و داد په روه تره :-

وه کو موسلمانیک هه ولی قه ناعت کردنی تا وانکاره که ددهم به وهی که
 خواجه کی به هیز و به توانا هیه. پی ده لیم که نه و خواجه له تو به هیز تر
 و دهسه لآت در تره و نه و خواجه کی داد په روه ره. قورئانی پیروز به م
 شیوه ده دویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ (النساء: ۴۰)

که .. بؤچی په روه ردگار سزای من نادات :-

له بهر نه وهی تا وانکاره که که سیکی زانستی ه و مه نتق و ژیری
 به کار دینیت بویه پاش نه وهی له پیگای راستیه زانستی ه کانی قورئان
 نه گاته نه و بروایه ی که په روه ردگار بوونی هیه به لام په نگه نه و
 بپرسیت و بلیت باشه نه گه ر په روه ردگار به ورا ده یه به هیز و
 داد په روه ره، نه ی بؤچی سزای من نادات ؟

په يامه كانی رینوین بۇ گەنجان چه مکی خوداو وه لاهی پرسپاره كان له سر نیسلام

که .. نه وانهی که ستم و نادادپهروهی نه کهن پنیوسته سزابدیرین :-
هر که سیك که ستمی لی کرابیت، به بی ناوردانه وه له لایه نی پیگهی
کومه لایه تی و باری دارایی نه وه بیگومان نه و که سه حه ز نه کات که
کسی ستمکار سزابدیریت. هه موو که سیك حه ز نه کات که سانی
دزیکه ر و ده ستریزیکه ر سزابدیرین. هه رچه ند نه و تا وانکارانه
سزاده درین به لام سزادانه که به و راده یه نیه که شیاری تا وانه که یان
بیت. نه گه ر بیت و تا وانکاریکی به هیز و کاریگه ر له لایه ن تا وانکاریکی
به هیزتر و کاریگه رتر ستمی لی بکریت، نه وه ستم لی کراوه که هه ر
حه زده کات تا وانکاره ستمکاره که سزا بدیریت.

که .. نه م ژیا نه تا قی کردنه وه یه بۇ پوژی دوایی :-

نه م ژیا نه گوڤه پانی تا قی کردنه وه یه بۇ پوژی دوایی، له م باریه وه
پهروه دگار به م شیوه یه نه دویت له قورپانی پیروز :-

﴿ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ يَلْبُؤْكُمْ اَنْ تَكُوْنُوْا اَعْمٰىنَ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْعَقُوْبُ ﴾ (الملك)

که .. کو تا دادپهروهی له پوژی دوایدايه :-

قورپانی پیروز له شوینی کدا به م شیوه یه نه دویت: ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذٰلِمَةٌ لِّنَفْسِهَا ۗ وَاِنَّكَ لَوَفْوٰكٌ اٰمُوْرِكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۗ فَمَنْ رُضِعَ عَنِ الْكَارِ وَاَدْخَلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ اٰزٰهُ وَمَا
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا اِلَّا مَتَعُ الْعٰلَمِيْنَ ﴾ (ال عمران)

په يامه کانی رينونين بؤ گه نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسپاره کان له سر نيسلام
 پوژي دوايي شويني کوټا دادپهروه ريه. کاتيک مروټه کان ده مرن
 نهوکات پهروه ردگار له پوژي دوايدا هه ره موويان زيندووده کاته وه.
 ده شيت که سيک به شيک له سزاکه ي هه له دونيادا وه بگريټ به لام
 بينگومان سزا و پاداشتي کوټاي هه له پوژي دوايدايه. په رنگه
 پهروه ردگار له دونيادا سزاي که ساني دز و ده سترينژيکار نه دات به لام
 بينگومان نه وه له پوژي دوايدا لپرسينه وه يان له گه ل دهکات و پاشان
 سزايان ده دات.

که .. ياسا کانی مروټه چ سزايه کی بؤ "هيتلهر" داناوه:-

هيتلهر (٦) مليون جووله که ي له ماوه ي فرمانبره وايه تي و ده سه لاتيدا
 سووتاند. نه گه ر به اتبا پوليسش "هيتلهر" يان ده سترين
 بکرديا، نهوکات ياسا کانی مروټه چ سزايه کيان ده بوو بؤ هيتلهر تا
 دادپهروه ري به رقه راري که ن؟ نه وه ي له ده ستيان بوايه له سزادان نه وه
 ده بوو که "هيتلهر" بخه نه نه و ژوره غازه ي که جووله که کانی تيدا بوو.
 به لام خو نه مه ته نها سزاي کوشتنی يه ک جووله که يه، نه ي چي
 ده رباره ي جووله که کانی تر؟

په يامه كاني رينوين بۇ گەنجان چەمكى خوداو وه لامي پرسياره كان له سەر نيسلام
 كه .. پهروهردگار ئەتوانيت (٦) مليون جار "هيتلەر" له ناگرى
 دۆزه خدا بسوتينيت :-

پهروهردگار بهم جوړه له قورناني پيروژ ئەفه رمويت :-

﴿ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَأْتِيَتَنَا سَوْفَ نُصَلِّبُهُمْ نَارًا كَمَا نَصَبَتْ جُلُودُهُمْ بَدَلَتْهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ
 إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴾ (النساء)

كه .. چەمكى به های مروژ، ياخود چاك و خراب بى و اتا ئەميننه وه
 به بى بوونى چەمكى پۆژى دوايى :-

هه موو ئەو راستيانەى سه ره وه ئەوه دهرده خەن كه به بى قه ناعه ت
 هينان به كه سيك به بوونى پۆژى دوايى ياخود ژيانى دواى مردن ئەوه
 چەمكى به های مروژ، ياخود چاك و خراب بى مانا ئەميننه وه،
 به تايبه تى بۇ تاوانكارى به ده سه لات و كاريگەر كه سته م و كارى ناره وا
 ده كات.

په يامه کانی رښتوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسیاره کان له سر نیسلام

۱۷/ بؤچی موسلمانان بؤ چهند کومهل و مهزه بیکی فکری جیاواز

دابهش بوون؟

پرسیار: نه گهر موسلمانان بانگه شهی نه وه ده کن کهوا نه وان شوینی
یهک قورپان که وتوون نهی بؤچی نه بینین دابهش بوونه بؤ کومهل و

مهزه بی فکری جیاواز؟

وهلام:

که .. موسلمانان پیویسته یه کگرتوو و یه کریز بن:-

بهلی نه وه زور راسته که موسلمانان له نیستادا له نیو خویمان پهرته وازه
بوونه، کاره ساته گوره کهش له وه دایه که نیسلام هه رگیز بهو

پهرته وازه بوونه پازی نیه، به لکو به پیچه وان وه نیسلام هه ولی
یه کریزی و یه کگرتوی نیوان شوینکه وتووانی داوه. قورپانی پیروز

به م شیوه یه نه دویت: ﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۷۳﴾ (آل عمران)

ده بیته نه و پرشته یه یه پروهردگار له م نایه ته داوای لی کردووین دهستی
پیوه بگرین چی بیته؟. پرشته ی پروهردگار له م نایه ته دا بهمانای

په يامه کانی رینونین بؤ که نجان چه مکی خدا و وهلامی پر سياره کان له سر نیسلام
 قورئان دیت، به مهش قورئانی پیروز نه و پرشته یه که پیویسته
 موسلمانان هر ره موویان دهستی پیوه بگرن. په روه ردگار له م نایه ته دا
 دوچار جهخت ده کاته وه له یه کگرتن و یه کپیزی موسلمانان به وهی
 له یه که میاندا ده فهرمویت (وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا) له دووه میاشدا
 ده فهرمویت (وَلَا تَفَرَّقُوا). له شوینکی تردا په روه ردگار به م شیوه یه
 ده فهرمویت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ
 فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٨﴾ (النساء)
 به مهش ده گه یه نه و راستیه ی که موسولمانان هر ره موویان پیویسته
 یه کپیز بن له شوینکه وتنی قورئان و سوننه تی پیغه مبهری خو شه ویست
 ﴿١٤٢﴾ و په رته وازه و لیکن د ابراو نه بن.

که .. له نیسلامدا ریگه نه دراوه به دروستکردنی کومال و گروپی جیاواز:-

قورئانی پیروز ده فهرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا
 أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٣٦﴾ (الانعام)
 له م نایه ته دا په روه ردگار داوامان لیډه کهت خو به دوور بگرین له و
 که سانه ی که هه ولی دابه شکردنی ناین دهن بؤ چند گروپ و
 کومه نیک. به لام گهر له نیستادا له موسلمان پپرسیت توچیت؟ نه وه
 له وه لمدا پیټ ده لیت من سونیم یا خود شیعه م، یا خود رهنگه هه ندیکی
 تریان پیټ بلیت من هه نه فیم، شافعی م، حه مبه لیم... هتد.

په يامه کانی رینوین بۇ گه نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نیسلام

که .. پیغه مبه رمان (ﷺ) موسولمان بوو:-

رهنگه که سیک لهو جوړه موسولمانانه پیرسیټ باشه، نهی پیغه مبه رمان (ﷺ) چی بوو؟ نایا نهو شافعی بوو؟، چه مبهلی بوو؟ یان مالیکی بوو؟. وهلامی نه م پرسپارانه هه موو نه خیره، چونکه هاوشیوهی سه رجه م پیغه مبه رانی پیش خوی موسولمان بووه. له قورئاندا په روه ردگار به مشیوهیه ده فرمویت:-

﴿ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ مَنَّا أَنْصَارُ اللَّهِ مَا مَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿۱۵۱﴾ (آل عمران)

له هه مان سوږه تدا په روه ردگار پوونی ده کاته وه که پیغه مبه ر "ئبراهیم" نه جووله که بووه، نه مه سیحی بوو، به لکو نه ویش موسولمان، په روه ردگار ده فرمویت: ﴿ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۷﴾ (آل عمران)

که .. قورئان داوامان لیده که ت خو مان به موسولمان ناوبهین:-

* نه گهر که سیک له موسولمانیکی پرسى "تو چیت؟" نه وه پیویسته له وه لامدا بلیت "من موسولمانم." و وهلامی وه کو چه نه فیم، شافعیم و نه وانی ترواز لیبینیت. نه وه تا په روه ردگار له قورئانی پیروزدا وا نه فرمویت: ﴿ وَمَنْ أَحْسَنُ فَوْلاً مِمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۲﴾ (فصلت)

په يامه کانی رينوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لامي پرسياړه کان له سره نيسلام

* کاتيک پينغه مبهړ (ﷺ) نامه ی نه نووسی بؤ پادشا و فه رمانړه وا بی
باوهره کان تا بانگيشتيان بکات بؤ نايینی نيسلام، نايه تيکی سوپړه تی
(آل عمران) بؤ ده نووسين، که په روه ردگار تيیدا بهم شيويه
نه فه رمويت: ﴿إِن تَوَلَّوْا فَعَلُّوْا أَشْهُدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

که .. ريزگرتن له زانا که وهرکانی نايینی نيسلام: -

پيوسته که وا ريزبگرين له هه موو زانا مه زنه کانی نيسلام به هر چوار
نيمامه که شهوه (نيمامی نه بو چه نيفه، نيمامی شافعی، نيمامی
حه مبهل، نيمامی مالیک) په حمه تی خوا له هه موويان بيټ. نه وان زانا و
تيگه يشتووی ليها توو بوون و داواکارين له په روه ردگار که پاداشتی
نه و هه موو هه ول و ماندووبوون و تيکووشانه يان بداته وه که له پيناو
نایینی نيسلامدا کردوويانه. نه وهی ليره دا گرنگه بووتريت نه وهی که
ناتوانين که سيک په تبکه ينه وه هر له بهر نه وهی که بؤ چوونيکی نيمامی
شافعی يا خود نيمامی مالیکی پی باشتر و په سه ندره، به لام پيوسته
کاتيک پرسياړی له و که سه کرا "تو چيت؟"، له وه لامدا بلیت من
موسولمانم.

په ننگه هه نديک که س نامارزه بدن به و فه رمووده یی پينغه مبهړ (ﷺ) که
له په رتووی "سونن ابو داود" دا هاتووه که فه رمووده ی ژماره ی

پەيامەكانى رېنۇين بۇ گەنجان چەمكى خودا وەلامى پەرسىيارەكان لەسەر ئىسلام (٤٥٧٩) يە. لەم فەرمودەدەدا پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر مۆيت (ئومەتەكەم دابەش دەبىت بۇ (٧٣) كۆمەل). ئەم فەرمودەدە ئەو دەردەخات كە پىغەمبەر پىشېبىنى دابەشبوونى ئومەتەكەى كردووە بۇ (٧٣) كۆمەل، نەو ك ئەوەى كە ئەو داواى كردبىت كە موسولمانان ھەستەن بە دروستكردنى كۆمەلە و گروپى جياواز، چونكە قورئانى پىرۆز ئەم جۆرە دابەشكردن و پەرتەوازىيەى قەدەغەكردووە. ئەوانەى كەوا شوينى قورئان و سوننەتى پىغەمبەر (ﷺ) دەكەون و گروپ و كۆمەلەى جياواز دروست ناكەن، ھەر ئەوانە لەسەر رېگای راست و دروستن. بەگوئىرەى فەرمودەدەكە كە (ترمۇزى) رېوايەتى كردووە، كە فەرمودەى ژمارە (١٧١) ھ، پىغەمبەر (ﷺ) فەرموويەتى (ئومەتەكەمدابەش دەبىت بۇ "٧٣" كۆمەلى جياواز، ھەرھەموويان بۇ ئاگرى دۆزەخن تەنھا يەككىيان نەبىت). ھاوئەكەننىش پەرسىيان ئەى پىغەمبەرى خوا (ﷺ) ئەو كۆمەلەيە كىن؟، ئەوئىش لەوئەلامدا وتى (ئەوان ئەو كۆمەلەيەن كە خۆم و ھاوئەكەنم بۆى دەگەرئىنەو). قورئانى پىرۆزىش لەزۆر ئايەتدا ئاماژەى داو بەوەى كە گوئىرەيەلى خوا گوئىرەيەلى پىغەمبەر (ﷺ) بىن. بۇ موسولمان ئاساييە كە بۆچوونى ھەر زانايەك وەرگرىت كاتىك ئەو بۆچوونەيەكانگىر بىت

پەيامەتلىرى ئىنسان بۇگەنجان چەمكى خۇدا و دەلامى پەرسىيارە كان لەسەر ئىسلام لەگەل قورئان و سوننەتى پىنغەمبەر (ﷺ)، بەلام گەر بىت و ئەو بۇچوون و رايە پىچەوانە و دژى قورئان و سونەتى پىنغەمبەر (ﷺ) بىت ئەو پەستەوخۇرەتەدە كرىتەو و قەبول ناكرىت.

۱۸ / ئەگەر ھەموو ئاينە كان ھانى خەلگ ئەدەن بۇ چاكە كارى.

بۇچى ئەبىت تەنھا شوئىنى ئىسلام بگەوين :-

پەرسىيار :- ئەگەر لەبنچىنەدا ھەموو ئاينە كان ھانى مروۋە دەدەن بۇ كارى چاك و چاكە كارى، كەواتە بۇچى ئەبىت تەنھا شوئىنى ئىسلام بگەوين؟ ئايا ناكرىت ئاينىكى تر ھەلبىزىرىن؟

و دەلام :-

كھ .. بوونى جياوازيبەكى زور لەنىوان ئىسلام و ئاينە كانى تر :-

لەبناغەدا سەر جەم ئاينە كان نامۆژگارى مروۋە كان ئەكەن بۇ كەردنى كارى چاك و چاكە كارى و خۇپاراستن لە خراپە و خراپە كارى. بەلام ئاينى ئىسلام ھەر بەمەوہ ناوہستىت. ئىسلام رېبەرىمان دەكات تا چاكە كارىكى كەردارىسى و ھەقىقى بەدەست بەينىن و پەگى خراپە و خراپە كارىش لەدەروون و ناخى مروۋەدا دەربەينىن. ئىسلام پەچاوى سەروشتى مروۋە و ئالۋى كۆمەلگى مروۋە دەكات و پەشت گوئىيان

په يامه گانې رينونين بۇ گەنجان چەمكى خودا و وەلامى پرسیاره گان لەسەر ئىسلام ناخات. ئىسلام رينيشانده رەيگە لەلايەن زاتى بەدەيئەنەر. هەرلەبەرئەمەش بە ئىسلام ئەوتريت "الدين الفکره" که مانای ئايینی سروشتى مروؤا ئەدات.

کھ .. نمونە يەکەم: ئىسلام فەرمانمان پيڊەکات بەنەکردنى دزى و هەروەها رینگاگانى ريشەکيشکردنى دزىکردنى بۇ باسکردووين: -
* ئىسلام چۆنيەتى ريشەکيشکردنى کارى دزى بۇباسکردووين: -

سەرجهم ئايىنە سەرەکیەکان ئەو بە شويىنکە وتوانيان فيردهکەن که دزىکردن کارىكى خراب و چەوتە، ئىسلاميش هەمان فرمان و قسەى ئەکات، دەى که واتە چ جياوازيهک لەنيوان ئىسلام و ئايىنەگانى تر هەيه؟ جياوازيهکە لەو دەايە که ئىسلام جگە لەو دەى شويىکە وتوانى فيردهکات که دزىکردن تاوانە و کارىكى هەلەيه، ئەو رپچکە کرداريانەش باس دەکات که يارمەتى دامەزاندنى کۆمەلگايەکی کۆمەلایەتى دەدات که خالیە لە دزىکردن.

* ئىسلام ئاماژەى بە زەکات دان داوہ: -

ئىسلام باس لە سيستەمى زەکات دان دەکات. شەريەتى ئىسلام ئەو دەى پوونکردۆتەوہ که وا هەرکەسيک که پاشەکەوتىکی هەبوو که پلەى "نيساب" تپەپرکردبوو، بۇ نمونە (۸۵) گرام لە زير ئەوہ

به‌یامه‌گانی رینوین بؤ‌گه‌نجان چه‌مکی‌خودا و وه‌لامی‌پرسپاره‌کان له‌سه‌ر ئیسلام
 پیویسته (۲.۵٪) له‌و پاشه‌که‌وته به‌خشیت که سالی به‌سه‌ردا
 سوپرابیته‌وه. به‌مه‌ش نه‌گه‌ر ده‌وله‌مه‌نده‌گانی جیهان به‌دروستی و
 ته‌واوی زه‌کاتیان بدایهت، نه‌وکات هه‌ژاری له‌جیهاندا نه‌مه‌ما، ته‌نانه‌ت
 مروّقیکت نه‌ده‌بینی که له‌برسیتیدا به‌مریت.

* برینی ده‌ست له‌ئه‌نجامی کاری دزیکردن:-

ئاینی ئیسلام سزای ده‌ست برینی بؤ‌ئه‌نجامدانی دزیکردن داناوه.
 قورنانی پیروز به‌م شیوه‌یه له‌م بابه‌ت نه‌دویت: ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا
 أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا كَفْلًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (المائدة)

ره‌نگه بیباوه‌ریک بلیت سزای ده‌ست‌ترین و سه‌ده‌ی (۲۱) !! به‌پراستی
 ئیسلام ئاینیکی بی به‌زه‌ییه و دره‌ندانیه.

* ده‌ره‌نجامی جیبه‌جی کردنی شه‌ریعه‌تی ئیسلام:-

ئه‌مریکا که به‌یه‌کیک له‌ولاته پیشکه‌وتوو‌ه‌کان دانه‌ریت له‌جیهاندا
 که‌چی به‌داخوه به‌رزترین ریژه‌ی تاوانکاری و دزیکردن و بانک برینی
 تیدایه. ئیستاش وادابنی که شه‌ریعه‌تی ئیسلام له‌ئه‌مریکادا جیبه‌جی
 ده‌کریت، هه‌ر ده‌وله‌مه‌ندیک زه‌کات ده‌دات به‌پیدانی (۲.۵٪) ی نه‌و
 پاشه‌که‌وته‌ی که له‌سه‌رووی (۸۵) گرام زی‌ره و سالی به‌سه‌ردا
 سوپاوه‌ته‌وه. له‌لایه‌کی تریشه‌وه نه‌و که‌سه‌ی که دزی ده‌کات، حکومت

په پامه کانی رینوین بو که نجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سه ر نیسلام وهکو سزایه که هه لده ستیت به برینی ده ستیکی. نایا به م شیوهیه ریژه ی دزین و تالانکردنی بانک له نه مریکا زیاد دهکات یا خود هه وهکو خوی ده مایه وه یان نه وه تا که می ده کرد؟ بی هیچ گومانیک ریژه که که می ده کرد. نه که هه رنه ما به لکو بوونی یاسایه کی تووندی وا نه بیته چاوترسی بو زور دز و تاوانکاری تر.

من هاو پام له وهی که له نیستادا ریژه ی دز له جیهاندا نه وهنده زوره نه گهر بیت دهستی هه موویان بپرین نهوکات هه زاران که سی ده ستپراو نه بینن. به لام نهو خالی که جیگای نامارزه پیدانه نه وهیه که هه له گه ل جی به جی کردنی نه م یاسایه ریژه ی دزیکردن که م دهکاته وه، چونکه نهوکات دزه کانی تر زور به جدی پیش نه وهی خوی تووشی مه ترسی بکات بیر له دهرنه نجامه کانی دزیکردن دهکاته وه. به مهش هه بیرکردنه وه یکی ساده و ساکاریش له سزاکه، دزه که ساردهکاته وه و ریگری لیدهکات له نه نجامدانی دزیه که. به مهش ژماره یه کی زور که م ده میننه وه که دزی بکه ن و له نه نجامیشدا ژماره یه کی که م ده ستیان ده برا و ملیونانی تریش ژیانیکی پر له ناسایش و سه لامهت ده ژیان. بویه شوریه تی نیسلام شه ریعه تیکی کراداریه و دهرنه نجام ده دات به دهسته وه.

په يامه كاني رينوين بۇ گه نجان چه مكي خوداو وه لامي پرسپاره كان له سر نيسلام
كه .. نمونه ي دووهم: نيسلام دهست دريژيكردنه سر ئافره تي
حرام كردوو و فرماني كردوو به (حيجاب) بالاپوشي و سزاي
مه رگيشي بۇ دهست دريژيكر داناو: -

* نيسلام ريڭا كاني لابردين و نه هيشتنى دهست دريژيكردنه سر
ئافره تي باسكردوو: -

هموو ئايينه سه ره كيه كان دهست دريژيكردنه سه ر ئافره تيان
به تاوانيكى گوره و قيژه ون له قه له م داوه، به هه مان شيوه ش نيسلام
ئهم كارهي به تاوانيكى گوره زانيووه. ده ي كه واته جياوازي چيه
له نيوان ئاينى نيسلام و ئاينه كاني تر؟ له راستيدا جياوازيه كه له وه دايه
كه نيسلام نه ك هر ته نها رينمايمان نه كات بۇ ريزگرتن له ئافره ت و
به گوره زانينى تاوانى دهست دريژيكردنه سر ئافره ت، به لكو
ريڭا چاره ي زوري به پوونى وپوختى بۇ ناماده كردوين تا له دوايد
كومه لگا بتوانيت خوي پاك بكاته وه له م تاوانه.

* نه مريكا به رزترين پيژهي په لاماردان و دهست دريژيكردنه سر
ئافره تي تيدايه: -

ولآته يه كگرتوووه كاني نه مريكا كه به يه كيك له ولآته پيشكه وتوووه كاني،
كه چي له راپورتيكي (FBI) يدا هاتوووه كه ته نها له سالي (۱۹۹۰)

په يامه کانی رينونين بۇ گەلجان چەمكى خودا و وەلامى پرسیاره کان لەسەر نىسلام
لەئەمريکا (۱۰۲۵۵۵) حالەتى پەلاماردان و دەست دريژيکردنه سەر
ئافرهتى تيدا پوویدا. ئەوهى جىگای سەرسوپمانە ئەوهیە پاپۆرتەکه
ئامازە بەوه دەکات که تەنها (۱۶٪) ی حالەتەکان تۆمارکراون. جا
بۆئەوهى ژمارهى دروستى حالەتەکانى پەلاماردان بزانين ئەوه دەبیت
نەو ژمارهیهى (۱۰۲۵۵۵) که پاپۆرتەکه داویەتى جارانى (۶.۲۵)
بکەين. بەمەش دەگەينه ئەو راستیهى که (۶۴۰۹۶۸) حالەتى
پەلاماردانى سەر ئافرهت لەوسالەدا پوویداوه. بەمەش ئەگەر بىت و
ژماره که گشتیه که (۶۴۰۹۶۸) دابەش بکەين بەسەر ژمارهى پۆژەکانى
سال (۳۶۵)، لەئەنجامدا دەردەکهوینت که (۱۷۵۶) حالەتى پەلاماردان
و دەست دريژيکردنه سەر ئافرهت لەپۆژيکدا و لەوسالەدا پوویداوه.
دواتر پاپۆرتيکی تر بلاوکرایهوه که تىیدا ئامازە بەپوودانى (۱۹۰۰)
حالەتى پەلاماردانى ئافرهت دەکات لەپۆژيکدا لەولاته یهکگرتووهکانى
ئەمريکا. بەگویرهى ئاماريکی "National Crime Victimization"
قوربانیهکانى تاوانى نيشتیمانى "نوسینگهى داد لەبەشى دادى
ئەمريکا تەنها لەسالى (۱۹۹۶) مزیکهى (۲۰۷۰۰۰) حالەتى
پەلاماردانى ئافرهت پوویداوه، ئەمه لەکاتیکدا تەنها (۳۱٪) حالەتەکان
تۆمارکراون. هەربۆیهش (۹۹۰۳۲۲ - ۳۲۲۶ * ۳۰۷۰۰۰) حالەتى

په پامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خوداو وەلامی پرسیاره کان لەسەر نیسلا م
په لاماردان بۆسەر ئافرهت لەسالی (۱۹۹۶) پوویداوه. بهم پنیهش
نزیکهی (۲۷۱۲) حالهتی په لاماردان له پوژیکدا لەسالی (۱۹۹۶) له
ئهمریکا پوویداوه. ئەگەر زیاتر ووردی بکهینهوه دهردهکهوئیت که
لههر (۲۲) چرکه په کدا یهک حالهتی دهست دریزیکردنه سەر ئافرهت
پووده دات له ئهمریکا. راپوژته کهی (FBI) سالی (۱۹۹۰) بهردهوام
دهبیت و دهلیت تهنه (۱۰٪) ی دهستدریزیکاران دهستگیرکراون له کۆی
سهرجهم حالهته تو مارکراوه کان، که ئەمهش دهکاته تهنه (۱.۶٪) ی
ژمارهی گشتی په لاماردانی سەر ئافرهت که پوویداوه لهو سائه دا.
لهوانهشی که دهستگیرکراوان، (۵۰٪) ی تاوانباران ئازادکراون پیش
دادگایکردنیان. بهمهش تهنه (۰.۸٪) ی دهستدریزیکارن پووبه پووی
دادگابوونه تهوه. بهواتایهکی تر ئەگەر بیئت و کهسیک (۱۲۵) جار
په لاماری ئافرهتی دابیئت ئەوه تهنه یه کجار ئەگەر هیه سزابدیئت.
رنگه ههندیك کهس هیشتا ئەمه بهشتیکی باش بزائن، ئەمه لهکاتی کدا
راپوژته که ئاماژه بهوه دهکات لهوانه ی که پووبه پووی دادگا ئەبنهوه،
(۵۰٪) یان سزای سالیك زیندانیان بۇ دهرکراوه. دهبیئت ئەوهش بزاین
که یاسای ئهمریکا سزای هوت سال زیندانی داناوه بۇ ئەو جوړه
تاوانه. دادوه ریش نهرمی و لیبوردهی ئەنوینیئت بهرامبه ر ئەوانه ی که

په پامه کانی رېښونين بؤ گنجان چه مکی خودا و وهلامی پرسياره کان له سره نيسلام
يه که مجاریانه هم تاوانه نه کهن. بيهينه پيش چاوی خوټ که سيک
(۱۲۵) جار په لاماری نافرته دهدات و هلی دستگیرکردنیشی ته نها
يه کجاره، له گهل نه مه شدا (۰.۵٪) کاته کان دادوهر لیبوردهیی و نهرمی
نه نوینیت و سزای سالیك زیندانی دهرده کات.

* نيسلام چاره سهری کرداری و گونجاوی هه يه بؤ کيشه کانی مروټه :-
ناینی نيسلام باشتري شاريگای ژيانه چونکه پړنمای و
فیرکاریه کانی بریتی نین له کومه له نوسراویکی وشک به لکو
چاره سهری گونجاو و کرداری و واقعین بؤ کيشه کانی مروټایه تی.
به مهش نيسلام نه جامی باش و ئه ری جا چ له سره ناستی تاك یا خود
ناستی کومه له نهدات به دهسته وه به جی به جیکردنی ته اوایانه ی
پړنماییه کانیان. به لی ناینی نيسلام باشتري پړبازی ژيانه بؤ
مروټایه تی چونکه ناینیکی کرداری و بابه تیانه ی جیهانیه که ته نها و
بؤ تا که ره گه زیک یا خود نه ته وه يه کی دیاریکراو نه نیراوه.

په بامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پر سیاره کان له سر نیسلام

۱۹ / جهاوازی زور و قه به له نیوان نیسلام و کرداری موسلمانان :-

پرسیار :- نه گهر نیسلام باشتین ناینه، که واته بؤچی موسلمانان ناراستگو و متمانه پینه کراون و کاری وه کو فیلکردن و بهرتیل دان و به کارهینانی ماده هؤشبه ره کان ده کهن؟
وهلام:

که .. راگه یاندنه کان قسه ی ناراست بؤ نیسلام هه لده بهستن :-

* بی هیج گومانیک نیسلام باشتین ناینه به لام له بهرئوه ی راگه یاندنه کان که وتونه ته دست نه و پوژئاوایانه ی که له نیسلام نه ترسن، نیسلام بهم شیوازیکی ناشرین پیشانده دن. راگه یاندنه کان هوال و زانیاری هه له و دژ به نیسلام بلأوده که نه وه. نه وان یان نه وه تا زانیاریه کی هه له و نادرست دهرباره ی نیسلام بلأوده که نه وه یان نه وه تا وینه ی نیسلام به شیواوی و ناریکیه وه پیشانده دن، یانیش نه وه تا خالیکی نیسلام له ناو کومه له خالیکی به دستکاری و ناتواویه وه نامارژه پیده دن و دهورژینن.

* کاتیک بومبیک له شوینیک نه ته قیته وه، راسته وخو یه کهم گروپی خه لک که تومه تبار بکرین ته نانه ت به بی بوونی به لگهش بریتیه له موسولمانان و به مش دهبه سهردیری هواله کان، به لام کاتیک نه وه

په بامه کانی رینوین بۇ گەنجان چەمکی خوداو وەلامی پرسیاره کان لەسەر ئیسلام
پروون دەبیته وه که موسلمانان بیتاوانن و ناموسلمانیک بهرپرسیاره
له کاره که ئیتر وهکو پیویست بایه خی پینادریت و وهک هه والیکى گرنگ
نایه ته بینن.

* ئەگەر موسلمانیکى (۵۰) سالا کچیکى (۱۵) سالا ماره بکات
ئەمەش دواى پەزنامەندى کچەکە، ئەوه ئەمە دەبیته هه والى سەر پەرى
یه که مى پۆژنامه و گوڤاره کان. بەلام کاتیک که سیکى ناموسلمانى (۵۰)
ساله دەستدریژی سیکسى دەکاته سەر کچیکى (۶) سالا ئەوه پەنگه
تەنها بەکورتى و لەپەرەکانى ناوهى پۆژنامه و گوڤاره کان ناماژەیه کی
سادهى پی بدن. هه موو پۆژیک به گشتى (۲۷۱۳) حاله تى په لاماردان
پووده دات له ولاته یه کگرتوووه کانى ئەمريکا که چى له هه واله کان ئەو
بایه خی پینادریت، وه من هیچ پەخنەیان لی ناگرم چونکه ئەو جوړه
کاره بۇ ئەوان بووه ته شیوازی ژيانیان و پۆژانه پووده دات.

که .. خالى پەش له هه موو کۆمه لگایهک :-

من ئەزانم که موسلمان هەن که ناراستگۆ و متمانه پینە کراون و فیئل
دەکن، بەلام ئەوهش دەبیته بزانی که پراگه یاندنه کان به شیوه یهک باسى
لیوه دەکن وهک ئەوهى تەنها کۆمه لگای ئیسلامى و موسلمانان بهم
کارانه وه هەلسن. له هه موو کۆمه لگایهک که سانى خراب بوونیان هه یه و

په يامه كاني رينويزن بو گه نجان چه مكي خوداو وه لامي پرسيا ره كان له سر نيسلام
كومنگاي نيسلاميش به در نيه له مه. من موسلمان نه ناسم كه نارهق
خوره و زياتر له ناموسلمانيك نه خواته وه.
كه .. موسولمانان به كومهل باشتريزن:-

سهره راي بووني نهو خاله ره شان له كومهلنگاي نيسلامي كه چي
موسلمانان به كومهل يا خود له شيوهي گروپيكد باشتريزن كومهلنگاي
جيهانن. نيمه ي موسلمانان گوره ترين كومهلگايين له نه خوار دنه وه ي
نارهق و مه ي. به كومهل نيمه كومهلگايه كين كه به رزترين ريژه ي خيرو
به خشين نه نجام نه ده ين. هيچ كومهلگايه ك له جيهاندا كه وه ك كومهلنگاي
نيسلامي بيت كاتيک باس ديته سهر جواميري و سه نگيني مروء، يان
خوپاريزي و خودوورگرتن له مه ي و نارهق، يا خود نه وكاته شي باسي
به هاي مروء و به ها به رزه كاني كومهلنگا ده كريت.
كه .. بريار له باش و خراپي نوتومبيليك مه ده له سر بناغي
شوفيره كه:-

وادابني تو ده تويت دواين موديلي نوتومبيلي (مارسيديس)
هه لبسه نگينيت و نه بينيت كه سيك كه به ته واوي له ليخوپرين نازانيت
ده ست ده كات به ليخوپرين و له نه نجامدا خوي به شتيكدا نه كيشيت و
زيانيكي زور به نوتومبيله كه نه گه يه نيت. نايه تو له م دوخه دا كي به

پەيامەكانى رېنۇۋىن بۇ گەنجان چەمكى خۇدا و ۋەلامى پىرسىارە كان لەسەر ئىسلام بەرپىسىار ئەزانىت؟ ئۆتۆمبىلەكە يان شۇفېرەكە؟ بېگومان ئەۋەى شايستەى لۆمەكردنە شۇفېرەكە يە. بۇ زانىنى باشى ئۆتۆمبىلەك ناكىرىت سەىرى شۇفېرەكە بكەين بەلكو ئەۋەى پىۋىستە كۆلىنەۋە لە توانا و تايبەتمەندىەكانى ئۆتۆمبىلەكە، بۇ نمونە خىراىى ئۆتۆمبىلەكە چەندە، چەنىك سۋوتەمەنى بەكار دىنىت، يا خود تايبەتمەندى سەلامەتى تىيدا چۆنە. بەھەمان شىۋەش ئەگەر من لەۋەدا ھاۋرا بىم لەگەلت كە موسلمانان ھەمويان خراپن بەلام خۇناكىرىت بەسەىركردنى موسلمانان بگەينە برىاردان بەسەر ئاىنى ئىسلام. ئەگەر ئەتەۋىت باشى و خراپى ئاىنى ئىسلامت بۇ دەرىكەۋىت پىۋىستە پروانىتە سەرچاۋە سەرەكىەكانى ئىسلام كەئەۋانىش قورئان و سونەتى پىغەمبەرن (ﷺ).

كە .. لەرىگای ھەلسەنگاندنى باشتىن شۆىنكەۋتۋوانى، ئىسلام ھەلسەنگىنە:-

ئەگەر تۇ ھەربەراستى دەتەۋىت باشى و خراپى ئۆتۆمبىلەكە تاقى بكەيتەۋە ئەۋە شۇفېرىكى شارەزا و لىھاتوو بەينە. بەھامان شىۋەش بۇ ھەلسەنگاندى باشى و خراپى ئىسلام ئەۋە پىۋىستە باشتىن شۆىنكەۋتۋوى ھەلبىزىرىت بۇ ھەلسەنگاند كە ئەۋىش پىغەمبەرەى

په يامه کانی رېنوين بؤ گه نجان چه مکی خودا و وه لامي پرسپاره کان له سهر نيسلام
 خوشه ويسته (ﷺ). جگه له موسولمانه کان، کومه له ميژوونوس و
 نوسه ريکی راستگو و دوور له هيچ ده مارگيري و لاگيري که
 موسولمانيش نين نه و راستيه دوپات ده که نه وه که پيغه مبهري نازدار
 (ﷺ) باشتين مروفه له جيهاندا. به گويږه ي په پرتو که که ي "مايکل نيچ
 هارت" که به ناوي "سه د که سايه تي کاريگه ري ميژوو" ه، پيغه مبهري
 (ﷺ) که سايه تي يه که مه و له پيشه وه ي هه موويانه وه يه. زور نمونه ي
 تر هه ن له م جوړه نووسه ري و ميژوونوسه راستگو يانه که ستايشي
 پيغه مبهريان (ﷺ) کردوه، له وان هه ش که ساني وه کو "توماس کارليل،
 لامار تين... هتد."

په يامه کالی رينونين بؤگه لجان چه مکی خوداو وهلامی پرسپاره کان له سر نيسلام

٢٠ / ناوېر دئی ئه وانهی موسولمان نین به "کافر"؟

پرسیار: بؤچی موسلمانان ئه وانهی که موسلمان نین هه راسان ئه که ن به وهی به "کافر" ناویان ده بن؟

وهلام: "کافر" واتا ئه وکه سهی که شتیک ره تده کاته وه: -

وشهی "کافر" وه رگراوه له وشهی "کفر" که به مانای شار دنه وه یا خود ره تکردنه وه دیت. له زار وهی نيسلامیدا "کافر" به که سینک ئه وتریت که راستی و حقیقه تی نيسلام ره تبکاته وه یا خود بیانشاریته وه به مهش به و که سه ده وتریت ناموسلمان. جا ئه گه ناموسلمانیک نه وهی پی هه راسانکردن بیت گه به "کافر" بانگ بکریت نه وه ده ره نه جامی هه له تیگه یشتنیتی له نایینی نيسلام. بؤیه ئه وکه سه پیویسته په نا به ریته بهر سه رچا وه یه کی گونجاو ده رباره ی تیگه یشتن له نيسلام و زاره وه نيسلامیه کان. ئه وکات نه که هه ر هه ست به هه راسان بوون ناکات به لکو بگه نيسلام بؤ نه مه بهرز نه رخی نیت.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

په يامه کانی رښتوین بؤ که نجان چه مکی خوداو وه لاهی پر سیاره کان له سر نیسلام

ناوه رۆک

لاپه ره	بابه
۳	پیشه کی
۷	به شی یه که م: "چه مکی خواله ئاینه سه رکیه کان"
۹	دروسترین پیناسه بؤ خوداله هه ر دینیکدا
۱۰	چه مکی خوداله هیندویز مدا
۱۶	چه مکی خوداله سیخیز مدا
۱۹	کار یگه ربوونی "گورو نانه ک" به "که بیر"
۲۰	چه مکی خواله ئاینی زور و نه ستر یانیز م (زه رده شتی)
۲۲	چه مکی خواله ئاینی جود ییز م (جوله که)
۲۴	چه مکی خواله ئاینی کریستیانیتی (مه سیحی)
۳۰	چه مکی خواله ئاینی نیسلام
۴۴	سیفه و تایبه تمه ندیه کانی خوا
۵۹	کو تایی به شی یه که م
۶۰	به شی دووهم: "زورترین ئه و پر سیارانه ی که ئاراسته ی موسولمانان ده گرین"
۶۰	فره یی "تعدد" :-
۶۹	فره پیاوی ((فره میردی)) :-
۷۲	سه ره پۆشی ئا فره :-
۸۲	نایا نیسلام له ر یگای شمشیره وه بلا و بوو ته وه؟

په پامه کانی رینوین بؤ که نجان چه مکی خودا و وهلامی پرسپاره کان له سه ر ئیسلام

۸۹	موسلمانان توندیره و تیر زور یستن:-
۹۶	خواردنی بهر هه مه ناژه لیه کان:-
۱۰۴	شیوازی سه بر بیری ناژه ل له ئیسلامدا شیوازیکی در ندانه یه:-
۱۰۷	شیوازی سه بر بیری ناژه ل له ئیسلامدا شیوازیکی در ندانه یه:-
۱۱۰	موسلمانان که عبه نه په رستن:-
۱۱۳	غهیره موسولمان ریگه یان پینه دراوه له چوونه مه که:-
۱۱۶	حه رامکردنی بهراز:-
۱۲۰	حه رامکردنی نارهق:
۱۲۸	یه کسان له شایه تیدان:-
۱۳۵	میراث:-
۱۴۱	نایا قور نان و تهی خواجه؟
۱۴۱	رؤژی دوا یی:-
۱۵۲	بؤچی موسلمانان بؤ چند کومهل و مهزه بیکی فکری جیاواز دابهش بوون؟
۱۵۷	نه گه ره موو ناینه کان هانی خه لک نه دهن بؤ چاکه کاری بؤچی نه بییت ته نها شوینی ئیسلام بکه وین:-
۱۶۵	جیاوازی زور و قه به له نیوان ئیسلام و کرداری موسولمانان:-
۱۷۰	ناوبردنی نه وانهی موسولمان نین به "کافر":-
۱۷۱	ناوه رۆک